

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

İÇ MİMARLIK ANABİLİM DALI

**BİR KONUT ALANINDA KÜLTÜREL DEĞİŞİMİN MEKANSAL SÜREKLİLİĞİ:
SİLLE/HACI ALİ AĞA SOKAĞI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

İç Mimar Ash TAŞ

HAZİRAN 2015

TRABZON

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

İÇ MİMARLIK ANABİLİM DALI

**BİR KONUT ALANINDA KÜLTÜREL DEĞİŞİMİN MEKANSAL SÜREKLİLİĞİ:
SİLLE/HACI ALİ AĞA SOKAĞI**

Aslı TAŞ

Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsünde

"YÜKSEK İÇ MİMAR"

Unvanı Verilmesi İçin Kabul Edilen Tezdir.

Tezin Enstitüye Verildiği Tarih : 08 / 05 / 2015

Tezin Savunma Tarihi : 08 / 06 / 2015

Tez Danışmanı : Öğr. Gör. Dr. Şebnem ERTAŞ

Trabzon 2015

**KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**İç Mimarlık Anabilim Dalında
Aslı TAŞ tarafından hazırlanan**

**BİR KONUT ALANINDA KÜLTÜREL DEĞİŞİMİN MEKANSAL SÜREKLİLİĞİ:
SİLLE/HACI ALİ AĞA SOKAĞI**

**başlıklı bu çalışma, Enstitü Yönetim Kurulunun 12 / 05 / 2015 gün ve 1602 sayılı
kararıyla oluşturulan jüri tarafından yapılan sınavda
YÜKSEK LİSANS TEZİ
olarak kabul edilmiştir.**

Jüri Üyeleri

Başkan : Doç. Dr. Filiz OVALI TAVŞAN

.....

Üye : Yrd. Doç. Dr. Hale KOZLU

.....

Üye : Öğr. Gör. Dr. Şebnem ERTAŞ

.....

Prof. Dr. Sadettin KORKMAZ

Enstitü Müdürü

ÖNSÖZ

“Bir Konut Alanında Kültürel Değişimin Mekansal Sürekliliği: Sille/Hacı Ali Ağa Sokağı” adlı bu çalışma KTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, İç Mimarlık Anabilim Dalı Yüksek Lisans Programı’nda hazırlanmıştır.

Tez danışmanlığımı üstlenerek çalışmalarında beni yönlendiren ve her alanda desteğini benden esirgemeyen değerli hocam Öğr. Gör. Dr. Şebnem ERTAŞ’a sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Bu çalışmanın gerçekleşmesinde çabalarıyla bana destek olan değerli hocalarım sayın Prof. Dr. İlkay M. ÖZDEMİR ve Öğr. Gör. Dr. Funda KURAK AÇICI’ ya, tez jürimde yer alan zamanını ve ilgisini benimle paylaşan Doç Dr. Filiz TAVŞAN ve Yrd. Doç. Dr. Hale KOZLU’ ya, çalışma boyunca deneyimlerinden ve bilgilerinden yararlandığım sanat tarihçisi Erdal Zeki TOMAR’ a, her koşulda yardımlarını ve desteklerini esirgemeyen hocalarıma ve arkadaşlarıma, son olarak da çalışmam boyunca bana inanan, beni destekleyen ve cesaretlendiren annem Hatice TAŞ’ a, babam Ali TAŞ’ a, ablam Ayla TAŞ’ a, kardeşim Hüseyin TAŞ’ a ve tez süreci boyunca her zaman yanımda olan Mohammad Taghi TAGHINEZHAD NOURIAN’ a, teşekkür ederim.

Bu tez çalışması, “Konya-Sille de Geleneksel Dokunun Bir Yöntem Dahilinde Turistik Amaçlı Fiziksel Yenilemesi” adlı 114K599 nolu TÜBİTAK projesi verilerinden yola çıkılarak hazırlanmıştır.

Aslı TAŞ
Trabzon 2015

TEZ ETİK BEYANNAMESİ

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Bir Konut Alanında Kültürel Değişimin Mekansal Sürekliliği: Sille/Hacı Ali Ağa Sokağı” başlıklı bu çalışmayı baştan sona kadar danışmanım Öğr. Gör. Dr. şebnem ERTAş ‘ın sorumluluğunda tamamladığımı, verileri/örnekleri kendim topladığımı, deneyleri/analizleri ilgili laboratuvarlarda yaptığımı, başka kaynaklardan aldığım bilgileri metinde ve kaynakçada eksiksiz olarak gösterdiğimi, çalışma sürecinde bilimsel araştırma ve etik kurallara uygun olarak davrandığımı ve aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonucu kabul ettiğimi beyan ederim. 08/05/2015

Aslı TAş

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa No</u>
ÖNSÖZ.....	III
TEZ ETİK BEYANNAMESİ.....	IV
İÇİNDEKİLER.....	V
ÖZET	VII
SUMMARY	VIII
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	IX
TABLolar DİZİNİ.....	X
1. GENEL BİLGİLER.....	1
1.1. Giriş.....	1
1.2. Çalışmanın Amaç ve Kapsamı	2
1.3. Kültür Kavramı.....	4
1.3.1. Kültür Tanımı	4
1.3.2. Kültürü Etkileyen Faktörler.....	10
1.3.3. Kültürel Değişim/Süreklilik	12
1.3.4. Kültür- Konut İlişkisi	15
1.4. Kültürel Değişim/Sürekliliğin Konut Biçimlenmesinde Etkisi.....	18
1.5. Sille Yerleşimi Hakkında Genel Bilgiler	24
1.5.1. Sille'nin Tarihçesi	26
1.5.1.1. 1923 Mübadelesi Öncesi Sille	27
1.5.1.2. Mübadele Sonrası Sille.....	29
1.5.1.3. Günümüzde Sille	31
1.5.2. Sille'nin Sosyo-Kültürel ve Ekonomik Yapısı	32
1.5.3. Sille'nin Konut Yapısı	36
2. YAPILAN ÇALIŞMALAR	43
2.1. Araştırma Yöntem ve Teknikleri	43
2.2. Çalışma Alanına İlişkin Bilgiler; “Hacı Ali Ağa Sokağı”	44
2.2.1. Mekansal Analizde Kullanılacak Konutlar ve Özellikleri	45

2.3.	Kültürel Değişim/Süreklilik Üzerinden Mekansal Analiz Tablolarının Oluşturulması	62
3.	BULGULAR VE İRDELEMELER	84
4.	SONUÇLAR VE ÖNERİLER	90
5.	KAYNAKLAR.....	94
6.	EKLER	101
ÖZGEÇMİŞ		

Yüksek Lisans Tezi

ÖZET

BİR KONUT ALANINDA KÜLTÜREL DEĞİŞİMİN MEKANSAL SÜREKLİLİĞİ:
SİLLE/HACI ALİ AĞA SOKAĞI

Aslı TAŞ

Karadeniz Teknik Üniversitesi
Fen Bilimleri Enstitüsü
İç Mimarlık Anabilim Dalı
Danışman: Öğr. Gör. Dr. Şebnem ERTAŞ
2015, 100 Sayfa, 19 Sayfa Ek

Çalışmada “yaşamımızı çoğunlukla sürdürdüğümüz konut mekanlarının biçimlenmesinde kültürün etkili olduğunu ve kültür değişimi sonucunda mekanın sürekliliği olduğu” varsayımından yola çıkılmıştır.

Kültür; tarihi süreç içerisinde bir toplumun taşıyıp benimsediği maddi-manevi değerlerin bütünü olup çeşitli toplumsal kimliklerden meydana gelir. Bir yerleşim alanında kültürel kimliğin en karakteristik özelliklerini gösteren mimari; günlük yaşantının geçtiği konutlardır. Tarih boyunca kültürler değiştikçe konut mekanları; sosyal, toplumsal, ekonomik ve teknolojik gelişmelerle birlikte biçim ve işlevlerinde hem değişim yaşarlar hem de süreklilik gösterirler. Bu bağlamda çalışma 4 aşamadan meydana gelmektedir. Birinci bölümde kültür, kültürü etkileyen faktörler, kültürel değişim/ süreklilik ve kültür-konut ilişkisi açısından kültür kavramı ve kültürel değişim/sürekliliğin konut biçimlenmesinde etkisi incelenmiştir. İkinci bölümde, araştırma yöntemi ve çalışma alanı hakkında bilgiler verilerek, Sille Hacı Ali Ağa Sokağında yer alan yapıların "değişim ve süreklilik" kavramları üzerinden mekansal analizleri yapılmıştır. Üçüncü bölümde, yapılan analiz tabloları ile elde edilen bulguların değerlendirilmesi yer almaktadır. Son bölümünde ise yapılan literatür ve alan çalışmasının genel sonuçları yapılmakta ve önerilere değinilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kültür, Değişim, Mekan, Mekansal Süreklilik, Konut

Master Thesis

SUMMARY

SPATIAL CONTINUITY OF CULTURAL CHANGE IN A RESIDENTIAL AREA:
SILLE/HACI ALI AGA STREET

Ashı TAŞ

Karadeniz Technical University
The Graduate School of Natural and Applied Sciences
Interior Architecture Graduate Program
Supervisor: Instructor Dr. Şebnem ERTAŞ
2015, 100 Pages, 19 Pages Appendix

In this study, it was based on assumption that culture has been influential in shaping the residential places we inhabit usually and as a result of cultural changes the place ensure its continuity.

Culture which is the whole of material and spiritual values adopted by a community in the historical process consists of various social identities. Architecture showing the most characteristic features of cultural identity in a residential area has the houses that take the daily life. Throughout history, as long as the cultures change, they undergone a change in form and function with residential spaces and ensure their continuity with community, social, economic and technological developments. In this context, studies consists of 4 stages. In the first section, the factors affecting the culture and cultural change/ sustainability, concept of culture in terms of relation of cultural-housing and the impact of cultural change / sustainability on residential remodeling were examined. In the second part, giving information about the study and research methods, spatial analysis through the concepts of "continuity and change" of the building located on the street Hacı Ali Ağa were carried out. In the third section it is located evaluation of findings with the analysis tables. In the last section, the overall results of the literature and field studies carried out and made reference to the proposal.

Key Words: Culture, Change, Place, Spatial Continuity, Resident

ŞEKİLLER DİZİNİ

	<u>Sayfa No</u>
Şekil 1. Kültür kavramının çözümlenmesi (Rapoport, 2004).....	7
Şekil 2. Konut oluşumuna etki eden faktörler (Altman, 1980)	16
Şekil 3. Sille'nin Türkiye ve İç Anadolu Bölgesindeki konumu (URL-2, 2015).....	24
Şekil 4. Sille'den genel bir görünüş (URL-3,2015)	25
Şekil 5. 1905 yılında Sille (Kuşçu, 2006; Aklanoğlu, 2009)	29
Şekil 6. 1925 yılında Sille'nin görünümü (Aklanoğlu, 2009)	30
Şekil 7. Halı tezgahı (Tapur, 2013) ve Sille halısı örneği (Kişisel Arşiv, 2013)	34
Şekil 8. Sille'de geleneksel el sanatlarından çömlek örnekleri (Kişisel Arşiv, 2013)	35
Şekil 9. Sille taşının kullanımından örnekler (Kişisel Arşiv, 2013)	35
Şekil 10. Sille kübik dış biçimlenme görünümü (URL-5,2015)	36
Şekil 11. Taş döşemeli dar sille sokaklarının görünümü (Kişisel Arşiv, 2013)	37
Şekil 12. İki katlı Sille evleri (Kişisel Arşiv, 2013)	39
Şekil 13. İç sofalı, dış sofalı ve L şeklinde sofalı plan şemaları.....	40
Şekil 14. Sille evlerinin genel görünüşü (Aklanoğlu, 2009 , Kişisel Arşiv, 2013)	41
Şekil 15. Sille'nin yerleşim planı (Tapur, 2013)	45
Şekil 16. Hacı Ali Ağa Sokağında belirlenmiş konutlar	46
Şekil 17. Analiz tablolarının oluşturulma grafiği	63

TABLolar DİZİNİ

	<u>Sayfa No</u>
Tablo 1. Çalışmanın genel strüktürü.....	3
Tablo 2. Kültürün farklı alanlardaki anlamları ve görevleri.....	6
Tablo 3. 1 Nolu konutun tanıtım kartı	48
Tablo 4. 2 Nolu konutun tanıtım kartı	49
Tablo 5. 3 Nolu konutun tanıtım kartı	51
Tablo 6. 4 Nolu konutun tanıtım kartı	52
Tablo 7. 5 Nolu konutun tanıtım kartı	54
Tablo 8. 6 Nolu konutun tanıtım kartı	55
Tablo 9. 7 Nolu konutun tanıtım kartı	57
Tablo 10. 8 Nolu konutun tanıtım kartı	58
Tablo 11. 9 Nolu Konutun Tanıtım Kartı	60
Tablo 12. 10 Nolu konutun tanıtım kartı	61
Tablo 13. 1 Nolu konutun mekansal değişim süreçleri analizi.....	64
Tablo 14. 2 Nolu konutun mekansal değişim süreçleri analizi.....	65
Tablo 15. 3 Nolu konutun mekansal değişim süreçleri analizi.....	66
Tablo 16. 4 Nolu konutun mekansal değişim süreçleri analizi.....	67
Tablo 17. 5 Nolu konutun mekansal değişim süreçleri analizi.....	68
Tablo 18. 6 Nolu konutun mekansal değişim süreçleri analizi.....	69
Tablo 19. 7 Nolu konutun mekansal değişim süreçleri analizi.....	70
Tablo 20. 8 Nolu konutun mekansal değişim süreçleri analizi.....	71
Tablo 21. 9 Nolu konutun mekansal değişim süreçleri analizi.....	72
Tablo 22. 10 Nolu konutun mekansal değişim süreçleri analizi.....	73
Tablo 23. 1 Nolu konutun strüktürel değişim süreçleri analizi	74
Tablo 24. 2 Nolu konutun strüktürel değişim süreçleri analizi	75
Tablo 25. 3 Nolu konutun strüktürel değişim süreçleri analizi	76
Tablo 26. 4 Nolu konutun strüktürel değişim süreçleri analizi	77
Tablo 27. 5 Nolu konutun strüktürel değişim süreçleri analizi	78
Tablo 28. 6 Nolu konutun strüktürel değişim süreçleri analizi	79
Tablo 29. 7 Nolu konutun strüktürel değişim süreçleri analizi	80

Tablo 30. 8 Nolu konutun strüktürel değişim süreçleri analizi	81
Tablo 31. 9 Nolu konutun strüktürel değişim süreçleri analizi	82
Tablo 32. 10 Nolu konutun strüktürel değişim süreçleri analizi	83
Tablo 33. Mekansal değişim süreçlerinin genel değerlendirilmesi	87
Tablo 34. Strüktürel değişim süreçlerinin genel değerlendirilmesi.....	89

1. GENEL BİLGİLER

1.1. Giriş

Bir toplumun hayatını, yaşayış biçimini, inançlarını, geleneklerini kısaca maddi ve manevi değerlerinin bütününe oluşturan en önemli öge kültürdür. Kültür, insanın var olduğu sürece öğrendiği ve uygulayıp devam ettirdiklerinin bütünüdür ve bu süreç boyunca kültürün süreklilik içerisinde değişim göstermesi kaçınılmazdır. Zaman kavramı bu değişim süreci içerisinde en önemli unsurdur (Murdock, 1949). Kültür, doğal şartlar altında kolay bir şekilde değişmeyecek kadar güçlü olsa da kültürler zaman içerisinde doğal çevreye uyum sağlayarak değişim gösterirler. Bu değişim sürecinden kültürü yansıtan önemli öğelerden biri olan mimarlık da etkilenmektedir. Mimaride, var olan kültürel kimliğin karakteristik özellikleri çoğunlukla günlük yaşantının geçtiği konutlarda gözlenmektedir. Bu nedenle zaman içinde yaşanan sosyal, toplumsal, ekonomik, vb. gelişmelerle birlikte, konutun biçim ve işlevi de değişmektedir (Aslan, 2007). Bu nedenle kültür ve konut kavramlarının birbirleri ile yakın etkileşimde bulunan, zaman zaman birbirlerinin sınırlarını çizen, nitelik ve nicelikleri ile ilişkili ipuçları veren ve değerlendiren olgular oldukları görülmektedir.

Konya ilinin kuzey batısında merkeze 8 km uzaklıkta yer alan Sille, geçmişi çok eski çağlara dayanan, Rum, Bizans, Selçuklular ve Osmanlı Devleti olmak üzere birçok medeniyete ev sahipliği yapmış bir yerleşim yeridir (Erdem vd., 2010). Sille, Müslüman ve Gayr-i Müslim halkın bir arada yaşadığı, kültürü, gelenek ve görenekleri, inancı, yaşam biçimi ve coğrafi yapısı ile farklı bir yerleşimdir. Tarihte önemli bir ticari merkez olarak görülen İpek ve Baharat yollarının üzerinde kurulmuş Sille Yerleşim Bölgesi; camileri, kiliseleri, sokakları, çeşmeleri ve kübik mimari tarzı düz damlı ve eğimli topoğrafya ile bütünleşen geleneksel evleriyle tarihi ve kültürel değerler olarak oldukça zengin bir görünüm sunmaktadır (Aklanoğlu, 2009). 1923 yılında yapılan Lozan antlaşması Sille tarihi içinde bir dönüm noktası olmuştur. Cumhuriyet öncesinde Rum ve Türk halkın bir arada yaşadığı yaklaşık 18.000 nüfusa sahip olan Sille’de nüfus mübadelesi ile Rum halk zorunlu göçe tabii tutulmuştur. Giden Rum halkın bıraktığı konutlara Türk muhacirler yerleştirilmiştir (Tapur, 2013). Halk profilinin değişmesi sonucunda, kültür, inanç ve aile yapısı da değişmiştir. Bu değişimlerin konutları da etkilediği görülmektedir.

Çalışma kapsamında; kültür değişiminin mekansal süreklilikle ilişkisi incelenerek, bu değişimin konut mekanlarındaki biçimlenmeye etkisi Sille Hacı Ali Ağa Sokağı örneği üzerinden ele alınmıştır.

1.2. Çalışmanın Amaç ve Kapsamı

Bir toplumun yaşayış biçimini oluşturan kültür zaman içerisinde değişim ve süreklilik göstermektedir. Bu değişim süreci içerisinde günlük hayatta en çok kullanılan mekanlar olan konutlar etkilenmektedir.

Kültürel değişimin konutlar üzerindeki etkisine yönelik literatürde yapılan çok sayıda çalışma yer almaktadır.

Çahantimur (1997), kültür ve mekan etkileşimi kapsamında konut ve yalın çevresi ilişkilerine diyalektik bir yaklaşım üzerine bir çalışma yapılmıştır. Aslan (2000), günümüz konut tasarımı için kullanıcı-tasarımcı etkileşiminde kültür etkeninin İzmit örneğinde irdelenmiştir. Midyat İlçesindeki kültürel zenginliğin oluşturduğu geleneksel mekansal dizgenin korunması için bir yöntem araştırması yapılmıştır (Dalkılıç, 2004). Dönmez (2006) tarafından Türkiye'deki kültürel kimliğin mimariye olan etkisi üzerine bir inceleme yapılmıştır. Cumhuriyet döneminde meydana gelen değişimlerin Urla tarihi kent merkezindeki konut mimarisindeki etkileri Zafer Caddesi örneklemini üzerinden incelenmiştir (Şengün, 2007). Mumcu (2009) tarafından dünden bugüne değişen konut alanlarına kültürel çeşitliliğin etkileri Ortaköy meydan ve çevre yerleşim örneği ile ilgili çalışmalar yapılmıştır. Konut Oluşumunda Kültür Etkisinin Toplumsal Yaşam Dinamikleri Bağlamında bir İnceleme yapılmıştır (Erdoğan, 2009).

Bu çalışmanın amacı ise, süregelen tarih boyunca farklı dönemlerde yaşayan toplumların, meydana gelen çeşitli kültürel değişimler sonucu konut alanlarındaki etkisinin araştırılmasıdır. Bu bağlamda, çalışma içerisinde konutlarda kullanıcı değişimi sonrasında meydana gelen kültür değişimine, günümüz teknolojisine ve yaşam standartlarına uyum sağlamak amacı ile meydana gelen mekansal değişimler incelenmiştir.

Çalışma kapsamında, yapılan literatür taramasından sonra çalışma alanı belirlenmiştir. Farklı kültürden insanların tarih içerisinde bir arada yaşadığı ve kültürel değişimin yaşandığı Sille yerleşiminde çoğunlukla konut yapılarının yer aldığı Hacı Ali Ağa Sokağı ele alınmıştır. Sokağa ait rölevo çizimleri ve konutlar hakkında bilgiler edinilmiştir. Literatür taramasına bağlı olarak kültür kavramı, değişim ve süreklilik kavramları üzerinden ele

alınarak analiz tabloları oluşturulmuştur. Konutlarda meydana gelen mekansal ve strüktürel değişimler fiziksel ve fonksiyonel değişim olmak üzere iki farklı şekilde incelenmiştir. Analiz tabloları değerlendirilerek bulgular elde edilmiştir.

Çalışmanın, kültürel değişimin, farklı konut alanlarında mekansal sürekliliğe etkisinin araştırılması için bir yöntem önerisi olması amaçlanmıştır.

Bu çalışmanın genel strüktürü aşağıdaki gibidir.

Tablo 1. Çalışmanın genel strüktürü

	Aşamalar	Amaç - İşlem	Kullanılan Teknikler
1	Literatür Tarama ve Alan İle İlgili Bilgi Edinme	1. Çalışma Alanının Belirlenmesi 2. Alanın sınırlandırılması 3. Verilerin elde edilmesi	– Literatür İnceleme – Belge Tarama – Fotoğraf – Yerinde İnceleme – Gözlem
2	Yöntemin Önerilmesi	1. Yöntemin belirlenmesi – Analiz ölçütlerinin belirlenmesi ve detaylandırılması – Analiz Tablolarının strüktürünün oluşturulması	– Literatür İnceleme – Oluşturulan analiz yöntemi
3	Analiz	1. Konutlardaki mekansal ve strüktürel değişim süreçlerinin analiz edilmesi	– Analiz Tablolarının oluşturulması
4	Değerlendirme	1. Analiz tablolarının değerlendirilmesi	– Literatür İnceleme – Gözlem – Yorum

1.3. Kültür Kavramı

1.3.1. Kültür Tanımı

Kültür; şimdiye kadar yapılan tüm çalışmalarda toplumun en geniş alanından en küçük birimine kadar farklı ölçeklerde ele alınmış ve araştırmacılar tarafından birçok tanımlama yapılmıştır. Amerikalı iki antropolog Kroeber ve Kluckhohn 1952 yılında kültür konusunda yayınladıkları bir derlemede kültür kavramının 164 farklı tanımını toplamış ve tartışmışlardır. Kültürün en basit ve en geniş anlamdaki tanımlanması Herskovits tarafından “insan yapısı çevre” olarak yapılmıştır (Turgut, 1990).

Kültür, bir toplumun değerlerini, geleneklerini, mimari yapıtlarını, yazılı ve sözlü eserlerini, inançlarını kısacası bir toplumun yaşayış biçimini oluşturmaktadır (Gözütok, 2008; Kasap, 2008).

İlk kez Latince de ikamet, yetiştirme, koruma anlamlarına gelen “colere”; ekinler ve hayvanların bakımından, insan gelişim sürecini de kapsayan bir anlam karşılığında, “cultura” ise ekin anlamında kullanılmıştır. 1750’den önce kültür, Fransızca, İngilizce ve Almanca ’da medeniyet (uygarlık) kelimesi ile karşılanmaktadır (Scäfer, 2001; Bulut, 2006). Voltaire “culture” sözcüğünü, insan zekasının oluşumu, gelişimi, geliştirilmesi ve yüceltilmesi anlamında kullanmıştır. Bu sözcük toplum ve tarihi anlamında, 1750’lerde Almanca metinlerde karşımıza çıkmakta olup, 1793 tarihli Alman dili sözlüğünde “cultur” olarak tanımlanmıştır. Sonra da İspanyolca, İngilizce ve Slav dillerine geçmiştir. “Cultura” sözcüğü kullanılmaya başlandığı ilk dönemlerde tarımsal üretimi, ekip biçmeyi anlatırken; 19. yüzyıldan itibaren sözcük, toplumların becerileri, sanatları, gelenekleri ve yaşama biçimi şeklinde ifade edilmiştir (Öter ve Özdoğan, 2005).

Sözcük olarak kültür, “ bir toplumda geçerli olan gelenek halinde devam eden, her türlü duygu, düşünce, dil, sanat, yaşayış unsurlarının tümü, belli bir konuda edinilmiş, geniş ve sistemli bilgi” şeklinde tarif edilmektedir (Yıldırım, 2003).

Kültür, Türk Dil Kurumu sözlüğünde , “Tarihsel toplumsal gelişme süreci içinde yaratılan bütün maddi ve manevi değerler ile bunları yaratmada, sonraki nesillere iletmede kullanılan, insanın doğal ve toplumsal çevresine egemenliğinin ölçüsünü gösteren araçların bütünü, hars, ekin.” şeklinde tanımlanmaktadır (TDK, 2015).

Zukin’e (1999) göre de kültürün tanımı sabit değildir. Kültür, kimlikleri oluşturmada, ifade etmede ve güçlendirmede akıcı bir süreçtir. Tek bir tanımı yoktur: ne yüksek sanattır,

ne resmi bir sanat eserleri dizisidir, ne de grup sınırları içinde veya ötesinde toplumsal etkileşimi yöneten bir dildir (Niksaloğlu, 2007).

Emekli (2006)' ye göre kültür, insanın doğa karşısında doğayla birlikte yaşamını sürdürebilmesi için ürettiği her şeydir (Erişen 2010).

Küçükaslan (2007)'a göre, kültür; toplumların din, ahlak, hukuk, sanat, gelenek ve görenekleri gibi değerler olarak tanımlanmaktadır.

Karaca'ya göre kültür ya da uygarlık, toplumun üyesi olarak, insan türünün öğrendiği, edindiği, bilgi, sanat, gelenek-görenek ve benzeri yetenek, beceri ve alışkanlıkları içine alan karmaşık bütündür (Karaca, 2008; Erişen 2010).

Güvenç (2011)'e göre ise kültür; doğanın yarattıklarına karşılık, insanoğlunun yarattıklarından oluşur. Yani canlı ve cansız doğa dışında, insan elinin ve çabasının ürünü olan her şey kültürel bir anlam ve değer taşır. Bu açıdan ele alındığında yazılı-basılı, sözlü-sazlı, iyi-kötü, güzel-çirkin, doğru-yanlış her şey, kültürel bir öge ve simge olarak incelenebileceğini öne sürmektedir. Ayrıca Güvenç, kültürü karmaşık bir kavram olarak nitelendirerek, aynı zamanda belirli temel kavramlar karşılığında kullanılan soyut bir sözcük olduğunu belirtmektedir. Bu temel kavramlar;

- Kültür, bir toplumun ya da bütün toplumların birikimli uygarlığıdır.
- Kültür, belli bir toplumun kendisidir.
- Kültür, bir dizi sosyal süreçlerin bileşkesidir.
- Kültür, bir insan ve toplum kuramıdır (Güvenç, 2011).

Kültür kavramının; sosyoloji, antropoloji, psikoloji olmak üzere botanik bilimlerinden sosyal beşeri bilimlere kadar uzanan çok geniş kapsamlı alanlarda birçok tanımına rastlanmaktadır.

Sosyal bilimlerde kültürün daha çok somut olmayan elemanlarıyla ele alındığı görülmektedir (Gülcan, 2010). Sosyolojide; kültür “etkileşimlere yön veren senaryo ve rollerin işleyişinin daha iyi anlaşılmasına yardım eden bir kavram” olarak tanımlanmaktadır (Kocadaş, 2004).

Antropologlara göre kültür, “düzenli olarak tekrarlanan düşünme, hissetme ve karşılık verme biçimlerinden oluşan ve insan topluluklarının doğaya karşı savaşımını görünür başarıları olarak kabul eden semboller (maddi kültür öğeleri) aracılığıyla yayılan toplumsal yaşam biçimidir.” (Torun, 2012).

Eğitimcilere göre kültür, eğitim yoluyla kazandığımız muhteva (içerik); eğitim ise bu muhtevayı kazandıran süreçtir.

Bilimsel anlamda kültür; din, sanat gibi her şeyi içine alan karmaşık bir varlık alanıdır. Gözle görülmeyen, elle tutulmayan bu bağları, insanlar eğitimle öğrenir; dil ve iletişimle kurar, sürdürür. Özetle, “toplumun üyesi olarak insanın, yaşayarak, yaparak öğrendiği ve öğrettiği maddi manevi her şeyden oluşan karmaşık bütünden oluşur” (Güvenç, 2011).

Güzel sanatlarla uğraşanlar; icra ettikleri sanatı, genellikle kültür olarak tanıtırılar (Resim, müzik, tiyatro, sinema, TV, edebiyat vb. kültürler, gibi) .

Biyolog ve Teknologlar; kültürü, endüstri, tarım, hayvancılık, ormancılık, bahçecilik, seracılık, arıcılık, çiçekçilik kültürleri gibi alanlarda üretmek, çoğaltmak ve tüketmek anlamında kullanmaktadır.

Günlük dilde kültür; eğitim-öğretim süreci, bu sürecin kazandırdığı, genel, mesleki kültür, İslam kültürü, dil ve spor kültürü vb. anlamlarda kullanılmaktadır.

Bilim ve Felsefe dilinde ise kültür; Doğu, Batı Çin, Hint, Mısır, İnka, Hıristiyan, İslam Medeniyetleri, ya da uygarlıkları gibi, insanın ve toplumların yapıp öğrenerek kazandığı her şey tutum, davranış ve değerler) kısaca medeniyet anlamında kullanılmaktadır (Güvenç, 1985; Dönmez, 2006).

Erişen’in (2010) aktarımıyla Kasap’ın (2008), kültürün farklı alanlardaki anlamları ve görevlerini aşağıda yer alan tablo ile açıklanmıştır (Tablo 2).

Tablo 2. Kültürün farklı alanlardaki anlamları ve görevleri

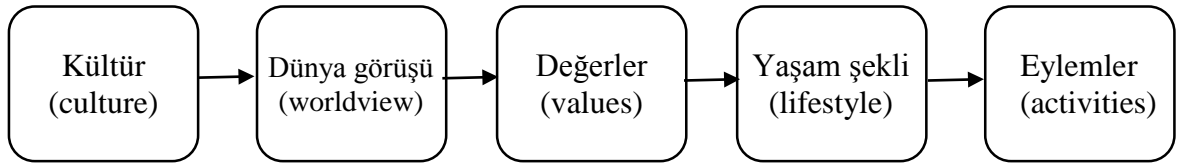
KÜLTÜR	ANLAMLAR		NİTELİKLER GÖREVLER
	GENEL	ÖZEL	
Bilimsel Anlamda	Uygarlık	Çin, Hint, Fransız, Batı ve İslam kültür ya da uygarlığı, gibi	Tarihsel, bütünsel ve evrimsel
Beşeri Anlamda ve Günlük Dilde	Eğitim	Genel, mesleki ve teknik eğitim, tıp, hukuk, din sanat ve fen eğitimi, örgün ve yaygın eğitim ya da öğretim gibi	Değerlendirici, eleştirici, geliştirici, öğretici ve yayıcı
Estetik Alanda	Sanat	Gotik, Barok, Rönesans ve modern sanat, resim sanatı, müzik sanatı, ilkel sanat, romantik ve gerçekçi sanat gibi.	Eleştirici, yaratıcı, eğitici, değerlendirici güzel ya da güzelleştirici, estetik
Maddi Teknolojik ve Biyolojik Alanda	Üretim	Avcılık, tarım ve endüstri kültürü, “mikrobiyolojik kültür”, “etkin kültür” gibi	Günlük toplumsal yaşamı destekleyici, üretici, deneyci, çoğaltıcı ve besleyici.

Kültür, insanların yaşamını şekillendiren ve onları bir arada tutan bir olgu olarak nitelendirilebilir. Toplumca oluşturulan semboller ve bunların içerdiği anlamlarla beraber akılcı bir iletişim kurulmasına olanak sağlar (Reisinger ve Turner, 2002; Özdemir 2014).

Rapoport (2004), geniş kapsamlı olarak ele aldığı kültürü bileşenlerine ayırarak, kültür ve insan davranışı arasındaki ilişkiyi, dünya görüşü, inanışlar, değerler, imge ya da şemalar ve yaşam şekilleri, eylemler zinciri olarak soyuttan somuta bir süreç ile açıklamakta ve insan- çevre ilişkilerinde kültürü birbirini tamamlayan üç bakış açısı ile tanımlamaktadır. Bunlar;

1. Kültür, tipik bir grubun yaşam şeklidir.
2. Kültür, sembolik kodlarla oluşmuş bilişsel şemalar, semboller ve anlamlar sistemidir.
3. Kültür, ekoloji ve kaynaklar ile hayatta kalabilme için uyum sağlayabilme stratejisidir.

Rapoport, toplumların karakteristik özelliklerini belirleyen kültürün, eylemlerle ilişkisini, kültür, dünya görüşü, değerler, imgeler, yaşam biçimleri ve etkinlikleri olarak ifade etmektedir (Şekil 1).

Şekil 1. Kültür kavramının çözümlenmesi (Rapoport, 2004)

İngiliz antropoloğu Tylor'a (1871) göre kültür; bir toplumun üyesi olarak, insan türünün öğrendiği, edindiği, bilgi, inanç, sanat, gelenek-görenek ve insan toplumunun bir üyesi olarak elde ettiği bütün yetenek, beceri ve alışkanlıklardan oluşmuş karmaşık bir bütündür (Zeybekoğlu, 2005).

Antropolog Murdock (1949), Tylor'ın kültür tanımlamasından çıkan anlamları özellikleri bakımından aşağıda yer alan başlıklar altında toplayarak açıklamaktadır;

1. Kültür; öğrenilir, içgüdüsel değildir. Her bireyin doğduktan sonra yaşayarak kazandığı, öğrendiği bilgi, davranış ve alışkanlıklardır. Bunları da öncelikle aileden, sonra da içinde yaşadığı toplumdan alır.
2. Kültür; tarihidir ve süreklidir. Bütün canlılar, yaşadıkları sürece, varlıklarını sürdürecektir, kendilerini tehlikelerden koruyacak bazı beceriler kazanırlar. Fakat

öğrendiğini öğreten tek canlı insandır. Bu da dil sayesinde olmaktadır. Bugün bir kültürden bahsederken onun bir oluşumdan geçtiğini yani geçmişi olduğunu ifade de ediyoruz demektir. Sürekli olması da nesilden nesle aktarılmasının sonucudur.

3. Kültür; toplumsaldır. Kültür; bir arada yaşayan insanların kurduğu düzendir. Tüm kültürler varlıklarını devam ettirmeye çalışırlar ve bunun için sosyal denetim mekanizmaları kurarlar. Kültürün öğrettikleri yalnız zaman boyutunda sürekli değil, aynı zamanda, toplumsal, yani mekana göredir. Toplumdan topluma değişir. Bir toplumun sahip olduğu, yarattığı, paylaştığı tüm alışkanlıklar, o toplumun kültürüdür. Bu anlamda, toplumun aile, mahalle, köy, kasaba gibi alt birimlerinin sahip olduğu farklı kültür birikimlerine toplumun alt kültürleri denebilir. Kültür toplumsal olduğuna göre, geleceği (kaderi) topluma bağlıdır.
4. Kültür; ideal ya da idealleştirilmiş kurallar sistemidir. Kültür, bir toplumun kendi içinde oluşturduğu kendisine göre ideal olan değerlerdir.
5. Kültür ihtiyaçları karşılayıcı ve doyum sağlayıcıdır. Toplumun temel biyolojik ve psikolojik ihtiyaçlarını karşılar ve başarısı denenmiş çözüm yollarından oluşur.
6. Kültür; bir soyutlamadır. Zihinlerde bir kavram olarak vardır. Bir sistemdir ve değişkenleri olduğu bilinir ama bütünüyle somut, gözlemlenebilir, net bir olgu değildir.
7. Kültür; bütünleştiricidir. Kendisi tam anlamıyla bütünleşmiş bir sistem değildir. Bütünleştirmeye çalışırken, tarih ve çevresel etkenlerle, iç ve dış güçler dinamiğindeki bir değişme dengeyi sarsar. Sosyo – kültürel değişimin açtığı uçurumları kapatmaya çalışır.
8. Kültür; değişmektir. Değişme; uyum yoluyla gerçekleşir. Toplumlar yayılma, ödünç alma ve taklit yollarıyla değişirler (Türkoğlu,1996). Şartlar değiştikçe yeni ihtiyaçlar ortaya çıkar. Önce kültürel sistemin belli bir kısmında değişmeler olup, geri kalanları yeni duruma uymaya çalışırlar (Güvenç, 2011).

Gür (2000) ise; kültüre özgü karakterleri tanımlamıştır. Bunlar;

- Kültürü saran çevrenin iklimsel ve topoğrafik özellikleri
- Kültürde yaygın olarak kullanılan dil
- Çoğunluğun taşıdığı dini inanç, simgesel dizgeler
- Kültürde egemen aile ve akrabalık yapısı
- Yiyecek alışkanlıkları ve yeme tarzı

- Kültürün statü belirlenme araçları, sosyal tabakalaşma
- Biliş şeması
- Davranış mekanizmalarının işleme biçimi ve ayrıntıları
- Toplumsal ilişki normları
- Ortak iş yapma ve ticari alışkanlıklar
- Genel  retim biçim ilişkileri
- Gelenekler, ahlaki ve töresel ilişkiler, ideal kurallar
- Yerleşmiş mekansal normlardır.

Akoğlan Kozak ve Bahçe'ye (2009) göre ise, kültür olgusunun özellikleri aşağıdaki gibi sıralanmaktadır; (K z, 2014)

- Kültür fonksiyoneldir.
- Kültür toplumsaldır.
- Kültür belirleyicidir.
- Kültür  ğrenilir.
- Kültür görelidir.
- Kültür değerler bütünüdür.
- Kültür sembollere dayanır.
- Kültür iletişimi kolaylaştırır.
- Kültür uyumlu ve dinamikdir.
- Kültür tarihseldir ve süreklidir.
- Kültür ihtiyaçları karşılar.

Her ne yönden bakılırsa bakılıns kültür kavramının tümü için ortak olan bazı tanımlamalar vardır. Bunlardan en önemlisi kültürün “organik” olduğu gerçeğidir. Başka bir deyişle kültür sürekli değişim ve etkileşim içerisinde. Hiç bir kültür ögesi hareketsiz ve durağan değildir. Bir insan topluluğu ve onu oluşturan bireylerin varlığından oluşur. Bu da bize kültürün temel kaynağının insan olduğunu göstermektedir. Kültür örüntüsünü oluşturan her düşünce, her kurum, her nesne insan tarafından yaratılmıştır (Yıldırım, 2003). Böylece insan ile birlikte var olmakta hatta içerdiği bilgi birikimi sayesinde insanın devamlılığını sağlamasına yardımcı olmaktadır. Bir başka deyişle bir toplumun hayatını, yaşam tarzını diğer toplumların yaşam tarzlarından ayıran taşıyıp benimsediği maddi-manevi değerlerin

bütündür. Yani kültür, her aşamasında insanın var olduğu süreklilik içerisinde değişim gösteren tüm gerçekliktir.

1.3.2. Kültürü Etkileyen Faktörler

Bir toplumun kültürü, dil, din, ahlak, hukuk, gelenek, davranış ve zevkler, görenekler, sanat, ekonomi, felsefi ve bilimsel eğitimleri gibi toplumsal kurum ve kuruluşlarından oluşur. Zaman içinde farklı etkenlerle oluşan kültür ve sanat varlıkları, toplumsal gelişmeyi sağladığı kadar, toplumun kültürel mirasını da oluşturmaktadır (Akgül, 2004; Erişen, 2010). Bununla ilgili olarak kültürü etkileyen faktörler farklı açılardan ele alınmıştır. Güvenç, kültürü etkileyen faktörleri;

- Toplumsal Yapı
- Fiziksel Yapı, olmak üzere iki ayrı şekilde ayırmaktadır (Güvenç,2011).

Toplumsal yapı; aktör diye tanımlayabileceğimiz, toplum içindeki bireylerden oluşmaktadır. Ancak, içinde barındırdığı bireylerin aritmetik toplamından farklı bir nitelik taşır. Aktörlerin birbirlerini etkilemesi sonucu ortaya çıkan toplumsal sistemin içindeki aktörün davranışlarını, toplumsal kurumlar belirler. Bir başka deyişle, toplumsal yapı, aktörlerin toplumsal ilişkilerinin kalıplaşmış sistemidir (Kongar, 1995). Toplumsal yapıyı oluşturan kurumlar şu şekilde sıralanabilir:

- Aile; sık dokulu bir toplumsal birliktir. Günümüzde bu temel işlevinin yanında, bireylerin hayatlarını sürdürdüğü ve toplumsal yapının devamlılığını sürdürmesine katkıda bulunması açısından yeni işlevler kazanmıştır (Bottomore, 1972).
- Bilgi; bir toplumdaki düşünsel, bilimsel veya artistik çalışmaların ve üretimlerin tümüdür. Doğal veya sosyal bilimler, felsefe ve sanatsal aktiviteler bilginin bir parçasıdır.
- Din; doğaüstü güçlere, çeşitli kutsal varlıklara, Tanrı'ya inanmayı ve tapınmayı sistemleştiren toplumsal bir kurumdur (TDK, 2015).
- Eğitim; belli bir konuda, bir bilgi ya da bilim dalında yetiştirme ve geliştirme olarak tanımlanabileceği gibi, çocukların ve gençlerin, toplum yaşayışında yerlerini almaları için gerekli, bilgi, beceri ve anlayışları elde etmelerine yardım etme olarak da açıklanabilmektedir (TDK, 2015).

- Ekonomi; dünyadaki, üretim-tüketim-yatırım ve hizmet olarak bir değer ifade eden ve değişim aracı olarak kullanılan, tedavül edilen unsurların oluşturduğu sistematik bütüne denilmektedir.
- Hukuk; toplumu düzenleyen ve devletin yaptırım gücünü belirleyen yasalar bütünüdür (TDK, 2015).
- Siyaset; ülke içinde veya ülkeler arasında, değerlerin, otoriter bir biçimde dağıtılması ve yürütülmesidir (Easton, 1965).
- Töreler, gelenekler; bir toplulukta benimsenmiş, yerleşmiş, davranış ve yaşama biçimlerinin, kuralların, görenek ve geleneklerin, ortaklaşa alışkanlıkların, tutulan yolların bütünü olarak tanımlanmaktadır (TDK, 2015).

Fiziksel yapı ise; kültüre özellik kazandıran, iklim, bitki örtüsü, arazi yapısı doğal çevre ile insan yapısı tüm yapay oluşumlar olarak ele alınmaktadır. Fiziksel yapı öğeleri şu şekilde sıralanabilir:

- İklim; geniş bir alanda, uzun yıllar boyunca devam eden, atmosfer olaylarının ortalamasına denir. İnsanların, yeryüzü dağılımlarını, ekonomik faaliyetlerini, yiyecek ve giyeceklerini, fizyolojik gelişimlerini, karakterlerini, konut tipini ve malzemesini, ulaşım, turizm ve tarım gibi faaliyetlerini, tarım ürünleri çeşitliliğini, yeryüzü şekillerinin oluşumu ve bitki örtüsü çeşitliliğini etkilemektedir. Böylece, iklim, kültürel yapının bir parçası olarak yer alır (Yeler, 2005).
- Topografik yapı; arazi biçimlenişi, zemin yapısı ve bitki örtüsünden oluşur ve malzeme kullanımı, yapı konumlanması ile biçimlenmesine etki eder.
- Yerleşme örüntüleri; yapı tipolojileri, arazi bölüntüleri ve kullanımı ile kent yaşam düzeni içinde yapı ilişkileri olarak yapay çevre öğelerinden oluşmaktadır (Erdoğan, 2009).

Mumcu' ya (2009) göre kültür, nesilden nesile aktarılması özelliği ile süreklilik kazanır ve bu süreçlerin devamlılığında önemli olan başlıca faktörler aşağıdaki gibi sıralanmaktadır.

- Ekonomik faktörler,
- Politik faktörler,
- Fiziksel faktörler,
- Sosyal faktörler,
- Dini faktörler

Ekonomik faktörler; bir toplumun sosyolojik yapısı ile ilişkilidir. Toplumun sahip olduğu ekonomik yapının büyüklüğü, milli gelir seviyeleri ve gelir dağılım oranlarının etkileri o topluma ait kültür üzerinde açıkça görülebilmektedir. Yani, ekonomi ve kültürde ortak bileşen olan insan daima belirsiz ve bağımsız değişken bir unsur olarak ekonomik hayatta yer alır (Erkal, 1990).

Politik faktörler; kanun ve yönetmeliklerin, ait olduğu toplum üzerinde, birey davranış ve yaşayış şeklini belirleyiciyi etkileridir. Bu belirleyiciler etrafında şekillenen ve kimi zaman onları şekillendiren yaşam tarzı, karşılıklı etkileşim içinde o topluluğun kültürünün oluşmasında önemli bir faktördür.

Fiziksel faktörler; doğal çevre ve iklim ile tanımlanır. İnsan, gelişim süreci içerisinde yaşadığı coğrafyanın ona verdiği olanakları kullanmıştır. Yaşanılan çevrenin getirdiği doğal malzemeler dışında mevcut arazilerin jeolojik yapıları, mevsimlere göre rüzgar ve güneş konumları gibi doğal çevre elemanları da toplum kültürlerini etkilerler.

Sosyal faktörler; her toplum yaşadığı coğrafyaya özgü davranışlar sergilemesiyle açıklanabilir. Farklı topluluklarda farklı aile yapıları, eğitim durumları, konfor durumları, akrabalık ve arkadaşlık ilişkileri bulunmaktadır. Birbirinden bağımsız olan topluluklarda değişken olan bu kavramlar sayesinde farklı kültürler oluşmaktadır. Dolayısı ile sosyal faktörlerde meydana gelen değişimler, kültürü de doğrudan etkilemektedir.

Dini faktörler; toplum kültürünü oluşturan en baskın etkenlerden biridir. İnançlar toplum içerisinde bireylerin davranışlarını, ilişkileri, yaşam mekanlarını ve çalışma alışkanlıklarını belirleyebilmektedir.

Kültürü oluşturan etkenler olarak sıralayabileceğimiz; inanç, görenek, davranış, yaşam biçimi, değer yargıları sosyal hayatı oluşturan eylem ve düşünceler, ilkel insandan modern insana insanın çevresini biçimlendirme sürecinde belirleyicidir (Özdemir, 2011). Tüm bu kültürü etkileyen faktörler göz önüne alındığında zaman içerisinde kültürü etkileyen etmenler sonucunda kültür değişim ve süreklilik gösterir.

1.3.3. Kültürel Değişim/ Süreklilik

Bir gelenek olan kültür, eski nesilden yeni nesile aktararak süreklilik gösterir. Süreklilik kendi kendini niteleyen bir olgu değildir. Ancak bir varlığın, bir anlamın ya da bir sistemin sürekliliğinden söz edilebilir. Çünkü "Süreklilik, sürekli olanın niteliğidir" ve belirli bir sistem bütünlüğü içinde sistemi niteleyen çok yönlü koşulların süregelmekte olduğu

anlamına gelir (Toydemir, 1989). Bu süreklilik hali içinde kültürlerde değişim de yaşanmaktadır. Değişim; “bir zaman dilimi içindeki değişikliklerin bütünü, değişme” olarak tanımlanmaktadır (TDK, 2015). Değişme, ise “toplumların yapısındaki farklılaşma ve başkalaşma”dır (Türkdoğan, 2003; Alpar, 2010).

Moore, en basit şekilde ‘değişim’ duyumunun, önceki ve sonraki arasındaki farklılığı algılamayı sağladığını ifade etmiştir. Ona göre değişimi, zaman kavramından ayrı düşünmek söz konusu değildir. Herhangi bir toplum veya kültür için ‘değişim’ sık sık ve sürekli dir. Değişimler ne geçici ne de mekansal olarak izole edilemez, sıralı bir zincir halinde gelişmektedir. Değişim, yeniden yapılanmanın yavaş aşamaları tarafından takip edilen, bütün bölgeler ve sanal dünya boyunca yansıtmaya uygun sonuçlarıdır. Böylece, çağdaş değişim her yerde olasıdır ve sonuçları her yerde önemli olabilmektedir (Moore, 1963; Tekin, 2007).

Kültür, doğrudan insanların iletişim biçimlerini, canlı bir biçimde organikliği ile şekillendirir. Çünkü kültür, insanların değer ve davranışlarının çıkış noktasıdır; topluluğun bireylerinin, neyi, nerede, ne biçimde, ne zaman, kiminle birlikte yaptığıyla ilgilenir. Bu da belli kültürlerin görsel algıda farklılaşmasını açıklar. Ancak kültürü statik bir olgu olarak algılamak yanlıştır. Toplulukla beraber kültür de evrimleşerek değişir. Bu nedenle kültürler, diğerlerinden bağımsız değildir ve etkileşim kaçınılmazdır (Parekh, 2003; Bulut, 2006).

Güvenç, yaratılıştan bu yana yaşamın ve kültürlerin değişmeyen tek kuralının değişim ve süreklilik olduğunu ifade etmiştir. Bireyler ve topluluklar, kavimler, devletler gelip geçmiş, bunun yanında kültürler ve uygarlıkların sürekliliğini koruduğunu, bunu da değişerek başarabildiğini, bunun yanında süreklilik olgusunun ancak değişim yoluyla ya da süreciyle gerçekleştiğinin savunulabileceğini de belirtmiştir (Güvenç, 2011).

Kültür ve kültürel süreklilik birbirine bağlı kavramlardır. Kültürel süreklilik; oluşturulan kültürel ifadenin gereklilikleri, yaşam şekli, alışkanlıklar olarak toplum yaşantısına eklendiği zaman var olmaktadır (Çahantimur, 2007). Ancak süreklilik değişimi kaçınılmaz kılmaktadır. İlk bakıldığında kültür ve değişim birbirine zıt kavramlar olarak görülse de, bu kavramlar aynı zamanda birbiriyle uzlaşmaktadır. Çünkü geç de olsa gelenekler değişmeyi özümseyerek yarının gelenekleri olmaktadır (İzbul, 2004).

Kültürel değişim temelde, bir kültürün farklı nedenlere bağlı olarak yaşadığı değişimi ifade etmektedir. Kültür içinde bulunduğu çevreye uyulanarak değişir ve bu değişim süreçlerinde bireylerin ihtiyaçlarına cevap verir. Yani toplumu oluşturan bireylerin sorunlarını çözmek için oluşmuş bu düzen ve kurallar bütünü, koşullar ve bireyler değişikçe

yeni ortaya çıkan sorunları çözebilmek için yine kendi içinde düzenlemeler yapar ve sürekliliğini sağlayabilmek için değişir. İnsan var olduğundan beri her dönemde bu kültürel değişimler yaşanmaktadır. Eskiden toplumlar savaş ve ticaretle birbirlerini değiştirirken günümüzde artık küresel ekonomi ve iletişim ile değiştirmektedirler.

Kültür değişir ama bu değişim uyum yoluyla gerçekleşir. Her ne kadar doğal şartlar kültürü değiştirecek kadar güçlü olmasa da, kültürler zaman içinde doğal çevreye uyum gösterirler. Toplumsal şartlar ve ihtiyaçlar değiştikçe geleneksel çözüm yollarının sağladığı doyum düzeyi de azalır ve değişir. Değişen şartlar karşısında ortaya çıkan ihtiyaçları karşılayacak ve sorunları çözecek yeni yol ve yöntemler veya araçlar oluşturulur. Kültür, yeni ihtiyaçlar ve sorunlar karşısında insanların geliştirdikleri yeni fikirler ve icatlarla değişime uğrar (URL-1). Değişme insan topluluklarının temel bir niteliğidir. Çünkü yeryüzünde değişmeyen toplum yoktur. Ancak değişmenin hızı, yönü, çeşidi toplumdan topluma farklılıklar gösterir. Geleneksel özelliklerin yoğun olduğu toplumlarda değişme hızı, modern toplumlara göre daha yavaştır (URL-1).

Kültürel değişim yoluyla toplumlar, değişen koşullara uyum sağlayabilirler ancak her değişim olumlu olmayabilir (Mumcu, 2009). Örneğin belli bir kültürün içinde yer alan “hoşgörü kültürünün” zaman içinde “hoşgörüsüzlük” şeklinde değişmesi söz konusu olabilmektedir. Bunun yanında, kültürel değerler içinde “başlık parası” gibi kadınların toplumsal konum ve tercihlerini olumsuz etkileyen geleneklerin zaman içinde kaybolması da olumlu yönde değişimler olarak ele alınabilir (Özok Akay, 2012).

Turhan (1972), değişme tipleri bakımından kültür değişmelerini serbest kültür değişmesi ve mecburi kültür değişmesi olmak üzere ikiye ayırır. Ona göre serbest kültür değişmesi, bir toplumsal grup ya da toplumun, yabancı bir kültüre sahip başka bir toplumsal grup ya da toplumla ilişki kurduğunda hiçbir iç veya dış baskı altında kalmaksızın o kültürün belirli bir kısmını alıp benimsemesi sonucunda toplumun yapısında meydana gelen değişimler kastedilmektedir. Mecburi kültür değişmesi ise ayrı kültürlerle sahip iki toplumsal grup ya da toplumdan birinin kendi kültürünü veya belirli bir kısmını kabul etmesi için diğerine baskı yapması veya bir toplumun yöneticilerinin yabancı bir toplumun kültürünü ya da belirli bir kısmını kendi toplumuna zorla kabul ettirmeye çalışması sonucunda toplum yapısında meydana gelen değişimlerdir (Anıl, 2011).

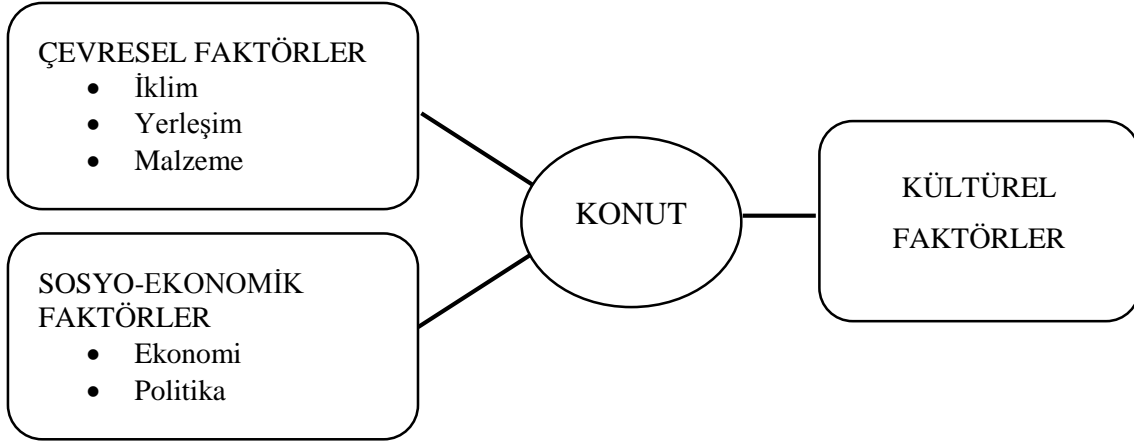
Kültür kavramının değişmeyen tek kuralının değişim ve süreklilik olduğunu düşünülürse, miras devralan yeni kuşak yaptığı yenilik ve değişmelerle kültürün

zenginleşmesine yardım eder. Bu süreçte mevcut kültüre yeni bazı unsurlar eklendiği gibi bazı unsurlarda çıkarılabilir.

1.3.4. Kültür- Konut İlişkisi

Kültür, insanın var olduğu sürece öğrendiği ve uygulayıp devam ettirdiklerinin bütünüdür. Uygarlığın direkt etkisi altında kalan kültür dallarından belki de en önde geleni mimarlıktır. İnsan, var oluşunun ilk yıllarından beri kendini dış etkilerden korumak amacıyla barınma ihtiyacı duymuştur. Mimarinin de başlama noktası insan ve onun ihtiyaçları olduğundan mimari, kültürle var olmaktadır. Bu nedenle belki de en eski kültür olarak mimari, barınma eylemi ile karşımıza çıkmaktadır. Önceleri ağaç kovuklarında, mağaralarda, daha sonraları ise, ağaç ve sazlardan yaptıkları kulübelerde barınmışlardır. Tarihi süreç içinde yaşanan sosyal, toplumsal, ekonomik, vb. gelişmelerle birlikte, konutun biçim ve işlevi de değişmiştir (Aslan, 2007). Bu nedenle kültür ve konut kavramlarının birbirleri ile yakın etkileşimde bulunan, zaman zaman birbirlerinin sınırlarını çizen, nitelik ve nicelikleri ile ilişkili ipuçları veren ve değerlendiren olgular halinde oldukları görülmektedir. Bunlara örnek olarak İskandinav tarzı ev, Doğu Karadeniz geleneksel konut mimarisi, Muğla evi, geleneksel Türk konut mimarisi, Fars mimarisi gibi zaman zaman coğrafyalarını da örten sınırlar çizen, zaman zaman da bu sınırları kullanıcıları veya yapımcıları ile zorlayıp aşan, kültürlerin hareketleri ile oradan oraya taşınan, taşındıkça evrilen mimari stiller verilebilmektedir (Asasoğlu, 2013).

Çevresel ve sosyo-ekonomik faktörlerle beraber kültürel faktörler de konut oluşumunu meydana getirmektedir (Şekil 2). Bu faktörler aynı mekanda, farklı zaman aralıklarında da farklılık gösterebilmektedirler.

Şekil 2. Konut oluşumuna etki eden faktörler (Altman, 1980).

Konutlar sadece birer strüktür değil, aynı zamanda enstitüdürler. Birçok amaca hitap ederler. Çünkü konut, kültürel bir olgudur ve ait olduğu toplumun kültürel değerlerinden büyük ölçüde etkilenmektedir. İlk çağlardan beri konut, insanlar için sadece bir barınma mekanı olmaktan çıkmış, aynı zamanda birçok fiziksel aktivitenin yer aldığı bir mekan haline gelmiştir. Dini seremoniler de, bu aktiviteler içerisinde önde gelen bir faktördür (Rapoport, 2004).

Konut araştırmalarını tarihsel ve kültürel bir perspektifle ele alan Altman (1980) ise, konutu, kültür ve çevre ilişkilerini etkileyen kültürel faktörleri; dünya görüşü, çevresel bilişim ve algılama, mahremiyet, din ve diğer değerler, sosyal strüktürler ve aile strüktürleri olarak sıralanmaktadır.

Çahantimur'un (1997) aktarımıyla Lawrence (1987), konutun şu özeliğini vurgulamaktadır: ‘‘Konut’ bir arazi çekirdeğinden daha fazlasıdır ve sadece mekanda düzenlenmiş bir prensip değildir. Konut kültürel, sosyo-demografik, psikolojik, politik ve ekonomik faktörler tarafından tanımlanmış, aynı zamanda onları da tanımlayan karmaşık bir varlıktır.’

Konut ve kültür çalışmalarının sosyo-politik, kültürel ve tarihsel kapsamda ele alınması gerekliliğini savunan Lawrence (1987), kültürü normatif kavramlar ve insan davranışlarıyla ilgili süreçler, ya da görünen ve görünmeyen kültürel faktörler olarak iki ayrı grupta ele almaktadır. Normatif kavramlar, dünya görüşünü belirleyen idealleştirilmiş bir modelin etik ve estetik prensiplerinden oluşmuştur. İkinci gruptaki değişkenler ise bireysel ve grup davranışlarından oluşan örüntü haline gelmiş davranışsal süreçtir (Çahantimur, 1997).

Birçok kültürde kişilik ve ayrıcalık elde etmek amacıyla tasarlanıp, donatılan konut aynı zamanda insanları birbirine ve kültürüne yaklaştıran yaşamsal bir varlıktır. Birey ayrıcalık ararken, kültür ortak değerleri yaratır. Kişilik-kültür bağlamında konut bir paradokstur (Gür, 2000).

Konut; değişen değerlerin doğrudan etkilendiği ve kültürler arası karşılaştırmanın yapılabileceği en temel, en özel ve en ufak bina tipidir. Konut kullanımı için önerilen çözümler ve adaptasyonlar, her zaman basit bir şekilde yer almazlar. Tabular, adetler ve kültürün geleneksel seçenekler arasından mümkün olan fiziksel donatılar vardır. Bu fiziksel imkanların sayılı olmasına rağmen seçeneklerin çoğu, kültürel matris tarafından sınırlandırılır. Bu sınırlama da, bir kültürün değerlerindeki ve konutlarındaki yansımının tipik örneğini oluşturarak gelenekselleştirir (Rapoport, 2004). Rapoport kültürü, normlarını, kurallarını, rutin hale gelmiş davranışlarını da içermek üzere insanların yaşama biçimi olarak tanımlamakta ve geleneksel konut formunun oluşmasında en önemli faktörün kültür olduğunu öne sürmektedir (Mumcu, 2009).

Geleneksel konut, belli bir kültürün doğal çevre olanaklarını kendi gereksinimleri, doğrultusunda nasıl kullandığını, o kültürün çevreyi insana ne yoldan bağımlı kıldığını sergilemekle kalmaz, aynı zamanda kendi kültürel özellikleri açısından nasıl biçimlendirdiğini de gösterir (Turgut ve Ünügür, 1992). Bu konuda geleneksel Türk konut kültürüne bakılacak olursa, Geleneksel Türk Evi, Geleneksel Türk Ailesinin yaşam kültürü ve törelerine uygun şekil ve plan özelliklerini gösteren, asırlarca Türk insanının gereksinimlerine cevap vermiş bir konut tipi olarak bilinmekte ve tanımlanmaktadır (Kuban, 1976). Göçebe yaşam şekli kökenli bir norm olarak ele alınan Türk Evi ve onu oluşturan kültür kavramı, kuşkusuz ki yalnızca göçebelik kavramıyla tanımlanamaz. Sosyal yaşam ve geleneklerin yanı sıra, din, iklim ve coğrafi konum, malzeme ve sosyo - ekonomik koşullar da belirleyici olmuştur.

Geleneksel Türk evi avlu, taşlık, hayat, sofa ve oda gibi mekanlardan oluşmaktadır. En önemli belirleyici özelliği ise; avlu içinde kurulmuş olmasıdır. Bu kültürel mirasın tüm özgün nitelikleriyle korunması, sürdürülebilirliğinin sağlanması, güncel kullanımda değerlendirilmesi ve günümüzde bu niteliklere sahip avlulu evlerin oluşturulması, millet bilincinin gelecek kuşaklara aktarılmasını sağlayacaktır (Bozkurt ve Altınçekiç, 2013). Türk evine özgü olarak kullanılan hayat, haremlik selamlık bölümü, gelin odası, sofa, sedir, seki, tandır kavramları günümüz konutlarında varlığı yitirmektedir. Geleneksel ev kültürünü nesilden nesile aktarılması gereken kültürel bir mirastır. Ancak günümüz şartları dikkate

alındığında sosyolojik, fizyolojik, teknolojik gibi etmenlerin değişimi ile gerçekleşen kültürün değişimi göz önüne alınmalı ve Türk evi kültürü devamlılığını sürdürmelidir.

Konutun sahip olduğu çok yönlü ilişkiler zinciri ve toplumla birebir olan ilişkisi, yaşanan her türlü değişimden etkilenmesine sebep olmaktadır. Güzer (2004), konutu sürdürülebilir bir yaşamın temel altyapısı olarak görmektedir. Tüketim toplumu olarak tüketim ürünlerinin biriktirildiği ana mekan, başta gelen tüketim objesi, sosyal kimliğimizi temsil eden bir dışavurum aracı, yatırım ve sosyal güvence biçimi olarak konuta yeni anlamlar kazandırmaktadır.

Konut kültürüne dayalı araştırmalarının önemi; küresel mobilitenin ortaya çıkardığı gereksinimleri sağlıklı ve nitelikli bir biçimde karşılamak, aynı toplum içindeki farklı alt kültürlerin taleplerini daha iyi anlamak, farklı yaş grupları barındıran bu mekan türünde herkesi memnun etmek, “normal” insanın yanında “özürlü” ya da “engelsiz bir çevre yaratmak”, kentleşmenin farklı aşamalarındaki insanları tatmin etmek ve böylece toplumsal iç huzuru sağlamak, sağlıklı yapılarla kullanıcının sağlıklı kalmasına destek olmak, fiziksel, sosyal ve teknolojik eskimeyi geciktirme yoluyla ekonomi sağlamak, konutun içinde ve dışında çeşitlenmeyi arttırarak çevreye kimlik kazandırmak, uyum yoluyla geçmişi geleceğe bağlamak ya da şaşırtma yoluyla gözlemciye yeni şeyler öğretmek gibi savunulabilir (Gür, 2000).

Konut, biçimini ve işlevini ait olduğu çevrenin belirlediği kültürel bir oluşumdur. Barınma işlevinin dışında konut kurgusunda asıl amaç kültürel değerlerine yer vererek kullanıcısının yani insanın yaşam tarzını en iyi yansıtan çevreyi oluşturmaktır. İnsan ve çevre arasındaki ilişkinin zaman içindeki oluşumu sosyal ve kültürel değişmeleri yansıtmaktadır. Bu nedenle değişimin konut biçimlenmesine etkisi de kaçınılmazdır. Günümüz şartları dikkate alındığında sosyolojik, fizyolojik, teknolojik gibi etmenlerin değişimi ile gerçekleşen kültürün değişimi göz önüne alınmalı ve konut kültürü devamlılığını sürdürmelidir (Turgut, 1990).

1.4. Kültürel Değişim/Sürekliliğin Konut Biçimlenmesinde Etkisi

Var olma aslında değişimin ta kendisidir ve konutu bir organizma olarak nitelendirir ki bu organizma varlığını sürdürebilmek için biçiminden bağımsız bir şekilde değişmeye muhtaçtır. Değişme, herhangi bir büyüklükteki bütünün farklılaşması, bir önceki konuma göre farklı bir hal almasıdır. Farklı bir hal alış, bütünün içeriğinde, bütünün anlatımında veya

her ikisinde birden olabilmektedir. Organizma, canlı maddeleri özümlemekte, işe yaramayanları dışarı atarak, hücrelerini tazelemektedir. Konut da bir organizma olarak sürekli değişim içerisinde. Bu durum, hem konutun hem de ona muhtaç olan toplumun sürekliliği için gereklidir. Bu süreklilik içerisinde sahip olduğu kavramsal altyapıyı özümseyerek geliştirmek, gereksizlerden soyutlamak ve değişen toplum yapısı, yaşayışı, anlam ve ihtiyaçlarıyla birlikte kendini yenilemek durumundadır. Bu onun doğasında vardır ve var olması için bir gerekliliktir (Dener, 1994).

Konutun incelenmesi ve sınıflandırılması, ekonomi, teknoloji ve iklim gibi değerlerin analizine bağlı olmaktadır. Bu nedenle, hem fiziksel hem de sosyo-kültürel bakış açıları göz önünde bulundurulmalıdır. Bireyin ve toplumun, sosyo-kültürel ve yapısal özelliklerinden bahsedildiğinde, “yaşam tarzı” kavramının varlığı karşımıza çıkar. Yaşam tarzı, çok yönlü ve karmaşık bir toplumsal olgudur. Tüketim biçimleri, yaşanılan bölge ve oturlan konut, toplumsal etkileşim ve katılma türleri, boş zaman etkinlikleri, değerler, eğilimler, tutumlar ve zevkler; giyinme ve konuşma biçimleri; evlenme yaşı ve biçimleri ve daha pek çok olgu ve süreçler, yaşam tarzını belirler (Aslan, 2000). Turgut (2003) kültürel değişimin konut ile etkileşimini şöyle açıklanmaktadır. “Kültür-mekan etkileşimi sürecinde konut mekanı, insan ve çevresi arasındaki dinamik ve değişken ilişkileri yansıtan zamansal nitelikleri de taşımaktadır. Devingen yapısı olan kültürel bileşenler zaman içerisinde kültürleşme etkileri ile değişime uğramakta ve buna bağlı olarak davranışsal ve mekansal özelliklerde değişmektedir” (Çakmak, 2011).

Bu nedenle önce bir kültürün kimliği ve karakteri anlaşılır; onun değerleri kazanılır ve hem kültürel hem de fiziksel ihtiyaçlara cevap veren bir konut biçimi ortaya çıkar. Konut tasarımlarında dikkat edilecek bir başka husus, konutun tasarlandığı bölgenin kültürünün belirgin özelliklerinin göz önünde bulundurulmasıdır. Çünkü bu özellikler de konut biçimlenişine etki etmektedir. Bazen çok belirgin özellikler olsa da, kültür bazı etkenleri aleni veya gizli bir şekilde yasaklar (Rapoport, 2004).

Rapoport (2004), yaptığı üç temel kültür tanımından ilk ikisini, konut ve çevresi ile direkt ilişkili olduğunu vurgulamaktadır. Genel olarak değerler ve imgeler, dini inançlar, aile strüktürü, sosyal organizasyonlar, bireyler arasındaki sosyal ilişkiler ve yaşam şekli olarak belirlediği, konut formunu etkileyen, kültürel bileşenlerini, kullanıcı grubu özelliklerini kültürel öz elemanları ile analiz etmektedir. Kültürel öz elemanları:

- Dil ve din benzeri özellikler,
- Aile ve akrabalık strüktürleri ve çocuk yetiştirme yöntemleri,

- Yerleşme örüntüleri, toprak bölünmeleri ve toprak sahipliği sistemleri,
- Yiyecek alışkanlıkları,
- Töresel ve sembolik sistemler,
- Statü belirleme yöntemleri ve sosyal kimlik,
- Tavırlar ve sözsüz iletişim,
- Bilişsel şema,
- Mahremiyet, yoğunluk, egemenlik sınırı,
- Konuttaki davranışlar,
- Çalışma, ortak iş yapma, ticaret gibi çeşitli mekanizmalar şeklinde tanımlamaktadır (Aslan, 2000).

Kültür ve konutun ilişkili olmasından kaynaklı bu sıralanan kültürün öz elemanlarında meydana gelecek değişimler konutlarda da değişimi getirmektedir.

Turgut (2007) ise, konut oluşumuna etki eden kültürün öğelerini dört grupta incelemiştir:

- Çevresel imgeler
- Dini inançlar
- Aile yapısı, akrabalık norm ve kuralları
- Konuta ait yaşam şekli

Çevresel imgeler; dünya görüşleri, değerler ve ideallerin oluşturduğu imgeler bu gruba girer. İnsanların çevresel seçimlerinde, çevreyi değiştirmelerindeki kararları etkileyen, toplumsal kurallar ve paylaşılan ortak değerler, tercihler, kişinin çevresel deneyimi, bilgi, öğrenim, tutum ve değerlerin oluşturduğu imgelerle birleşerek önemli bir yer tutar. Dini inançlar, yasaklar, kutsal eşyalar ve dini törenler konut oluşumunda etkili olmaktadır. Aile yapısı, akrabalık norm ve kuralları ise, toplumsal rol ve değerler bağlamında, aile kurumu, akrabalık sisteminin parçası olması nedeniyle, kültürel bir öge olarak konut oluşumunda etkili olur. Konuta ait yaşam şekli; toplumlara göre değişebilen, konut mekanlarının zaman içindeki kullanımı ile ilgili alışkanlıklar ve farklılıklar, konut içi yaşamı ve dolayısıyla konut oluşumunu etkiler (Turgut, 1990).

İnsanın doğa ve yaşadığı çevreyle kurduğu ilişkinin ilk göstergesi mekan olmuştur. Mekan ile kültürel faktörler arasındaki etkileşimler, özellikle konut düzeyinde mekanın oluşumunda, iki özgün sürece dayandırılmaktadır (Turgut, 1990). Bunlardan biri,

- Konut mekanlarının oluşumu ve gelişiminde, çeşitli aşamalarda etkili olan, kültürel faktörler ile mekan arasındaki direkt etkileşimi ele alan normatif etkileşim sürecidir. Diğeri ise;
- Kültür mekan etkileşiminin, zihinsel süreçlere bağlı indirekt yapısını inceleyen bilişsel ve davranışsal etkileşim sürecidir.

Ancak dikkat edilecek en önemli nokta, bu iki etkileşimin birbirinden bağımsız olarak belirlenip analiz edilememesidir. Çünkü normatif kavramlar olarak adlandırılan kültürel değerler, kurallar, normların değişmesi, davranışsal süreçleri ve mekan formunu direkt olarak etkiledikleri gibi, zihinsel süreçler aracılığı ile endirekt etkilerini sürdürmektedirler (Turgut, 1990).

İnsan yaşamına ait sosyo-kültürel ve fiziksel yapının çevresel etkenler sonucu sürekli bir değişime maruz kalması, yaşamın sürdürüldüğü çevrenin de bu değişimden etkilenmesine neden olmaktadır. İnsana ait yaşam alanlarına yapılan bu müdahalelerin en belirgin sonuçları konut alanlarında ortaya çıkmaktadır.

Rapoport'a göre (2004), konutların aldığı değişik formlar komplike bir olgudur. Dolayısıyla bu formların oluşumlarının açıklanması kolay olmamaktadır. Tüm açıklamaların tek bir çıkış noktası vardır; o da değişik tutumlardaki insanlar ve onların çevreye olan tavırlarıdır. Bu tavırlar, bulunulan yere göre farklıdır çünkü sosyal, kültürel, ekonomik ve fiziksel faktörlerdeki değişiklikler, bu tavırlarda önemli rol oynar.

Konut biçimlenmesi, kültürel faktörlerin zaman içindeki değişimlerine bağlı olarak gerekli performans özelliklerini yerine getirememesi durumu nedeniyle mekansal ve strüktürel (malzeme) değişim süreçleriyle şekillenmektedir. Rapoport'un belirttiği gibi, insanlar ve onların çevresindeki sosyal, kültürel, ekonomik ve fiziksel faktörlerin değişmesi konutlarda kütleli, formatif değişikliklere neden olmaktadır. Bu değişiklikler konutlarda mekansal değişim süreçlerini ortaya çıkarmaktadır. Bunun yanında konutlarda hem eskimeye hem onarıma bağlı olarak meydana gelen bazı strüktürel değişimler mevcuttur (Şengün, 2007). Zaman içerisinde eskiyen, fiziki şartlardan etkilenerek görevini yerine getiremeyen yapı elemanlarının ve malzemelerin günümüz konfor koşullarının sağlanması amacı ile yenileriyle değiştirilmesi sonucunda strüktürel değişim süreçleri ortaya çıkmaktadır (Üçer, 2011). Çalışmada tüm bu değişim süreçleri; fiziksel ve fonksiyonel değişim olmak üzere iki şekilde, kültürel değişim/sürekliliğin biçim üzerindeki etkisini ortaya koymaktadır.

- Fiziksel değişim; kullanıcı gereksinimlerindeki değişimler, yapının dış etkenler sebebiyle sisteminde ortaya çıkan bozulmalar-yıpranmalar, yapıya yeni fonksiyonların yüklenmesi ya da mevcut fonksiyonların bazılarının çıkarılması sonucu yapının içinde veya dışında gerçekleştirilen yeni mekan organizasyonlarıdır. Bu değişim türünde etkili olan, yapı strüktürünü oluşturan ve genelde kullanılan malzemeler ile teknolojik değişimler sonucu ortaya çıkan yeni gereksinimlere cevap verilebilecek konforun sağlanamamasıdır (Altınok, 2007).

Konutlar, kişilerin yaşamlarını geçirdikleri alanlar oldukları için yaşam koşullarındaki değişim ile paralel olarak şekillenmektedirler. Fiziksel değişim; mekanların, kullanıcıların farklı yaşam biçimlerine, aile yapısındaki mekansal ihtiyaç değişikliklerine ve zaman içinde yaşam anlayışındaki değişikliklere uyum sağlama potansiyelini arttıran önemli bir niteliktir.

Konutlarda fiziksel olarak görülen değişiklikler bozulma, kaldırma ve ekleme alt başlıklarında incelenmektedir:

- Bozulma, evlerin doğal koşullar altında bir bölümünün veya öğelerinin çürümesi ve deformasyonu olarak tanımlanabilir. Bu fiziksel olay, kullanıcıların evin sürekli bakımını yapmamlarından kaynaklanır. Malzemelerin düzenli olarak bakım ve onarımı yapılmayınca doğal olarak bozulma süreci başlamıştır. Evlerde görülen bozulmalar özellikle yapı elemanlarının (kapı, pencere, duvar, üst örtü...) malzemelerinde görülmektedir (Dalkılıç, 2004). Yapı elemanlarında basit bozulmalar olduğu gibi işlerliğini ve strüktürel yapısını etkileyen ileri derecede bozulmalar da meydana gelmektedir.

- Kaldırma, evin bir bölümünün veya öğesinin bilinçli bir şekilde müdahale sonucu yok edilmesidir. Sosyo-ekonomik yapı ve kullanıcıların kültürel geçmişi bu olayı etkileyen çevresel faktörlerdir. Bu müdahaleler daha çok ev sahiplerinin oturduğu evlerde görülmektedir. Geleneksel konut biriminin özellikle çağdaş yaşam standartlarına uymayan bölümlerinin modern nesnelere değiştirilerek kaldırıldığı görülmektedir (Dalkılıç, 2004). Bu değişim bazı servis mekanlarının, özellikle eski tuvaletlerin günümüz konfor koşullarına uymadığı için kaldırıldığı ve aynı yere ya da başka bir yere yeni bir tuvalet yapıldığı benzer birçok örnekte rastlanmaktadır. Ayrıca bazı evlerde kapı, pencere, duvar, kuyu, çörlen gibi elemanların, günümüz koşullarına uymadığı, kullanıcının ihtiyaçlarına cevap vermediği ya da yetersiz kaldığı için bilinçli bir şekilde kaldırıldığı görülmektedir (Dalkılıç, 2004).

- Ekleme ise; çeşitli uygulamalarla mevcut hacimlerin alt birimlere ayrılması veya açık alanların yapıya dahil edilerek mekanların genişletilmesi olarak tanımlanmaktadır (Üçer, 2011). Kullanıcının kültürel, sosyal ve ekonomik yapısında meydana gelen değişimler

sonucu uyum sağlayamayarak, yeni ihtiyaçlara cevap veremeyen binalara ek alanlar ilave edilmesi gerekebilir. Yapıya ek alanların ilave edilmesi ile binanın boyutlarının ve alanının değişmesi sonucunda zorunlu olarak formun değişmesi söz konusudur ve bu değişim genel olarak arazinin yapısına ve parsel düzenine bağlı olarak gerçekleşebilir. Bu yönü ile bina büyüyerek yapının kullanım ve yenileme aşamalarında esnemesine imkan sağlamaktadır (Hesapçioğlu, 2010).

Fiziksel değişmelerin nedeni, binanın strüktür ve malzemelerinde meydana gelen bozulma ya da yıpranmalar olabileceği gibi kullanıcı gereksinmelerinde meydana gelen değişimler de olabilmektedir. Çünkü yapının biçim, boyut, malzeme, renk, doku gibi özellikleri kullanıcının sosyo-ekonomik yapısı ve kültürel geçmişiyle bağlantılı olarak da değişmektedir (Dalkılıç, 2004). Fiziksel ya da psiko-sosyal kullanıcı gereksinmelerinde meydana gelen değişmeler sonucunda kullanıcı bina formunda ya da strüktüründe değişimler yapmaktadır. Örneğin; kullanıcı sayısında meydana gelen değişimler sonucunda bina içerisinde büyümeler meydana gelebilmekte ya da kullanıcı iç mekan kullanımlarında değişiklikler yapılabilmektedir. Kısaca, fiziksel değişimde mekanın formuna doğrudan müdahale edilebilmektedir.

- Fonksiyonel değişim ise; genel olarak fiziksel değişmeden daha önce ortaya çıkan bir değişimdir. Toplumda sözü edilen sosyal, teknolojik ve ekonomik özellikler zamanla değişimlere uğramakta, farklılaşmakta, kullanım ve işleyiş bakımından uygunluk olarak tanımlanabilen fonksiyonun, değişimi ya da ilavesi kaçınılmaz olmaktadır (Altınok, 2007). Bu değişimler sonucunda mekanların işlevleri de değişebilmektedir.

Mekanlardaki fonksiyonel değişme iki türlü olabilmektedir.

- Yapıların kullanılma amacı sabit kalma koşulu ile geçmişten geleceğe doğru değişen aile yapısı ya da kültür değişimi sonucunda, eskiyen işlev yerine yeni işlev verilmesi anlamında kullanılmaktadır. Böylelikle yapı içerisindeki mekan kullanımları değişme göstermektedir. Eskiden kullanılan bir işlevin günümüzde kullanılmaması sonucunda yerine yeni bir işlev verilmektedir (Üçer, 2011). Örneğin, geçmişte hayvancılığın yoğun olduğu zamanda ahır olarak kullanılabilen bir mekan, hayvancılıktan vazgeçildiğinde işlevini kaybederek odunluk veya depo olarak kullanılabilir.

- Yapıların kullanım amacının tamamıyla değişmesi anlamında kullanılmaktadır. Sosyal, ekonomik ve teknolojik değişmeler sonucu ortaya çıkan yeni istek, gereksinmeler karşılanamaz duruma geldiğinde yapılara yeni fonksiyonlar yüklenir (Üçer, 2011).

Fonksiyonel değişmenin oluşması birçok sebebe bağlı olabilir. Bu sebeplerin arasında ilk sırada kullanıcı ve onun ihtiyaçları sayılabilirken, plan şeması, sirkülasyon elemanlarının kalitesi, özellikle ıslak hacimlerde kullanılan malzemelerin renk, ölçü, biçim özellikleri de etkili olmaktadır (Altınok, 2007). Kullanıcıların farklılaşmasından veya ekonomik gerekçeler nedeniyle zaman içinde mekanın formu değiştirilmeden kullanım amacına bağlı olarak işlev değişimi meydana gelmesi kaçınılmaz olabilmekte; yapı farklı şekillerde yeni fonksiyonlarla süreklilik gösterebilmektedir.

1.5. Sille Yerleşimi Hakkında Genel Bilgiler

Sille; tarihi geçmişı, coğrafı, sosyo-kültürel yapısı ve ekolojik özellikleri ile geçmişte Türk- Rum halkı inanç ve geleneklerinin bir arada yaşatıldığı küçük bir yerleşim yeridir (Nas, 2013). İç Anadolu Bölgesinde, Konya ilinin kuzeybatısında yer alan Sille, kent merkezine 8 km uzaklıkta, Takkeli ve Karabuğa Dağları arasında vadi görünümünde, Sille Deresi'nin kuzeyinde kurulmuştur (Şekil 3).

Şekil 3. Sille'nin Türkiye ve İç Anadolu Bölgesindeki konumu (URL-2, 2015)

5000 yıllık tarih içerisinde Rum, Bizans, Selçuklular ve Osmanlı Devleti olmak üzere birçok medeniyete ev sahipliği yapmış olan Sille, bugüne kadar Müslüman ve Gayri Müslim halkın bir arada yaşadığı kültürel çeşitliliğe sahip olan önemli bir yerleşimdir (Erdem vd., 2010).

Şekil 4. Sille'den genel bir görünüş (URL-3, 2015)

Hristiyanlık döneminde Sille, Roma- Kudüs güzergahında ve kutsal hac yolu üzerinde yer alan önemli bir yerleşme olarak karşımıza çıkmaktadır (Özönder, 1998; Küçük, 2001; Sarıköse, 2008).

Selçuklu ve Osmanlı Devrinde tarihi İpek ve Baharat yolu üzerinde bulunan, Sille, Cumhuriyet öncesine kadar ticaret, halıcılık, çömlekçilik, bağcılık, taş işçiliği, mumculuk gibi alanlar başta olmak üzere sosyo- ekonomik yönden çok gelişmiş önemli bir yerleşim yeridir.

Sille'de vadinin iki yamacında anfi tiyatro şeklinde yerleşmiş konutların yanı sıra çeşitli medeniyetlerin bu yerleşim yerinde yaşamasının sonucu olarak çeşitli dönemlere ait mimari yapılar, taş köprüler, çeşmeler, evlerdeki pencere ve cumba detayları, taş sokakları dikkat çekmektedir (Çavuşoğlu, 1998; Sarıköse, 2008).

Sosyo-kültürel ve dini yapının etkisiyle kent dokusunda farklı iki mimari tarz (Türk ve Rum) mevcut iken bugün sadece geleneksel Türk mimarisi ve geriye kalan kiliselerdeki mimari tarz görülebilmektedir (Aklanoğlu, 2009).

Günümüzde Sille, Konya iline yakın olmasına rağmen doğal ve kültürel değerlerini büyük ölçüde koruyarak, coğrafi yapısı, ekolojik özellikleri, (geçmişte Rum ve Türk, günümüzde ise sadece Türk halkı) yerel halkı, sosyo-kültürel yapısı, yaşam tarzı, inanç ve gelenekleri ile farklı bir çok özelliğe sahip sürdürülebilir nitelikte bir yerleşimdir. Bu nedenle Konya ili için kültür turizmini destekleyen önemli bir koridor özelliği taşımaktadır (Ertaş, 2014).

1.5.1. Sille'nin Tarihçesi

Sille, geçmişi, tarih öncesi devirlere kadar uzanır. Sille'nin en eski tarihi ile ilgili olarak, Hitit egemenliğinin ardından, Frig egemenliğine girdiği yönünde görüşler ileri sürülmüştür ancak yapılan modern araştırmalarda Sille merkezinde Frig dönemine ait herhangi bir kalıntı tespit edilememiştir (Sarıköse, 2008).

Hristiyanlığın ilk dönemlerinden itibaren Konya ve çevresi önemli bir dini merkez olmuştur. Hristiyanlığın Anadolu'da bilinen en eski merkezlerinden biri olan Sille'deki Eflatun Manastırı ilk Hristiyanların önemli merkezlerinden birisidir. Sille'nin en büyük kilisesi olan çeşitli onarımlarla günümüze kadar gelmiş Aya Eleni Kilisesi'nin temelleri de 327'de bu kutsal hac yolculuklarından birinde atılmıştır (Erdem vd., 2010). Bu nedenle Konya, Bizans İmparatoru Heraklius (610- 641) döneminde, Anadolu Tem'inin dini merkezi haline gelmiştir. Bu dönemde faal olan kilise ve katakomplar, dinî bakımdan Sille'nin önemli bir yerleşim alanı olduğunu göstermiştir (Sarıköse, 2008).

Selçuklular Döneminde ise Sille ve çevresi önemli siyasi olaylara sahne olmuştur. Özellikle Sille'de bulunan Gevele Kalesi, Selçuklular dönemindeki siyasi mücadelelerde ön plana çıkmıştır (Sarıköse, 2008). Selçuklular döneminde, Konya fethedildiğinde güvenlik önlemleri ve devrin fetih gelenekleri gereğince, şehirde bulunan Rumlar Sille'ye yerleştirilmiştir (Tapur, 2013). Sille, Osmanlı devleti hükmünde de Selçuklular dönemindeki gibi gündemdeki yerini korumuş son yüzyıllarda burada önemli siyasî ve askerî olaylar yaşanmıştır (Sarıköse, 2008).

Sille, Cumhuriyet öncesinde gelişmiş, yaklaşık 18000 nüfusa sahip bir yerleşim yeridir. Ancak, 1923 yılında yapılan Lozan Antlaşması Sille tarihi için bir dönüm noktası olmuştur. 1923 yılında yapılan nüfus mübadelesi ile Sille'de yaşayan Rumlar zorunlu göçe tabii tutulmuşlar ve yurt dışına gönderilmişlerdir (Tapur, 2013). Böylece, nüfusunun büyük bir kısmını Rumlar oluşturduğu için Sille'nin nüfusu büyük ölçüde azalmıştır. 1980 yılına kadar yerleşim yerinde yaşayan yerli halk tarım, ticaret ve zanaat konusunda kendisini yeterince geliştirememiş ve sosyo- ekonomik açıdan gerilemeye başlamıştır. Bunun sonucunda yerel halkı büyük şehirlere göç etmeye başlamıştır. Zaman içerisinde nüfusu göçlerle azalan Sille, 1980'lere kadar ayrı bir belediye iken 1989'dan sonra Selçuklu ilçesine bağlı bir mahalle olmuştur. Günümüzde Sille'de sürekli olarak yaşayan nüfus daha fazla azalmış ve konutlar yazlık ev olarak kullanılmaktadır.

Sille'nin tarih içerisinde gelişimi incelendiğinde çalışmada yerleşim karakterini belirleyici 3 dönem ortaya konmuştur. Bunlar aşağıda sıralanmaktadır.

1. Hristiyanlığın ilk dönemlerinden sonra gelen Selçuklu ve Osmanlı dönemleri ve 1923 Lozan Antlaşması öncesi Cumhuriyet dönemi,
2. 1923 mübadelesi sonrası ve 1980 yılında yerel halkın yerleşim yerinden göç ettiği zaman arasında geçen dönem,
3. 1980 sonrası dönem.

1.5.1.1. 1923 Mübadelesi Öncesi Sille

Sille'de yerleşimin tarihi Neolitik dönemlere kadar uzanmaktadır. Bu dönemde Sille, Hitit ve Sümer uygarlıklarının hakim olduğu eski bir yerleşimdir. Ancak bu döneme ait kalıntılar bugüne kadar ulaşamadığı için kesin bilgiler bulunmamaktadır (Aklanoğlu, 2009).

Hristiyanlık döneminde, Sille ilk Hristiyanların önemli bir yerleşim yeri olmuştur. Kolaylıkla oyulabilen tepelerin yamaçları, Hristiyanların, ilk sığınak ve tapınaklarını bu yörede gerçekleştirmelerinde etkili olmuştur. Bu döneme ait mağara, kaya kiliseleri ve manastırlar Sille ve yakın çevresinde bugün de varlığını sürdürmektedir (Aklanoğlu, 2009).

Hristiyanlık öncesinde çeşitli sosyo-politik olaylara sahne olan Konya ve Sille, bu önemini, Hristiyanlık döneminde de sürdürmüştür. Sille'nin jeopolitik ve jeostratejik özellikleri nedeniyle, İslamiyet'le tanışmamış olan Ortodoks Türkler, Bizans Uygarlığı döneminde getirilerek Sille'ye yerleşmeleri sağlanmıştır (Özönder, 1998).

Bizans döneminde şehir mimarisinde Anadolu'da yüksek yerlere yapılmış kale-şehirler ön plana çıkmıştır. Halk, genelde dar ve derin aynı zaman da sarp vadi içlerine yerleşmiş, düzlük yerler ve ovalar adeta boş bırakılmış halde bulunmaktadır. Sille ve yakınında bulunan Gevele Kalesi bu yerleşim şekline örnek olarak gösterilebilmektedir (Sarıköse, 2008).

Roma-Bizans-Kudüs güzergahı üzerinde yer alan Sille, tarihi süreç içinde kutsal hac yolcuları için önemli bir konaklama yeri olmuştur. Bu durum, Sille'ye olduğu gibi Konya'ya da önemli katkılar sağlamıştır. İnşa edilen büyük tapınaklar, hanlar, hamamlar, çarşılar, pazarlar, kaleler, kışlalarla birlikte bilim ve sanat alanında zenginlik yaratmış ve bütün bunların sonucu artan refah seviyesi Sille'yi, gelişmiş bir yerleşim yeri haline getirmiştir (Aklanoğlu, 2009).

Selçuklu Döneminde, Sille daha önce bazı Müslüman-Arap akınlarına sahne olmuşsa da Konya ve yakın çevresinin Müslüman Türklerin hakimiyetine geçmesi Selçuklu dönemine rastlamaktadır (Aklanoğlu, 2009) .

Yazılı kaynaklara göre Selçuklu Dönemi'nde Sille'nin adı Isilye, Silye ve Su Diremi olarak geçmektedir (Çaycı, 1996). Selçuklu dönemine kadar Sille, önemli bir yerleşim olarak dikkat çekmemektedir. Selçuklu Dönemi'nde Konya'nın başkent olması ile Sille, önemli bir yerleşim olarak gerçek kimliğini kazanmıştır. Bu gelişmenin temelinde Takkeli Dağ'ın üstündeki Konya savunmasının en önemli yapısı olan Gevele Kalesi, siyasi mücadelelerde önemli bir rol oynamıştır (Sarıköse, 2008). Selçuklu sultanı Alaeddin Keykubad döneminde Konya'da ciddi bir iskan politikası izlenmiş ve Sille de bu kapsamda ele alınmıştır (Aköz ve Ürekli, 1997).

Selçuklular dönemiyle birlikte Konya ve çevresinde Müslüman ve Gayri Müslim mahalleleri iç içe olmamıştır. Bu durum Sille'de biraz farklılaşmış ve bazı mahallelerinde birlikte yaşamışlardır. Bu mahallelerin bazılarında Müslümanlar, bazılarında Gayri Müslimler çoğunlukta dırlar (Sarıköse, 2008).

Konya, Selçuklu Dönemi'nde olduğu gibi Osmanlı Dönemi'nde de tarihi İpek ve Baharat Yolları üzerinde olmanın sosyo-politik ve sosyo-ekonomik olanaklarından yararlanmıştır. Bu durumun Sille'nin gelişiminde önemli katkıları olmuştur. Özellikle dönem şartlarına göre yerleşim açısından gelişmiş bir kent özelliği sergilemektedir (Şekil 5) (Özönder, 1998).

Gerek Selçuklu gerekse Osmanlı Dönemi'nde Sille, farklı etnik (Türk ve Rum) ve dini kökenlere (Hıristiyan ve Müslüman dine mensup) sahip insanların bir arada yaşadığı bir yerleşim yeri olmuştur. Sille; sosyal ve kültürel özellikleri ile ekonomik yapısından dolayı her dönemde Konya'nın ayrıcalıklı bir yerleşim yeridir. Osmanlı Dönemi'ndeki zengin zanaatları ve ekonomisi ile dışa açık, yenilikleri izleyen bir merkez konumundadır (Aklanoğlu, 2009).

Şekil 5. 1905 yılında Sille (Kuşçu, 2006; Aklanoğlu, 2009)

Osmanlılar zamanında özellikle Fatih Sultan Mehmed döneminde Sille'nin adı Su Diremi olarak kayıtlara geçmiştir. Osmanlı Dönemi'nde kurulan belediyeler arasında Bursa, Edirne ve İstanbul'dan sonra dördüncü sırada Sille bulunmaktadır. Bu dönemde Sille'ye bağlı 15 köy (karye) bulunmakta ve bu köylerden bugün de mevcut olanlar Tepeköy, Sızma, Sarayköy ve Bilecik'tir (Çaycı, 1996).

Osmanlı Devleti döneminde, Müslüman ve Gayri Müslim nüfus bir arada yaşamıştır (Küçükdağ, 2005). 1907 tarihli bir tespitte göre Sille'de yaşayan halk, 13 mahallede birlikte yaşarken, Karataş Mahallesi (91 hane) ve Ak Mahallede (210 hane) yalnız Müslümanlar; Kilise-i Kebir Mahallesinde de (59 hane) yalnızca Gayri Müslimler yaşamaktadır (Aköz ve Ürekli, 1997). Bu yıldaki nüfus, hane olarak toplam 1692 (948 hane Müslüman (%56), 744 hane Gayri Müslim (%44))' dan oluşmaktadır (Erdem vd., 2010).

Sille, Cumhuriyet öncesinde sosyal, kültürel, ekonomik ve kentsel yönden gelişmiş 16 köyün bağlı olduğu bir kent niteliğinde olup yoğun nüfusa sahip bir yerleşimdir. O dönemde nüfusun büyük bir kısmını Rumlar oluşturmaktadır. Ancak imzalanan Lozan Antlaşmasıyla birlikte Rumlar mübadeleye zorunlu tutulmuşlar ve Sille'de bulunan Rumların büyük bir kısmı Yunanistan'a gönderilmiştir.

1.5.1.2. Mübadele Sonrası Sille

Lozan Antlaşması'ndan önce Sille'den Yunanistan'a Gayri Müslim göçüne ender rastlanılmıştır. Lozan'da 30 Ocak 1923 tarihinde Türk ve Rum nüfus mübadelesine dair sözleşme imzalanınca, 01 Mayıs 1923'ten itibaren Gayri Müslim halk İstanbul dışındaki

Türkiye topraklarında yerleşmiş, Rum- Ortodoks Türk uyruklular ile Batı Trakya dışındaki Yunanistan topraklarında yerleşmiş Müslüman Yunan uyrukluların değişimi yapılmıştır. Petronotis'e göre, yaklaşık bir buçuk milyon Rum ile 500 bin Türk bu esnada mübadele edilmiştir. Sille'de bulunan Gayri Müslimler de mübadeleye tabi tutulmuş, İstanbul, İzmir ve Mersin Limanı'ndan vapurlarla Yunanistan'a gönderilmişlerdir (Sarıköse, 2008).

Sille'nin ekonomik ve ticari hayatına egemen olan Rumların mübadelesinden sonra Sille, büyük bir sarsıntı geçirmiş ve kent hızla köhneleşmiş; sosyal, ekonomik ve kültürel yönden canlılığını yitirmeye başlamıştır (Şekil 6). Mübadeleden sonra bölgeye yerleşen Müslüman halk, Rumlardan geriye kalan konutlar, iş yerleri ve ibadet mekanları kullanmadığı için zamanla yıpranmış ve çok azı bugüne ulaşabilmiştir (Aklanoğlu, 2009).

Şekil 6. 1925 yılında Sille'nin görünümü (Aklanoğlu, 2009)

Bu dönemde Batı Trakya'dan gelen Türk muhacirler de Sille'ye yerleştirilmişler, ancak bunların büyük bir kısmı da Sille'ye yerleşmeden Anadolu'nun diğer büyük kentlerine iş bulmak amacı ile göç etmişlerdir. Bu dönemden sonra Sille'de önemli sosyo- ekonomik problemler ortaya çıkmıştır. Özellikle ticaret ve sanat hayatında önemli bir yere sahip olan Rumların Sille'yi terk etmesi, Sille'nin ekonomik yapısının büyük ölçüde zarar görmesine neden olmuş, eski elverişli sosyo – ekonomik durum ortadan kalkmıştır. İşsizlik gibi çeşitli problemler ortaya çıkınca, yerli Sillelerin büyük bir çoğunluğu da Sille'yi terk etmek zorunda kalmıştır (Tapur, 2013).

1940 yıllarında Sille, 17 yerleşim bölgesinin bağlı olduğu büyük bir yerleşim birimi iken 1940 yılından sonra ekonomik nedenlerden dolayı İstanbul, Ankara, Bursa gibi büyük kentlere göç veren ve nüfusu giderek azalan bir yerleşim yeri olmuştur (Aklanoğlu, 2009).

1.5.1.3. Günümüzde Sille

Günümüzde, Sille'den Konya kent merkezine doğru göç yaşanmaktadır. Geçmişten aldığı çok kültürlü yapıyı bugün de korumaya çalışan Sillelilerin çoğunluğu Konya'ya göç etmiş olsa da Sille ile olan bağları kopmamıştır. Çoğunun eski evleri, bağları ve bahçeleri hala kullanılabilir durumda (Aklanoğlu, 2009).

Sille, geçmişte büyük bir kasaba iken 1980 yılından itibaren Konya'nın merkezi bir mahallesi haline gelmiştir. 1984 yılında Konya Büyükşehir Belediyesi olduktan sonra; 1989 yılında merkeze bağlı olarak Selçuklu, Meram ve Karatay ilçeleri kurulmuştur. Bununla birlikte Sille, Selçuklu İlçesi sınırları içinde yer almıştır. Eski Sille yerleşimi bugün Kayabaşı, Kurtuluş, Çaybaşı, Aşağı, Karataş, Orta Subaşı, Ak ve Parsana Mahalleleri olmak üzere sekiz mahalleden oluşmaktadır. Bu sekiz mahalle Ak Mahalle ve Subaşı Mahallesi olarak iki muhtarlıkta birleştirilmiştir (Atay, 1996). Günümüzde ise, eski yoğun dokunun sadece kalıntıları ve temel izleri yamaçların üzerinde görülen Sille, Selçuklu ilçesine bağlı Subaşı ve Ak Mahalle olmak üzere iki mahalleden oluşmaktadır. Sille Subaşı Mahallesi'nin nüfusu, 1585, Ak Mahalle'nin nüfusu 2727 olmak üzere 2015 yılında Sille'nin toplam nüfusu 4312'dir (URL-4, 2015).

2000 yılından sonra başta Selçuklu Belediyesi olmak üzere İl Özel İdaresi, Koski, Büyükşehir Belediyesi ve Silleyi Kalkındırma ve Tanıştırma Derneği'nin katkılarıyla yoğun bir restorasyon faaliyetine girilmiştir. 2003 yılında Selçuklu Belediyesi tarafından Sille Kültür Evi'nin restorasyonu ile başlayan süreçte, su kanallarının temizlenmesi, ahşap ve taş köprülerin aslına uygun olarak yenilenmesi, caddeye taş döşenmesi, mevcut hamam ve camilerin restorasyonu, Aya Elenia Kilisesi'nin restore edilip müze yapılması, mezarlıklar ve Şapel'in elden geçirilmesi ve müze haline getirilmesi, harabe halinde olan bazı konak ve evlerin yeniden ayağa kaldırılması, 40 'a yakın evin cephelerinin onarımı, kent atölyesi, sanat galerisi vb. çalışmalarla Sille eski yıkık- virane görüntüsünden kurtarılmaya başlanmış, kendine özgü tarihi ve kültürel dokusu yeniden canlandırılmıştır (Koyuncu, 2013). Bu çalışmalar, mağaraları ve özellikle Sille Barajı'nın yeşil alan olarak kullanılması sayesinde Konya halkının hafta sonunda tercih ettiği rekreasyon alanlarının başında gelmeye

başlamıştır. Son yıllarda kültür ve inanç turizminin yaygınlaşmasıyla birlikte Sille, gerek ulusal gerekse uluslararası ölçekte Konya ili için turizmde odak noktası olmuştur (Aklanoğlu, 2009).

1.5.2. Sille'nin Sosyo-Kültürel ve Ekonomik Yapısı

- Sosyo-Kültürel Yapı

Sille'nin, antik dönemlerden bugüne kadar uzanan tarihine paralel olarak zengin bir kültür ve folklor tarihi bulunmaktadır. Bunların bir kısmı mahalli bir kısmı da diğer yörelerle ortak özellikler göstermektedir. Mahalli olanlar, otantik nitelikleri ile kendilerini belli etmekte ve doğum, ölüm, nişan, düğün, sünnet, mevlit, bayram, kandil merasimleri ile oyunlar bunlar arasında yer almaktadır (Aklanoğlu, 2009).

Sille'deki yaşama biçimi, giyim tarzı, gelenek-görenekler ve konuşma özellikleri Konya'dan oldukça farklıdır. Hatta kadın ve erkek kıyafetleri de Sille'ye özgüdür. Sille'de zengin bir halk edebiyatı (Aşıklık geleneği) ve yaşam biçimi vardır. Orta çağlarda kent ekonomisine büyük katkılar sağlayan bağcılık ve bağ kültürü de Sille tarihinde önemli bir yere sahiptir (Aklanoğlu, 2009).

Sille, geçmişte Ortodoks Türk ve Türk asıllı Rumların bir arada yaşadığı bir yerleşmedir. Ortodoks Türkler, Bizans uygarlığı döneminde Sille'ye getirilerek yerleşmeleri sağlanmıştır. Selçuklular döneminde ise Konya'da bulunan Rumlar, kale yerleşiminden dışarıya çıkarılarak Sille'ye yerleştirilmişler ve saraya hizmet etmişlerdir. Bu durum Osmanlı İmparatorluğu döneminde de devam etmiştir. Sille'de yaşayan Gayri Müslimlere Gebran denilmektedir. Kayıtlardan anlaşıldığı üzere Türkçe ve Karamanlıca dilleri konuşulmaktadır (Aköz ve Ürekli, 1997).

Gerek Anadolu Selçukluları gerekse Osmanlı İmparatorluğu döneminde Hristiyan Rumlar, Müslümanlarla birlikte yaşamışlardır. 1923 yılında Yunanistan'la yapılan nüfus mübadelesine kadar Hristiyan Rumlar Sille'de ve Konya'nın çeşitli mahallelerinde yaşamaya devam etmişlerdir. Bugün ise Sille'nin nüfusu yalnızca Müslüman Türklerden oluşmaktadır (Erten, 2001).

Tarihi süreç içinde Sille'de yaşamış olan insanların oluşturduğu yaşam tarzı, sosyal yapı ve kültürün dinsel boyutu da mevcuttur. Sille'de farklı bir sosyo-kültürel yapı ile fiziksel mekanların oluşması ve gelişmesinde farklı iki dinin varlığı (İslamiyet ve Hristiyanlık) ile etnik köken en büyük etken olmuştur (Aklanoğlu, 2009).

- Ekonomik Yapı

Geçmişte zaman zaman Sille'deki ticari hayat Konya'dan ileri seviyelerde olmuş ve Sille'de daha çok ticareti Gebranlar yapmıştır. Gayri Müslimler, kuyumculuk, esnafılık, ticaret, ihracat ve ithalat gibi çeşitli faaliyetlerle ekonomik hayata katılmışlardır. Sille'de tarıma uygun arazi olmaması ve toplumun sosyo-kültürel özellikleri nedeniyle Müslüman halk daha çok el zanaatlarına yönelmiştir. Bu bağlamda halıcılık, taş ve toprak işçiliği (çömlek, küp ve testi yapımı), kiremit ve tuğla yapımı gelişmiştir (Aklanoğlu, 2009).

Farklı dil, din ve kültürlerin bulunduğu bir kültür vadisi olan Sille, Cumhuriyet öncesine kadar ticaret başta olmak üzere bağcılık, halıcılık, çömlekçilik, taş işçiliği ve mumculuk gibi ekonomik faaliyetler ön plandaydı (Tapur, 2013). Ancak günümüzde bu faaliyetlerin büyük bir kısmı önemini yitirmektedir.

- Bağcılık: Sille'nin kurulu olduğu vadinin yukarı ve aşağı kısımları yeşil bitki örtüsü ile kaplıdır. Dar ve az olmasına rağmen tarıma elverişli olan bu alanlarda çok çeşitli meyve ve sebze yetiştirilir. Halkın ihtiyacı karşılandığı gibi fazlası da Konya pazarlarına gönderilir. Özellikle üzüm bağlarında yetiştirilen üzümler Sille'ye has ve ünlüdür (Öztürk, 2007).

Sille'de bağcılık yerleşimin ilk kurulduğu dönemlere dayanmaktadır. Bağlar, Sille'nin aşağı ve yukarı kısmında olmak üzere iki ayrı mevkide yer almaktadır. Yukarı bağlar, Sille Barajı ve çevresinde yer almakta iken barajın yapımı ile bu bağlar yok olmuştur. Aşağı bağlar ise Sille'nin girişinde yer almaktadır. Sille Deresi'nin suyu ile sulanan bu bağlar, barajda suyun tutulması nedeniyle sulama sıkıntısından dolayı yok olmak üzeredir. Bağlarında yetiştirilen üzüm türleri Sille'ye özgü olup (dimnit, büzgülü, kadın parmağı, kut, deve gözü, germi/gemri, ak üzüm, kızıl üzüm ve razaka) Hristiyan halk tarafından şarap yapımında da kullanılmıştır.

Mübadeleden sonra yerel halkı şarap üretimi yerine pekmez yapımı ile uğraşmışlardır. Nüfusun azalması ile Sille bağları giderek daralmış ve bu nedenle üzüm türleri de yok olma tehlikesiyle karşı karşıya kalmıştır. Ancak; son zamanlarda yabancı üzüm türleri de yetiştirilmeye başlanmıştır (Kılınçaslan, 2008).

- Halıcılık: Sille'de halıcılığın kökeni Friglere kadar uzanmaktadır. Sille ve çevresinde yetişen ve boya yapımında kullanılan cehri bitkisinin de Sille halısı gelişiminde etkili olduğu düşünülmektedir (Sarıköse, 2008). Sille, Konya bölgesinin en önemli halı merkezlerinden birisidir (Tapur, 2013). Boyama ve motifleri ile kendine özgü bir tarzı olan Sille halıları dekor bakımından büyük bir zenginlik göstermektedir. Sille de halı dokumacılığı kendine özgü renk, desen ve motiflerle Sille yöresinin geleneklerini, sanat ve yaşam tarzını

yansıtması açısından önemlidir. Halılarda genellikle renk olarak kırmızı veya koyu mavi göze çarpsa da açık sarı, açık yeşil, siyah, pembe ve krem renkleri de kullanılmaktadır. Sille halılarında sekiz köşeli yıldız, uçları çengellerle çevrilen sekizgenler sık görülen geometrik şekillerdir (Şekil 7). Ayrıca, bitki ve hayvan figürleri de görülmektedir (Merçil ve Sevim, 1995; Sarıköse, 2008).

Şekil 7. Halı tezgahı (Tapur, 2013) ve Sille halısı örneği (Kişisel Arşiv, 2013)

Sille’de ticari amaçlı imal edilen halı ve seccadelerin büyük bir kısmı ihraç edilirdi (Sarıköse, 2008). Halk için önemli bir geçim kaynağı olan halıcılık son yıllarda yavaş yavaş eski önemini kaybetmiş ve günümüzde dokumacılık büyük ölçüde sona ermeye başlamıştır (Tapur, 2013).

- Çömlekçilik: Sille’de çömlekçiliğin ne zaman ve nasıl başladığı kesin olarak bilinmemektedir. Toprak kap kakac yapımında kullanılan kil binlerce yıllık maziye sahiptir. Sille’de yapılan çanak, çömlek, küp, testi, tuğla, kiremit, tandır bir zamanlar halkın başta gelen geçim kaynaklarından olmuştur (Şekil 8). Sille’nin testi, ibrik ve sırlı çömlekleri meşhur olmakla birlikte, pişmiş toprak ve nakışlı boyalı kapların imalatı Sille’nin geleneksel el sanatlarından birini teşkil eder (Özönder, 1998; Sarıköse, 2008).

Konya tandırları genellikle Sille ve dolaylarındaki özlü kırmızı topraktan yapılırdı (Odabaşı, 2003; Sarıköse, 2008). Sille evlerinin hemen hepsinde bir tandır bulunmakta ve tandırcılıkta en ünlü ustalar Silleliydi. Bir zamanlar Anadolu’daki öne çıkan çömlekçilik merkezinden biri olan Sille de testicilik ve çömlekçilik neredeyse tamamen unutulmuş ve Sille’nin ekonomik hayatında eski önemini kaybetmiştir (Özönder, 1998; Sarıköse, 2008).

Şekil 8. Sille’de geleneksel el sanatlarından çömlek örnekleri (Kişisel Arşiv, 2013)

- Taş İşçiliği: Sille’deki taş ocaklarından çıkarılan granit, siyenit ve andezit gibi volkanik kayalardan olan Sille taşı, kolay işlenebilirliği, dayanıklılığı ve terleme özelliği bakımından ideal bir yapı malzemesidir (Çavuşoğlu, 1998). Sille taşı, ken taşı olarak da bilinen yumuşak bir granit taşıdır. Bu taşın Sille’de bol bulunmasından burada taşçılık sanatı da gelişmiştir (Baştak, 1938; Sarıköse, 2008).

Geçmişten bugüne kadar Sille taşı inşaatlarda yapı taşı olarak tercih edilmektedir. Yöredeki pek çok eski bina ile Konya’ daki Selçuklu ve Osmanlı camilerinde yaygın olarak Sille taşı kullanılmıştır (Tapur, 2013). Sille taşının hemen hemen bütün mimari eserlerde kullanılması Sille’de taş işçiliğinin önemli bir geçim kaynağı olmasını sağlamıştır (Özönder, 1998; Sarıköse, 2008). Bugün bile Sille taşı, binalarda yapı taşı, döşeme, kaplama, caddelerde döşeme ve kaldırım taşı olarak kullanılmaktadır (Şekil 9).

Sille yakınlarında bulunan uzun yıllar işletilen taş ocakları Konya’nın taş ihtiyacını karşılamıştır (Küçükdağ, 2004). Aktif olarak çalışan 27 taş ocağından şu an sadece 3’ü üretim yapmaktadır.

Şekil 9. Sille taşının kullanımından örnekler (Kişisel Arşiv, 2013)

- Mumculuk: Hayvanın iç yağından yapılan mum imalatı Sille’de yüzyıllardır yapılan ekonomik bir faaliyettir. Sille’de üretilen mumlar, gerek Türkiye içinde gerekse Türkiye dışında önemli bir yere sahiptir. Bugün ülkemizde mum ihracatında önemli bir yere sahip İç Anadolu yöresinin tek mum imalathanesi bu beldede bulunmaktadır (Tapur, 2013). Sille’deki diğer zanaatlar gibi mumculuk da zamanla eski önemini kaybetmiştir.

Türkiye genelinde olduğu gibi Konya kent merkezinde iş imkanlarının artması, eğitim ve hizmet sektörlerinin gelişmesi nedeniyle Sille’den Konya’ya doğru göç yaşanmıştır. Geçmişte sosyo-ekonomik açıdan kendi kendine yetebilen ve hatta çevresine de katkı sağlayan Sille, bugün ekonomik yönden halkı besleyemeyen bir yerleşim alanına dönüşmüştür.

1.5.3. Sille’nin Konut Yapısı

Yerleşme tipi olarak toplu yerleşme özelliği taşıyan Sille, Vadinin kuzeyine doğru basamak şeklinde doğu batı yönünde uzanmaktadır (Tapur, 2013). Eski resim ve belgelerden; yamaçlardaki yöreye özgü kübik mimari tarzlı, düz damlı ve eğimli topoğrafya ile bütünleşen dokuda eskiden kalabalık bir nüfusun yaşadığı anlaşılmaktadır (Şekil 10) (Erdem vd., 2010).

Şekil 10. Sille kübik dış biçimlenme görünümü (URL-5, 2015)

Anadolu'nun geleneksel mimari yapılanma örneklerini Sille'de de görmek mümkündür. Yapılar, sille deresinin iki tarafında kurulmuş olan mahalle ve sokaklarda konumlanmış, konutlar ise teras görünümünde alana yayılmıştır (Koman, 1937).

Sille'de geleneksel mimarinin oluşmasında;

- İklim koşulları,
- Coğrafi konum ve topografya,
- Sille'de mevcut olan ve yapı malzemesi olarak kullanılan Sille taşı (kantaşı) ve bunun kullanımıyla gelenekselleşen yapı teknolojisi,
- Toplumun sosyal, kültürel, ekonomik yapısı ve dini inanışları etkili olmuştur (Aklanoğlu, 2009).

Sille konutları aşağıda yer alan dört temel özellik açısından incelenmiştir (Şahin, 2010).

1. Yerleşim özellikleri
 2. Plan özellikleri
 3. Cephe özellikleri
 4. Yapım tekniği ve malzeme kullanımı
- Yerleşim Özellikleri

Sille, eğimli ve az bir arazide dar, taş döşemeli cadde ve sokaklara sahiptir (Şekil 11). Sokaklar eğime dik doğrultuda yürüme ve tırmanmayı kolaylaştırmak için yer yer merdivenli sokaklar olarak şekillendirilmiştir.

Şekil 11. Taş döşemeli dar sille sokaklarının görünümü (Kişisel Arşiv, 2013)

Konutlar; coğrafi konumu nedeniyle vadi tabanından geçen derenin iki kıyısından başlayarak, araziye uyumlu bir şekilde mahalleler ve sokaklar teraslar şeklinde kademe kademe yukarıya doğru yükselerek biçimlenmiştir (Aklanoğlu, 2009). Yapıların konumu, arazinin şeklinden ötürü bir perspektif algısı ile kentin yerleşik dokusunu oluşturmaktadır. Hiçbir konut birbirinin güneşini, manzarasını kesmemekte, bu nedenle Sille’de doku doğa ile uyum içerisinde yerleşmektedir (Kurak Açııcı, 2014). Yerleşme içinde konutların büyük bir çoğunluğu aynı karakteri taşımaktadır. Bazı konutlarda araziye uyumlu olarak ön veya arkasında bahçe bulunmaktadır. Bahçelerde kuyu veya tandır da bulunmaktadır. Bu konumlanma yapıların iç düzenini ve detaylarını da etkilemiştir.

- Plan Özellikleri

Kübik bir dış biçime sahip olan Geleneksel Sille evleri genellikle düz damlı olup, çatılı olanı yok denebilecek kadar az sayıdadır. Konutlar küçük ölçekte tasarlanmış ve yaşayış biçimine göre işlevsellik ön planda tutulmuştur. Konutlarda kat sayısını, yapının eğimli arazideki konumu ve sokak ile ilişkisi doğrudan etkilemektedir. Genellikle iki katlı olan Sille evlerine giriş, bazen tek bir kapıdan bazen de iki kapıdan yapılmakta ve bu durumu arazinin topografyası belirlemektedir (Aklanoğlu, 2009). Arazinin eğiminden dolayı zemin katta dolgu vardır. Bazı evlerde alt kat ile üst kat bir arada kullanılırken genellikle evin yapıldığı arazi ile ilgili olarak bazı evlerde alt kat ile üst katın ayrı giriş kapıları bulunmaktadır (Erdem vd., 2010). Zemin katta hayat, kiler, mutfak, ahır, samanlık ve besi damı gibi servis hacimleri bulunmaktadır. Bu mekanların ortasında kalan açık mekana ise taşlık denmektedir (Aklanoğlu, 2009). Bazı evlerde ahır, çamaşırılık, depo gibi servis hacimleri bodrum katta bulunmaktadır. Birinci kat, evin oturma odaları, misafir ve yatak odaları gibi esas mekanları olan sofa ve odalardan oluşmaktadır. Arazi eğiminin fazla olduğu alanlarda daha çok alt sokaktan kullanılan ikinci bir zemin kat bulunmaktadır. Ticari aktivitenin bulunduğu bölgelerde zemin katların dükkan olarak kullanıldığı görülmektedir (Erdem vd., 2010).

Şekil 12. İki katlı sille evleri (Kişisel Arşiv, 2013)

Sille’de yer alan konutlar; planlama olarak yapının esas katını oluşturan üst katta, Türk evi plan tipolojisinin özelliklerini yansıtmaktadır. Türk evi plan özelliğine sahip olan Sille evlerinde, çoğunlukla iç sofalı plan tipi; bazı örneklerde ise dış sofa ya da L şeklinde sofa görülmektedir (Karpuz, 2000).

Konut örgütlenmesi, yaşama ve servis mekanlarından kurgulanmıştır. Yaşama mekanlarını oda, sofa, hanay; servis mekanlarını ise mutfak, merdiven, yakacak evi, taşlık, bievi- büevi, sandık odası, banyo (gusülhane), tuvalet mekanları oluşturmaktadır.

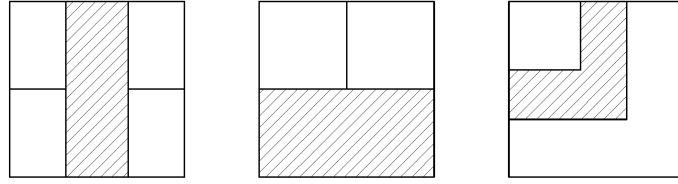
Yaşama mekanları ;

- Oda

Odalar, bütün yaşamsal fonksiyonlara sahip ev içerisinde kendi başlarına birer yaşama birimidirler. Geleneksel aile yaşantısı ele alındığında aileye ait en küçük bağımsız birim odadır (Şahin, 2010). Sille evlerinde genellikle odaların içerisinde gusülhane, ağzıaçıklar, aynalıklar, çiçeklikler ve oymalıklar vardır (Çınar, 1999).

- Sofa

Sofa, geleneksel konutlarda olduğu gibi odalar arası ilişkilerin sağlandığı bir ortak alandır. Bu alan, ev içindeki dolaşımı sağlamakla birlikte, bir toplanma yeridir. Dolaşım dışında kalan kesimleri oturmaya ayrılmıştır (Kahraman, 1997). Sofalar yol ve manzaraya daha iyi yönelmek için çoğunlukla çıkmalı ve balkonludur (Şahin, 2010). Sille evlerinde genellikle iç sofa plan tipi bulunmakta; dış sofa ya da L şeklinde sofa biçimlenmesi de arazideki konumlanma nedeniyle görülebilmektedir (Şekil 13). Sofa, cephede hanay-hayat denilen çıkmalar şeklinde yapılabilmektedir. (Çınar, 1999).

Şekil 13. İç sofalı, dış sofalı ve L şeklinde sofalı plan şemaları

- Hanay

Sille’de arazinin sınırlı olması nedeniyle sokaklar dar, evler birbirine çok yakındır. Ev halkının nüfusu arttığında mevcut ev yetersiz kalabilmektedir. Bu durumlarda genelde iki kardeş, akraba veya iki komşu evleri arasındaki yolun üzerini ahşap kirişlerle kapatıp buraya iki oda yapmakta, birini birisi diğerini ötekisi kullanmaktadır. Altı yol, geçit veya küçük bir avlu olan bu mekana “hanay” adı verilmiş olup daha çok yeni gelinin yatak odası olarak kullanılmaktadır. Bu odalar kullanılmadığı zamanlarda hafif eşyaların ve erzakların konulduğu mekan olarak değerlendirilmiştir (Erdem vd., 2010).

Servis mekanları;

- Mutfak

Konutlarda genellikle zemin katta yer alan mutfak, genellikle ocak-başı denilen ocak ve tandırın bulunduğu alanlardan oluşmaktadır (Erdem vd., 2010).

- Bi-evi-Büevi

“Bi-evi, Büevi”, içinde ambar bulunan kiler vazifesi gören mekanlardır. Çoğunlukla mutfağın içinden bir kapıdan geçilir. Bu bölümde genelde hava akımının yoğun olduğu yöne doğru açılan çok küçük pencereler bulunmakta veya hiç pencere bulunmamaktadır. (Erdem vd., 2010).

- Yakacak Evi

Yakacak Evi, kilerin devamında genellikle odun, kömür gibi yakacakların depolandığı kısımdır (Erdem vd., 2010).

- Sandık odası- Karanlık oda

Sandık odası-karanlık oda, çoğunlukla üzüm ezmek ve şarap veya pekmez yapmak için kullanılan mekanlardır (Erdem vd., 2010). Genellikle girişte ya da merdiven altında penceresiz alanlarda konumlanmıştır.

- Taşlık

Servis mekanlarının ortasında kalan açık mekana taşlık denmektedir (Aklanoğlu, 2009). Genellikle iki kanatlı ve ahşaptan yapılmış cümle kapıları ile taşlık bölümüne girilir. Bazı evler içinde ağız kapalı bir kuyu veya çeşme bulunmaktadır. Ev halkı için geçim kaynağı olan ünlü Sille halısının dokunduğu tezgahlarda genellikle burada bulunur (Erdem vd., 2010).

- Banyo (Gusülhane)/ Tuvalet

Banyo ve tuvalet çoğunlukla konutlarda merdiven sahanlığında yer almakta, oda içerisinde bulunan dolap ve yüklükler ise genellikle gusülhane olarak kullanılmaktadır (Karpuz ve Aygör, 2013).

- Merdiven

Yapıların içerisinde yer alan merdivenler genellikle girişin tam karşısında veya bazen hemen girişin yanında yer almaktadır. Sahanlıklı ve düz merdiven tipleri mevcuttur. Bazı örneklerde mutfak, tuvalet ve banyo mekanları merdivenin sahanlığında bulunmaktadır.

- Cephe Özellikleri

Genelde cephe karakteri olarak Sille evleri Geleneksel Anadolu Türk evi cephe özelliklerini yansıtır (Erdem vd., 2010). Evlerin plan şemalarında sofa mekanı cepheyi etkileyen önemli bir öğedir. Sofa genellikle planın ortasında yer almakta ve cephe de buna göre simetrik olabilmektedir (Şahin, 2010). Arazi eğimine göre şekillenmiş konutlarda genellikle çıkmalar sofanın dışarıya uzantısı veya balkon şeklinde olmuştur. Cephe karakterini belirleyen bir diğer unsur ise giriş kapılarıdır. Arazinin eğimine bağlı olarak genellikle iki katlı olan Sille evlerine giriş bazen tek bazen iki kapı ile sağlanmaktadır. Bazı evlerde ise bodrum katın ayrı bir girişi bulunmaktadır.

Şekil 14. Sille evlerinin genel görünüşü (Aklanoğlu, 2009 , Kişisel Arşiv, 2013)

- Yapım Tekniği ve Malzeme Kullanımı

Genellikle yapı malzemesi olarak Sille'ye özgü, yöreye yakın taş ocaklarından çıkarılan Sile Taşı kullanımı ile yapılar geleneksel formları ve yapım teknikleri ile farklılıklarını göstermektedirler (Sönmez, 2014). Bununla birlikte taş ile birlikte toprak (kerpiç), ahşap ve demir işçiliği de yoğun bir şekilde kullanılmıştır. Taş duvarlar, kireç sıva ile derz yapılmıştır (Aklanoğlu, 2009). Sille'de geleneksel yapı sistemi ahşap hatıllı taş duvar olup örtü malzemesi olarak ahşap kirişleme kullanılmıştır. Ara kat döşemeleri ahşap malzemeden yapılmıştır (Erdem vd., 2010). Bunun yanı sıra çam, ardıç ve kavaktan elde edilen ahşap malzemeler; iç ve dış kapılarda, pencere kenarlarında, dolap, raf, giriş, dikme ve merdiven gibi yapı alanlarında geniş bir kullanıma sahiptir (Tapur, 2013).

2. YAPILAN ÇALIŞMALAR

2.1. Araştırma Yöntem ve Teknikleri

Kültürel değişimin mekansal sürekliliğe etkisini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen araştırmada, bir toplumun yaşayış biçimini yansıtan en önemli öge olan mimari yapılar arasında günlük hayatımızda en fazla zaman geçirdiğimiz konut mekanları ele alınmıştır.

Bu bağlamda, çalışma amacının belirlenmesinden sonraki aşamada literatür taraması yapılarak temel kavramlara ilişkin veriler toplanmıştır. Çalışma alanı, zaman içerisinde birçok kez sosyo-kültürel ve dini değişime uğramış olan Sille Hacı Ali Ağa Sokağı örneklemini olarak belirlenmiştir. Daha sonra çalışma alanı ile ilgili olarak literatür çalışması yapılmış ve yerinde incelemeler yapılarak konutlar hakkında bilgi sahibi olunmuştur. Hacı Ali Ağa Sokağı içerisinde kültürel değişimin konut biçimlenmesindeki etkisi, bölgenin ticari hayatını, sosyo-kültürel yapısını ve mimari karakterini yansıtan, özgün durumunu koruyan ve bugün turizme yönelik olarak düzenlenmesi düşünülen 10 sıralı konut üzerinden incelenmiştir. Belirlenen on konut, genel özelliklerinin ortaya konması amacıyla yapı kimlik kartları düzenlenmiştir. Literatür taramasından sonraki aşama da belirlenen konutlardaki değişimlerin incelenmesi amacıyla analiz tabloları oluşturulmuştur.

Analiz tabloları oluşturulurken literatür taraması sırasında bulunan kavramlar dikkate alınarak kültürel değişimin süreci içerisinde en önemli unsurun zaman olduğu tespit edilmiş ve zamana bağlı kültürel değişim tablolarının oluşturulması amaçlanmıştır. Çalışma alanı olarak belirlenen Sille'de kültürel değişimin meydana geldiği üç önemli dönem tespit edilerek bu dönemler içerisinde değişimin konutlar üzerindeki etkisi incelenmiştir. Yerinde incelemeler ve literatür taraması ile elde edilen bilgiler doğrultusunda meydana gelen değişimler yıllara göre tablolarda gösterilmiş ve böylelikle seçilen on yapı zaman içerisinde yaşanan kültürel değişimin mekana yansımalarını ortaya koymak amacıyla Bölüm 1.4.'da tespit edilen fiziksel ve fonksiyonel değişim üzerinden incelenerek analiz tabloları oluşturulmuştur. Kültürel değişim sürecini ortaya koyan dönemler üzerinden ele alınan fiziksel değişim incelemelerinde, yapı elemanlarının eklenmesi, kaldırılması ya da bozulması sonucunda oluşan değişimlerin mekanlara ve yapının formuna olan etkisi ele alınmıştır. Fonksiyonel değişimde, kullanım amacını belirleme amaçlı eklenen, kaldırılan ve ileri derecede bozulan yapı elemanlarının yapının ya da mekanın işlevlerine olan etkisi

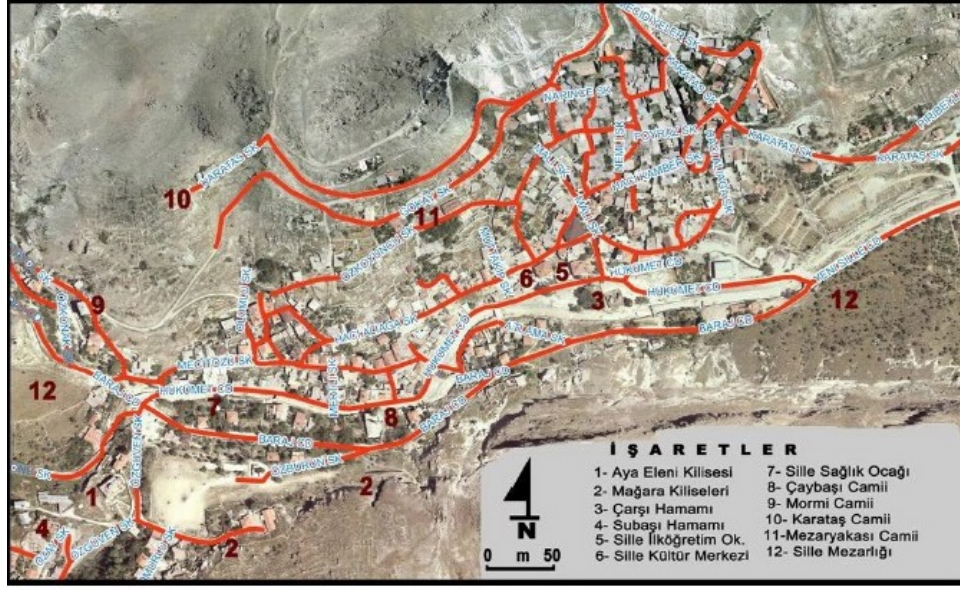
incelenmiştir. Aynı zamanda, tespit edilen değişiklikler rölöveler üzerine işlenmiş, elde edilen bilgiler doğrultusunda genel olarak mekansal açıdan ve yapı elemanlarında meydana gelen değişimler mekansal ve strüktürel değişim süreçleri olarak irdelenerek iki farklı tablo oluşturulmuştur. Mekansal değişim süreçleri, zamana bağlı konut kullanımı 3 dönem açısından fiziksel ve fonksiyonel değişim incelenmiştir. Strüktürel değişim süreçleri ise yapı elemanlarında meydana gelen bütün değişimlerin aynı tablo üzerinde gösterilmesi amaçlanarak 1980 sonrası konut kullanımı üzerinden fiziksel ve fonksiyonel değişimi incelenmiştir.

Analiz tabloları ile incelenen konutlara dair bulgular değerlendirilmiş ve çalışmanın sonucunda zamana bağlı kültürel değişimin 10 konut içerisinde meydana gelen mekansal ve strüktürel değişimler tespit edilmiştir. Çalışmada kullanılan analiz tablolarının “Konya-Sille de Geleneksel Dokunun Bir Yöntem Dahilinde Turistik Amaçlı Fiziksel Yenilemesi" adlı 114K599 nolu TÜBİTAK projesine envanter oluşturması ve mekansal analizlerde kullanılabileceğinin gösterilmesi gelecek araştırmalara katkı sağlayacağına inanılmaktadır.

2.2. Çalışma Alanına İlişkin Bilgiler; “Hacı Ali Ağa Sokağı”

Sille, Selçuklu ve Osmanlı dönemine ait camiler, kiliseler, manastırlar, hamamlar, köprüler, çeşmeler, geleneksel konutlar ve bağ evlerinden oluşan kültür varlıkları ile kent dokusunda kültürel ve etnik çeşitliliğe sahip bir yerleşim yeridir (Aklanoğlu, 2009).

Bugün Sille’de; yerleşim planının doğusunda Konya-Sille karayolunda başlayan ve yerleşmesinin batısına kadar devam eden kuzeydeki “Hükümet” ve güneydeki “Baraj” Caddesi olmak üzere iki önemli cadde bulunmaktadır. Ayrıca kuzeyde yer alan “Karataş” ve orta kesimdeki “Hacı Ali Ağa” sokağı yerleşimin yoğun olduğu sokaklardır (Tapur, 2013).

Şekil 15. Sille'nin yerleşim planı (Tapur, 2013)

Hacı Ali Ağa Sokağı konumu itibariyle Sille'nin girişinde ana aks üzerinde yer almakta, tarihi yerleşim yerinin merkezinde, gerek konut gerekse de ticaret işlevine sahip yapılarıyla zengin bir kültürel miras değerine sahiptir. Kültürel, tarihi ve turistik kaynak değerlerine sahip Hacı Ali Ağa Sokağı, Sille Sit alanlarının içerisinde özgün durumunu koruyan sokak tescilli yapılardan oluşmuştur (Aklanoğlu, 2009).

2.2.1. Mekansal Analizde Kullanılacak Konutlar ve Özellikleri

Hacı Ali Ağa Sokağı, Sille yerleşiminin önemli arteri olması nedeniyle konut ve ticaret işlevinin bir arada bulunduğu yapı tiplerini içermektedir. Çalışmada; Hacı Ali Ağa Sokağındaki, bölgenin ticari hayatını, sosyo-kültürel yapısını ve mimari karakterini yansıtan, ve özgün durumunu koruyan 10 adet sıralı konut amacıyla yapılmış yapılar ele alınmaktadır. On adet konut grubu içerisinde, iki ve üç katlı konutlar ile ticaret işlevi bulunan iki katlı farklı konutlar yer almaktadır.

Aşağıda yer alan Şekil de Hacı Ali Ağa Sokağında belirlenmiş konutlar gösterilmiştir (Şekil 16).

	1 Nolu	İki Katlı
		Konut + Ticaret
	2 Nolu	İki Katlı
		Konut
	3 Nolu	İki Katlı
		Ticaret
	4 Nolu	Üç Katlı
		Konut + Ticaret
	5 Nolu	İki Katlı
		Konut
6 Nolu	Üç Katlı	
	Konut	
7 Nolu	İki Katlı	
	Konut	
8 Nolu	Üç Katlı	
	Konut	
9 Nolu	İki Katlı	
	Konut	
10 Nolu	Üç Katlı	
	Konut	

Şekil 16. Hacı Ali Ağa Sokağında belirlenmiş konutlar

Belirlenen on konut, genel özelliklerinin ortaya konması amacıyla tanıtım kartları ile tek tek ele alınmıştır. Tanıtım kartları kimlik bilgileri, yerleşim özellikler ve mimari özellikler olmak üzere üç ana başlıktan oluşmaktadır. Kimlik bilgilerinde yapının adresi, yapım tarihi, konut sahibi ve kullanıcı durumu saptanmış, yerleşim özelliklerinde yapının bulunduğu sokak tipi ve konumu belirlenmiş ve mimari özelliklerde yapının işlevi, plan özellikleri, tescil durumu ve mekansal kurgusu incelenmiştir. Yapılan incelemeler ve edinilen bilgiler aşağıda her bir yapı için irdelenmiştir.

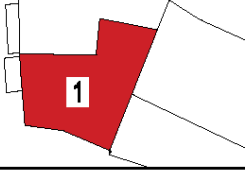
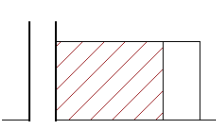
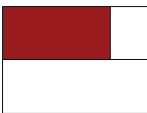

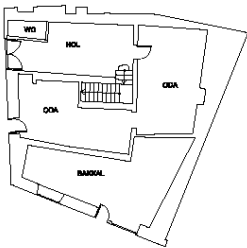
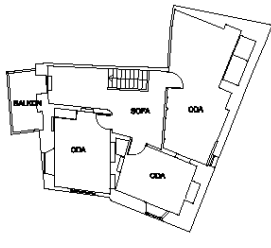
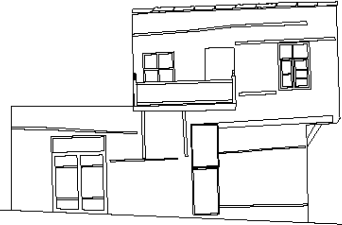
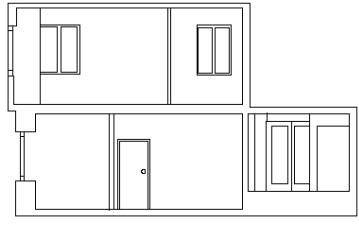
- 1 Nolu Konut

Hayrettin Kızıl'a ait olan yapı, zemin üzeri birinci kattan oluşmaktadır. Yapının eğimli arazide yer almasından dolayı zemin kat bodrum görevi görürken birinci kat esas yaşam alanıdır. Günümüzde yapının birinci katı kullanılmazken zemin katta bulunan bakkalda kiracı yer almaktadır. Günümüzde yapı, Türk evi plan özelliği göstermektedir. Özellikle plan bakımından Konya merkez ve Sililede görülen iç sofa plan düzeninden farklı olarak dış sofa tarzında bir örgütlenme görülmektedir. Arazinin jeolojik yapısının sivil mimari yapısını planını etkilediği açıkça görülmektedir. Zemin katta alanın dar olması iç sofa uygulamasına izin vermemiştir. Bu yüzden dış sofa plan düzeninin de yapılan yapının sofası doğu batı doğrultusunda uzanmaktadır. Sofanın güneyinden "L" biçimli ahşap basamaklı merdivenle yapının birinci katına çıkılır. Dış sofa plan düzeninin de yapılan 1 nolu ev gerek plan gerekse dış cephede kullanılan malzeme bakımından geleneksel sille evi özelliği gösterir (Rölöve Raporları, 2011) (Tablo 4).

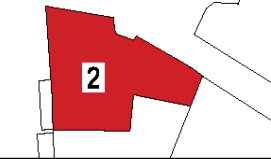
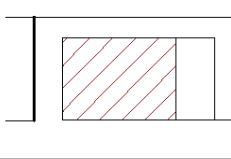
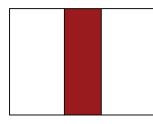

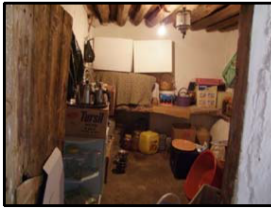

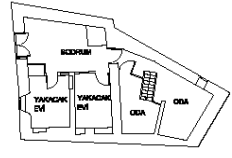
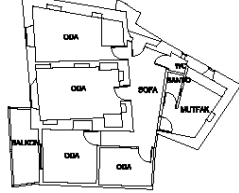
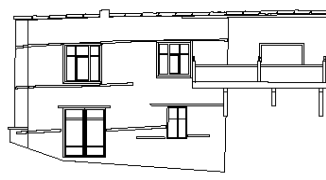
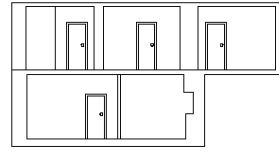
- 2 Nolu Konut

Mustafa Aksoy'a ait olan yapı bodrum üzeri zemin kattan oluşmaktadır. Yapının eğimli arazide yer almasından dolayı yapı Hacı Ali Ağa sokağa bakan cephede tek kattan oluşurken; Mali Sokağa bakan cephede zemin üzeri birinci kattan oluşmaktadır. Özellikle plan bakımından Konya merkez ve Silile'de görülen iç sofalı (karnıyarık) plan düzeninde yapılan 2 nolu ev gerek plan gerekse cephede kullanılan malzeme bakımından geleneksel Sille evi özelliğini göstermektedir. Yapının bodrum katına doğu batı yönünde uzanan sofa ve sofanın güneyinde odalar yer almaktadır. Sofanın doğusundan üst kat girişin altına girilir. Bu mekan ortasında yer alan ahşap merdivenden yapının zemin kat sofasına çıkılmaktadır. Bunun dışında odalarda ahşap malzeme bolca kullanılmıştır. Bodrum katın güneybatısındaki odada ahşap dolaplar ve odanın kuzeyinde izbe olarak kullanılan mekan yer almaktadır (Rölöve Raporları, 2011) (Tablo 5).

Tablo 3. 1 Nolu konutun tanıtım kartı

Kimlik Bilgileri	Adres	Subaşı Mahallesi Mali Sokak No: 2						
	Yapım tarihi / yüzyılı	20. Yüzyıl Başları						
	Konut Sahibi	Hayrettin Kızıl						
	Kullanıcı Durumu	Ev Sahibi	☐	Kiracı	☒	Boş	☐	Diğer
Yerleşim Özellikleri	Vaziyet Planı	Sokak Tipi			Konut Konumu			
		Düz	☐	Ayrık	☐			
		Eğimli	☒	Bitişik	☐			
		Merdivenli	☐	Köşe	☒			
Eğim+Merdivenli		☐		☐				
Mimari Özellikleri	Kullanılan İşlevi	Plan Şeması				Tescil Durumu		
	Konut	☐	İç Sofalı	☐		1.Grup Tescilli Yapı	☐	
	Ticaret	☐	Orta Sofalı	☐		2.Grup Tescilli Yapı	☐	
	Konut + Ticaret	☒	Dış Sofalı	☒		Tescili Bulmayan Yapı	☒	
	Diğer	☐		☐			☐	
Dış Mekan		İç Mekan						
+ 2.00 Kotu		+ 5.00 Kotu						
Mekansal Kurgu								
	Cephe			Kesit				
Cephesele Kurgu								

Tablo 4. 2 Nolu konutun tanıtım kartı

Kimlik Bilgileri	Adres	Subaşı Mahallesi Hacı Ali Ağa Sokak No: 31				
	Yapım tarihi / yüzyılı	20. Yüzyıl Başları				
Yerleşim Özellikleri	Konut Sahibi	Mustafa Aksoy				
	Kullanıcı Durumu	Ev Sahibi ☒	Kiracı ☐	Boş ☐	Diğer ☐	
Mimari Özellikleri	Vaziyet Planı	Sokak Tipi		Konut Konumu		
		Düz	☐	Ayrık	☐	
		Eğimli	☐	Bitişik	☐	
		Merdivenli	☐	Köşe	☒	
Eğim+Merdivenli		☒				
Kullanılan İşlevi	Plan Şeması			Tescil Durumu		
Konut ☒	İç Sofalı ☒		1.Grup Tescilli Yapı ☐			
Ticaret ☐	Orta Sofalı ☐		2.Grup Tescilli Yapı ☐			
Konut + Ticaret ☐	Dış Sofalı ☐		Tescili Bulmayan Yapı ☒			
Diğer ☐						
Fotoğraflar	Dış Mekan		İç Mekan			
Mekansal Kurgu	+ 2.00 Kotu		+ 5.00 Kotu			
Cephesel Kurgu	Cephe		Kesit			

- 3 Nolu Konut

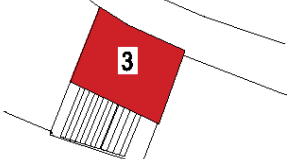
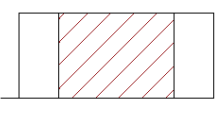
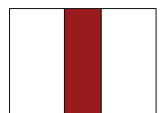

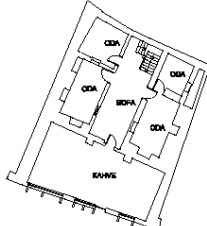
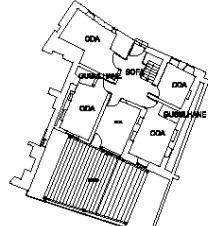

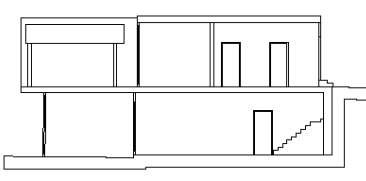
Ali Rıza Berber'e ait yapı bodrum üzeri zemin kattan oluşmaktadır. Yapının eğimli arazide yer almasından dolayı yapı Hacı Ali Ağa sokağına bakan cephede, tek kattan, Hükümet Caddesine bakan cephede zemin üzeri birinci kattan oluşmaktadır. Gerek plan gerekse cephede kullanılan malzeme bakımından geleneksel Sille evi özelliği gösteren 3 nolu ev, iç sofalı karniyarık plan düzeninde yapılmıştır. Günümüzde yapı pansiyon olarak kullanılmakta, alt katta ise "kahvehane" yer almaktadır. "Kahvehane", doğu-batı yönünde uzanan dikdörtgen planlıdır (Rölöve Raporları, 2011) (Tablo 6).

- 4 Nolu Konut

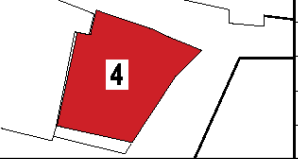
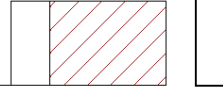
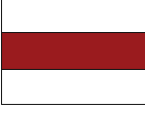

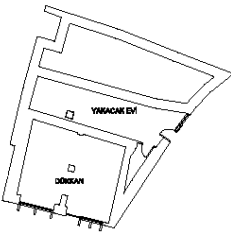
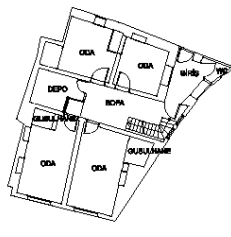
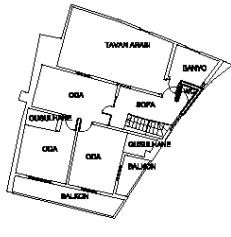

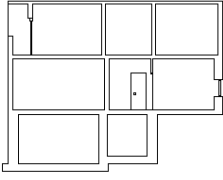
Kenan Özkaya'ya ait olan yapı, zemin üzeri, birinci kattan oluşmaktadır. 20 yüzyılın sonlarında yapılan yapı geleneksel Türk evi plan özelliği göstermemektedir. İki katlı apartman özelliği gösteren yapının yerinde, evin doğusunda yer alan sivil mimari örnekleri olduğu ancak yıkılarak bu apartmanın yapıldığı bilinmektedir. Eğimli bir arazide yer alan yapı Hacı Ali Ağa sokağına bakan cephede iki katlı iken; Hükümet Caddesine bakan bölümde üç katlı olarak konumlanmıştır. Günümüzde yapının alt katında dükkânlar yer almaktadır.

Zemin kat ortada doğu-batı yönünde uzanan sofa ve sofanın kuzey ve güneyinde yer alan odalardan oluşmaktadır. Sofanın güneyinde iki oda Hükümet caddesine bakarken; kuzeyindeki odalar Hacı Ali Ağa sokağına bakmaktadır. Sofanın doğusundan yapının birinci katına çıkılır. Birinci kat da hemen hemen yapının zemin katı ile aynı plan özelliği göstermektedir (Rölöve Raporları, 2011) (Tablo 7).

Tablo 5. 3 Nolu konutun tanıtım kartı

Kimlik Bilgileri	Adres	Subaşı Mahallesi Hacı Ali Ağa Sokak No: 29						
	Yapım tarihi / yüzyılı	20. Yüzyıl Başları						
	Konut Sahibi	Ali Rıza Berber						
	Kullanıcı Durumu	Ev Sahibi	☐	Kiracı	☒	Boş	☐	Diğer
Yerleşim Özellikleri	Vaziyet Planı	Sokak Tipi		Konut Konumu				
		Düz	☐	Ayrık	☐			
	Eğimli	☐	Bitişik	☒				
	Merdivenli	☐	Köşe	☐				
Eğim+Merdivenli	☒		☐					
Mimari Özellikleri	Kullanılan İşlevi	Plan Şeması			Tescil Durumu			
	Konut	☐	İç Sofalı	☒		1.Grup Tescilli Yapı	☐	
	Ticaret	☒	Orta Sofalı	☐		2.Grup Tescilli Yapı	☐	
	Konut + Ticaret	☐	Dış Sofalı	☐		Tescilli Bulmayan Yapı	☒	
	Diğer	☐		☐				
Fotoğraflar	Dış Mekan			İç Mekan				
Mekansal Kurgu	+ 2.00 Kotu			+ 5.00 Kotu				
Cephesel Kurgu	Cephe			Kesit				

Tablo 6. 4 Nolu konutun tanıtım kartı

Kimlik Bilgileri	Adres	Subaşı Mahallesi Hacı Ali Ağa Sokak No: 25				
	Yapım tarihi / yüzyılı	20. Yüzyıl Sonları				
	Konut Sahibi	Kenan Özkaya				
	Kullanıcı Durumu	Ev Sahibi ☒	Kiracı ☐	Boş ☐	Diğer ☐	☐
Yerleşim Özellikleri	Vaziyet Planı	Sokak Tipi		Konut Konumu		
		Düz	☐	Ayrık	☐	
		Eğimli	☒	Bitişik	☐	
		Merdivenli	☐	Köşe	☒	
Eğim+Merdivenli		☐		☐		
Mimari Özellikleri	Kullanılan İşlevi	Plan Şeması			Tescil Durumu	
	Konut ☐	İç Sofalı ☐	☐		1.Grup Tescilli Yapı ☐	
	Ticaret ☐	Orta Sofalı ☐	☐		2.Grup Tescilli Yapı ☐	
	Konut + Ticaret ☒	Dış Sofalı ☒	☒		Tescilli Bulmayan Yapı ☒	
	Diğer ☐					
Fotoğraflar	Dış Mekan		İç Mekan			
	+ 2.00 Kotu		+ 5.00 Kotu		+ 8.00 Kotu	
	Cephesel Kurgu	Cephe			Kesit	

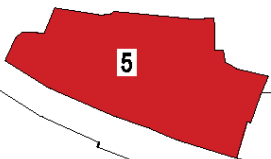
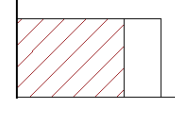
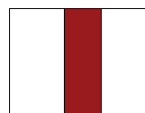

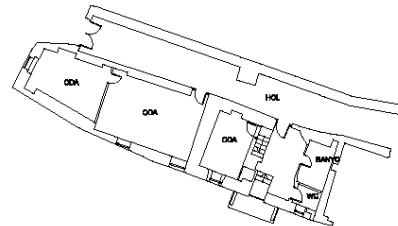
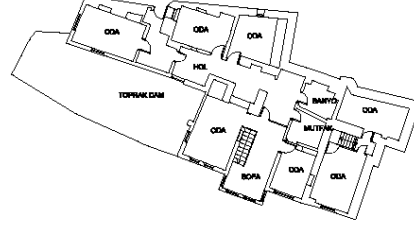
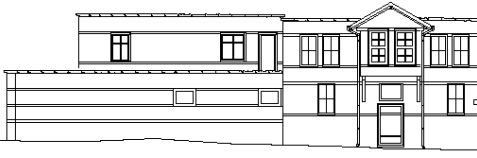

- 5 Nolu Konut

Ali Oğuz'a ait olan yapı, zemin üzeri birinci kattan oluşmaktadır. Plan olarak farklı uygulamaların görüldüğü yapının en dikkat çekici yanı, geçmişte arkada bulunan çıkmaz sokağın üzerinin kapatılması ile evin birinci katının kuzeye doğru genişletilmiştir. Günümüzde kapatılan çıkmaz sokak depo olarak kullanılmaktadır. Plan şeması incelendiğinde yapının iç sofalı olduğu, zamanla bu plana yapılan eklemeler ile yapının plan şemasının değiştiği görülmektedir. Yapının birinci kat kuzey bölümünde doğu-batı doğrultusunda uzanan ince uzun bir koridor ve batısında çeşitli odalar yer almaktadır. Konutta yapılan değişikliklerin nedeni ise ailedeki kişi sayısının artışıdır. Özellikle ailede evlenen çocuğun eşi ile birlikte aynı eve yerleşmesi ve ortaya yeni bir oda ihtiyacının çıkması, evlerin planında değişikliklerin yaşanmasına neden olmuştur (Rölöve Raporları, 2011) (Tablo 8).

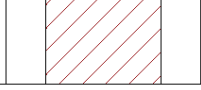
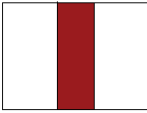

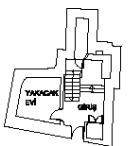
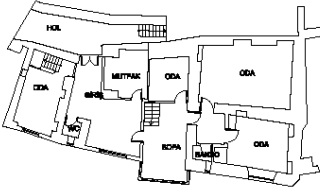
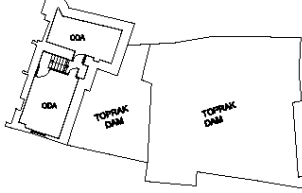
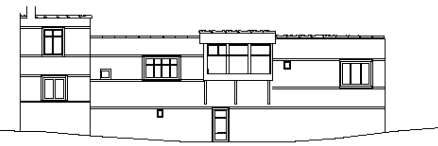
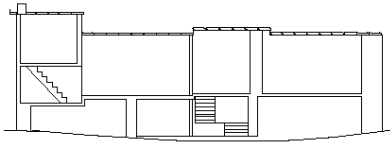
- 6 Nolu Konut

Hacı Ali Ağa Sokak'ta yer alan yapı, zemin üzeri birinci kattan oluşmaktadır. Geçmişte yapının arkasında yer alan çıkmaz sokağın üzeri kapatılarak yapıya birinci kat eklemesi yapılmış ve buradan yapıya ikinci bir giriş eklenmiştir. Yapının batısında yer alan 5 nolu evde bu bölüme zemin kattan girilirken arazinin eğiminden dolayı 6 nolu evde yapının birinci katından girilir. Yapının zemin katı üst kata çıkışı sağlayan merdivenli bir mekan ve bu mekanın batısındaki odadan oluşmaktadır. Yapılan eklemeler her ne kadar yapının planını bozsa da zemin kat girişi üzerinde iç sofalı plan düzeni kendini göstermektedir. Geleneksel Sille evi plan özelliği taşımayan yapıda birinci kat çıkışı sağlayan merdivenli bölümde kuzey-güney doğrultusunda uzanan sofa bulunmaktadır. Sofanın doğu ve batısında ise asimetrik plan düzeninde odalar yer almaktadır. Yapının birinci kat girişi üzerinde iç sofalı plan düzeni kendinin uygulanmıştır (Rölöve Raporları, 2011) (Tablo 9).

Tablo 7. 5 Nolu konutun tanıtım kartı

Kimlik Bilgileri	Adres	Subaşı Mahallesi Hacı Ali Ağa Sokak No: 22				
	Yapım tarihi / yüzyılı	20. Yüzyıl Başları				
Yerleşim Özellikleri	Konut Sahibi	Ali Oğuz				
	Kullanıcı Durumu	Ev Sahibi ☒	Kiracı ☐	Boş ☐	Diğer ☐	☐
Mimari Özellikleri	Vaziyet Planı	Sokak Tipi		Konut Konumu		
		Düz	☐	Ayrık	☐	
		Eğimli	☐	Bitişik	☐	
		Merdivenli	☐	Köşe	☒	
Eğim+Merdivenli		☒				
Kullanılan İşlevi	Plan Şeması			Tescil Durumu		
Konut ☒	İç Sofalı ☒		1.Grup Tescilli Yapı ☐			
Ticaret ☐	Orta Sofalı ☐		2.Grup Tescilli Yapı ☐			
Konut + Ticaret ☐	Dış Sofalı ☐		Tescili Bulmayan Yapı ☒			
Diğer ☐						
Fotoğraflar	Dış Mekan		İç Mekan			
Mekansal Kurgu	+ 5.00 Kotu		+ 8.00 Kotu			
Cephesel Kurgu	Cephe		Kesit			

Tablo 8. 6 Nolu konutun tanıtım kartı

Kimlik Bilgileri	Adres	Subaşı Mahallesi Hacı Ali Ağa Sokak No: 20							
	Yapım tarihi / yüzyılı	20. Yüzyıl Başları							
	Konut Sahibi	Mehmet Ağa							
Yerleşim Özellikleri	Kullanıcı Durumu	Ev Sahibi	☒	Kiracı	☐	Boş	☐	Diğer	☐
	Vaziyet Planı	Sokak Tipi		Konut Konumu					
		Düz	☐	Ayrık	☐				
	Eğimli	☒	Bitişik	☒					
Merdivenli	☐	Köşe	☐						
Eğim+Merdivenli	☐		☐						
Mimari Özellikleri	Kullanılan İşlevi	Plan Şeması			Tescil Durumu				
	Konut	☒	İç Sofalı	☒		1.Grup Tescilli Yapı	☐		
	Ticaret	☐	Orta Sofalı	☐		2.Grup Tescilli Yapı	☐		
	Konut + Ticaret	☐	Dış Sofalı	☐		Tescili Bulmayan Yapı	☒		
	Diğer	☐		☐					
Dış Mekan		İç Mekan							
Fotoğraflar									
Mekansal Kurgu	+ 5.00 Kotu		+ 8.00 Kotu		+ 11.00 Kotu				
Cephesel Kurgu	Cephe			Kesit					

- 7 Nolu Konut

Ahmet Oymak'a ait olan yapı, bodrum katla birlikte üç katlı olarak inşa edilmiş, olup günümüzde kullanılmamaktadır. Yapı eğimli bir arazide yer almaktadır. 20. yüzyıl sonlarına tarihlendirilebilir (Karpuz ve Aygör, 2013). Konuta giriş iki kanatlı, dikdörtgen tepe pencereli ahşap kapı ile sağlanmaktadır. Zemin kat ve birinci kat, sofanın iki yanındaki odalardan oluşmaktadır. Ahşap bir merdivenle taş zeminli avludan üst kata çıkılır. Üst katta iç sofa çıkması yer alır. İnce uzun sofaya odalar açılmaktadır. Birinci kat iç sofa aydınlatması üçlü pencere vurgusu ile yuvarlak kemerli tasarlanmıştır. Kuzey-güney doğrultusundaki sofanın doğu ve batısında odalar yer almaktadır. Bu odaların dışında, yapının kuzeyindeki eğimli araziye bağlı olarak arka bahçeye açılan kapı yer almaktadır. 1964 yılında Oymak ailesinin yaptığı aslına uygun olmayan müdahalelerle güneyde çıkma yapan mekan kuzeye doğru daraltılmıştır (Rölöve Raporları, 2011) (Tablo 10).

- 8 Nolu Konut

Ali Osman Uygun'a ait olan yapı, bodrum, zemin ve birinci kattan oluşmaktadır. Yapı geleneksel Sille evlerinde olduğu gibi eğimli bir arazide yer almaktadır. Tescilli ev 20. yüzyıl ilk çeyreğine tarihlendirilir (Karpuz ve Aygör, 2013).

İç sofalı plan düzeninde yapılan yapıya güney cepheden yakın dönemde metal malzeme ile yapılan çift kanatlı kapıdan girilir. Yapım malzemesi Sille taşıdır. Üst örtü düz toprak damdır. Yapı bodrum katla birlikte üç katlı olarak inşa edilmiştir. Üst katta boydan boya balkon yer alır. Bodrum kat ahır olarak kullanılmaktadır. Zemin kat girişinden geniş ve yüksek bir hayata girilmektedir. Hayatın sağında iki oda ve bodruma açılan bir kapı bulunmaktadır. Üst kat iç sofalı plan tipinde olup sofa önünde boydan boya sedir vardır. Sofanın iki yanında dört oda ve merdivenin sağında mutfak, solunda kiler bulunmakta, kilerden de bahçeye inilmektedir (Rölöve Raporları, 2011) (Tablo 11).

Tablo 9. 7 Nolu konutun tanıtım kartı

Kimlik Bilgileri	Adres	Subaşı Mahallesi Hacı Ali Ağa Sokak No: 18						
	Yapım tarihi / yüzyılı	20. Yüzyıl Sonları						
	Konut Sahibi	Ahmet Oymak						
	Kullanıcı Durumu	Ev Sahibi	☐	Kiracı	☐	Boş	☒	Diğer
Yerleşim Özellikleri	Vaziyet Planı	Sokak Tipi		Konut Konumu				
		Düz	☐	Ayrık	☐			
	Eğimli	☒	Bitişik	☒				
	Merdivenli	☐	Köşe	☐				
Eğim+Merdivenli	☐		☐					
Mimari Özellikleri	Kullanılan İşlevi	Plan Şeması			Tescil Durumu			
	Konut	☒	İç Sofalı	☒		1.Grup Tescilli Yapı	☐	
	Ticaret	☐	Orta Sofalı	☐		2.Grup Tescilli Yapı	☒	
	Konut + Ticaret	☐	Dış Sofalı	☐		Tescili Bulmayan Yapı	☐	
	Diğer	☐		☐				
Dış Mekan		İç Mekan						
Fotoğraflar								
Mekansal Kurgu	+ 5.00 Kotu	+ 8.00 Kotu	+ 11.00 Kotu					
Cephesel Kurgu	Cephe			Kesit				

Tablo 10. 8 Nolu konutun tanıtım kartı

Kimlik Bilgileri	Adres	Subaşı Mahallesi Hacı Ali Ağa Sokak No: 16				
	Yapım tarihi / yüzyılı	20. Yüzyıl Başları				
	Konut Sahibi	Ali Osman Uygun				
	Kullanıcı Durumu	Ev Sahibi ☒	Kiracı ☐	Boş ☐	Diğer ☐	☐
Yerleşim Özellikleri	Vaziyet Planı	Sokak Tipi		Konut Konumu		
		Düz	Ayrık			
	Eğimli	Bitişik	☒			
	Merdivenli	Köşe	☐			
Eğim+Merdivenli	☒	☐				
Mimari Özellikleri	Kullanılan İşlevi	Plan Şeması			Tescil Durumu	
	Konut ☒	İç Sofalı ☒			1.Grup Tescilli Yapı ☐	☒
	Ticaret ☐	Orta Sofalı ☐			2.Grup Tescilli Yapı ☐	
	Konut + Ticaret ☐	Dış Sofalı ☐			Tescili Bulmayan Yapı ☐	
	Diğer ☐	☐			☐	
Fotoğraflar	Dış Mekan		İç Mekan			
	+ 5.00 Kotu		+ 8.00 Kotu		+ 11.00 Kotu	
Mekansal Kurgu						
	Cephe			Kesit		
Cephesele Kurgu						

- 9 Nolu Konut

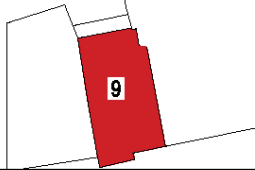
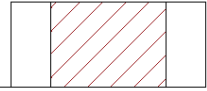
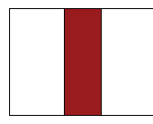

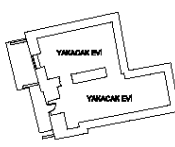
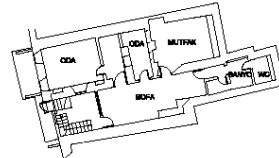
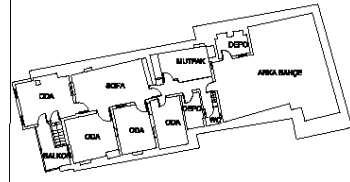

Osman Karsavuran'a ait olan yapı, bodrum, zemin ve birinci kattan oluşmaktadır. Yapıya güney cephedeki merdivenlerin oluşturduğu sahanlıktan girilir. Bu bölüm yapıdan ayrı bir biçimde tasarlanarak yapının birinci katına bağımsız bir giriş sağlanmıştır. Bu sayede yapının birinci ve ikinci katının bağımsız iki daire olarak işlev kazanması sağlanmıştır. Yapının zemin katı kuzey-güney yönünde uzanmaktadır. Zemin katın doğusunda sofa görevi gören ince uzun bir koridor, batıda ise odalar yer alır. Güneybatıdaki oda yakın dönemde yapılmış olsa da orijinal ahşap dolapların hala kullanıldığı görülmektedir. Sofanın kuzeydoğusunda yakın dönemde yapılan günlük ihtiyaç mekanları yer almaktadır. Ana yapı malzemesi bodrum katta Sille taşıyken, üst katlarda betonarme malzeme kullanılmıştır. Yapının üst örtüsü orijinalinde düz toprak dam iken yakın dönemde kırma çatı ile çinko malzemedan yapılmıştır (Rölöve Raporları, 2011) (Tablo 12).

- 10 Nolu Konut

Mustafa Çankaya'ya ait olan yapı, bodrum, zemin ve birinci kattan oluşmaktadır. Konuta giriş, biri zemin katta ve diğeri birinci katta olmak üzere iki ahşap kapı ile sağlanmaktadır. Ahşap bir merdivenle taş zeminli avludan üst kata çıkılır. Üst kat plan tipi iç sofalıdır. İnce uzun sofaya odalar açılmaktadır. Üst kata geçişi sağlayan merdivenin bitiminde mutfak bölümü vardır. Ahşap dolaplar ve ocak bulunan mutfağın zemini taş kaplama olup tavan ahşap kirişle örtülmüştür. Üst katta boydan boya balkon yer alır.

Yapının zemin katı iç sofa plan düzeninde olup, sofa kuzeyde genişletilerek farklı bir plan uygulamasına gidilmiştir. Günümüzde sofanın güney ucu da ahşap bir malzeme ile kapatılarak mekanın oda olarak hizmet vermesi sağlanmıştır. Kare plana dönüşen sofadan odalara ve diğeri müstemilatlarla geçiş sağlanır (Rölöve Raporları, 2011) (Tablo 13).

Tablo 11. 9 Nolu konutun tanıtım kartı

Kimlik Bilgileri	Adres	Subaşı Mahallesi Hacı Ali Ağa Sokak No: 14						
	Yapım tarihi / yüzyılı	20. Yüzyıl Sonları						
	Konut Sahibi	Osman Karsavuran						
	Kullanıcı Durumu	Ev Sahibi	☒	Kiracı	☐	Boş	☐	Diğer
Yerleşim Özellikleri	Vaziyet Planı	Sokak Tipi		Konut Konumu				
		Düz	☐	Ayrık	☐			
	Eğimli	☒	Bitişik	☒				
	Merdivenli	☐	Köşe	☐				
Eğim+Merdivenli	☐		☐					
Mimari Özellikleri	Kullanılan İşlevi	Plan Şeması			Tescil Durumu			
	Konut	☒	İç Sofalı	☒		1.Grup Tescilli Yapı	☐	
	Ticaret	☐	Orta Sofalı	☐		2.Grup Tescilli Yapı	☐	
	Konut + Ticaret	☐	Dış Sofalı	☐		Tescili Bulmayan Yapı	☒	
	Diğer	☐		☐				
Dış Mekan		İç Mekan						
Fotoğraflar								
	+ 5.00 Kotu	+ 8.00 Kotu	+ 11.00 Kotu					
Mekansal Kurgu								
	Cephe		Kesit					
Cephesel Kurgu								

Tablo 12. 10 Nolu konutun tanıtım kartı

Kimlik Bilgileri	Adres	Subaşı Mahallesi Nalpınarı Sokak No: 1-3						
	Yapım tarihi / yüzyılı	20. Yüzyıl Başları						
Yerleşim Özellikleri	Konut Sahibi	Mustafa Çankaya						
	Kullanıcı Durumu	Ev Sahibi	☐	Kiracı	☒	Boş	☐	Diğer
Mimari Özellikleri	Vaziyet Planı	Sokak Tipi		Konut Konumu				
		Düz	☐	Ayrık	☐			
	Eğimli	☐	Bitişik	☐				
	Merdivenli	☐	Köşe	☒				
Eğim+Merdivenli	☒							
Kullanılan İşlevi	Plan Şeması			Tescil Durumu				
Konut	☒	İç Sofalı	☒			1.Grup Tescilli Yapı	☐	
Ticaret	☐	Orta Sofalı	☐			2.Grup Tescilli Yapı	☒	
Konut + Ticaret	☐	Dış Sofalı	☐			Tescili Bulmayan Yapı	☐	
Diğer	☐		☐					
Fotoğraflar	Dış Mekan		İç Mekan					
Mekansal Kurgu	+ 5.00 Kotu		+ 8.00 Kotu		+ 11.00 Kotu			
Cephesel Kurgu	Cephe			Kesit				

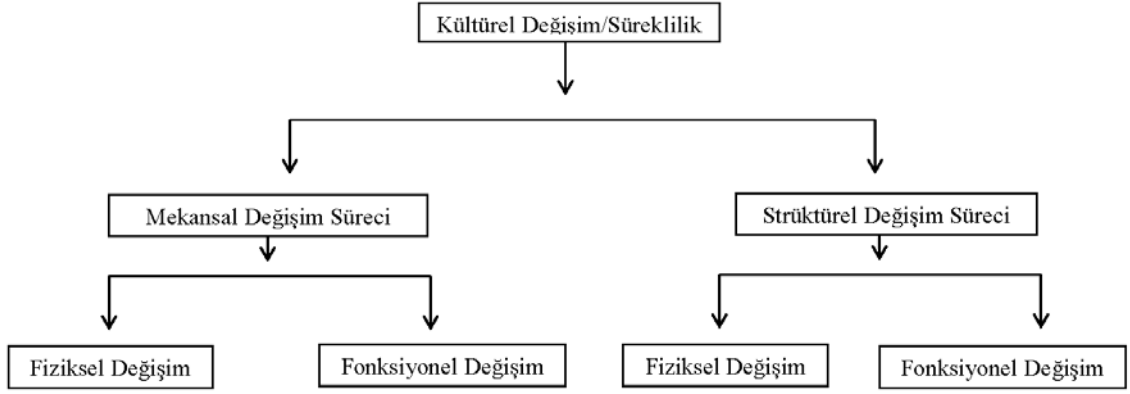
2.3. Kültürel Değişim/Süreklilik Üzerinden Mekansal Analiz Tablolarının Oluşturulması

Kültür, nesilden nesile aktarılırken farklı nedenlere bağlı olarak değişim yaşamaktadır. Kültürel değişim sürecinde zaman önemli bir unsurdur. Bu konuda, Moore (1963); değişimi, zaman kavramından ayrı düşünmenin söz konusu olmadığını, herhangi bir toplum veya kültür için ‘değişimin’ sık sık ve sürekli olduğunu belirtmiştir. Kültür bulunduğu çevreye adapte olarak zaman içerisinde değişiklik gösterir ve insanların yaşam şekline uyum sağlar. Bu da mekanlarda değişim yaşanmasına neden olur ve zaman içinde süreklilik sağlar.

Geçmişten günümüze birçok kültüre ev sahipliği yapmış Sille, çalışma alanı olarak seçilmiş, yapılan araştırmalar doğrultusunda alanda, kültür değişimi açısından önemli olduğu görülen 1923 yılı öncesi, 1923-1980 yılları arası ve 1980 yılı sonrası olmak üzere üç dönem tespit edilmiştir. Bu dönemlerde yaşanan kültürel değişim sosyal, kültürel ve ekonomik yapıyı etkileyerek yaşam alanlarının değişmesine de neden olmuştur. Günlük yaşantının devam ettiği konutlar da bu değişimin gözlemlendiği yaşam alanlarındandır. Bu çalışmada, Sillede kültürel değişimin yaşandığı tüm dönemlerde, önemli bir yerleşim alanı arteri üzerinde yer alan çoğunlukla konut yapılarından oluşan Hacı Ali Ağa Sokağı’nda bulunan 10 konut ele alınmıştır.

Tabloların analizi yapılırken mekansal değişim süreçleri değişimi ortaya koyan 1923 yılı öncesi, 1923-1980 yılları arası ve 1980 yılı sonrası dönemleri ifade eden zaman kavramı açısından ele alınmıştır. Bu kültürel değişim, insan- mekan arasında uyum sürecini de beraberinde getirir. Bu etkilenme sonucunda mekanlarda eklemeler, kaldırmalar ya da bozulmalar gibi değişimler yaşanmaktadır. Mekansal değişim süreçlerinde fiziksel değişim, zaman içerisinde mekanların değişmesiyle ortaya çıkan yapı formundaki değişimleri ifade etmektedir. Fonksiyonel değişim öncelikle yapının kullanım amacındaki değişimi ortaya koymayı amaçlamış bunun dışında kullanım amacı değişmeyen yapılar içinde iki grupta değişimi ortaya koymuştur. İlk grupta eklenen mekanları belirlemiş, ikinci grupta ise kaldırılma ya da bozulma nedeniyle değişen mekanları incelemiştir.

Strüktürel değişim analizleri, günümüzdeki mevcut kullanım durumu üzerinden tüm dönemlerde değişen yapı elemanlarını ortaya koyma amacıyla 1980 sonrası dönem açısından ele alınmıştır. Fiziksel değişimler eklenen, kaldırılan ya da ileri derecede bozulan yapı elemanlarını plan şemasında ortaya koymaktadır. Fonksiyonel değişim ise yapı elemanlarındaki işlevsel değişimler sonucunda kullanım amacındaki değişimi ortaya koymaktadır (Şekil 17).

Şekil 17. Analiz tablolarının oluşturulma grafiği

Analiz tablolarında kültürel değişim sonucunda ortaya çıkan uyum sürecini ifade etme adına ortak bir dil oluşturulmuştur. Yapıda meydana gelen ekleme, kaldırma ya da bozulma sonucu değişen form, mekan ve yapı elemanları, plan, kesit ve cephe düzleminde oluşturulan grafiklerde kullanılan bazı renklerle gösterilmiş ve eklenen ve değiştirilen işlevler plan, kesit ve cephe üzerinde numara ve harf verilerek tablolardaki değişimlerin anlaşılabilirliğini kolaylaştırmak amaçlanmıştır. Meydana gelen değişimler renklendirme yöntemi ile açıklanmıştır.

1. Mekansal Değişim Süreçleri Analizi

Tablo 13. 1 Nolu konutun mekansal değişim süreçleri analizi

1a		Zamana Bağlı Konut Kullanımı							
		1923 Öncesi	1923- 1980 Arası	1980 Sonrası					
Mekansal Değişim Süreçleri	Fiziksel Değişim	Vaziyet planı							
		+2.00 kotu							
		+5.00 kotu							
	+8.00 Kotu								
	+11.00 Kotu								
	Kesit								
		Cephe							
		Konut	Konut + Ticaret	Konut + Ticaret					
Fonksiyonel Değişim Eklenen Mekânlar	Özgün Kullanım	DÜKKAN	1	WC	1				
	Özgün Kullanım	BALKON	2						
Fonksiyonel Değişim Kaybedilen Mekânlar	Özgün Kullanım	ODA	3						
		YAKACAK EVİ	DEPO	a	GUSÜLHANE	BOZULMA	d		
		ODA	KALDIRILMIŞ	b					
		DUVAR	DEPO	c					
Lejand			Özgün Duvar		Eklmeler		Bozulmalar		Kaldırmalar

Tablo 14. 2 Nolu konutun mekansal değişim süreçleri analizi

2a		Zamana Bağlı Konut Kullanımı			
		1923 Öncesi	1923- 1980 Arası	1980 Sonrası	
Mekansal Değişim Süreçleri	Fiziksel Değişim	Vaziyet planı			
		+2.00 kotu			
		+5.00 kotu			
		+8.00 Kotu			
		+11.00 Kotu			
		Kesit			
		Cephe			
		Konut	Konut	Konut	
Fonksiyonel Değişim Eklenen Mekânlar	Özgün Kullanım	ODA 1	DEPO 5	DEPO 1	
	Özgün Kullanım	MUTFAK 2	BALKON 6		
		WC 3			
		GUSÖLHANE 4			
		SANDIK ODASI	YAKACAK EVİ a		

Lejant

Özgün Duvar

Eklemeler

Bozulmalar

Kaldırmalar

Tablo 15. 3 Nolu konutun mekansal değişim süreçleri analizi

3a		Zamana Bağlı Konut Kullanımı				
		1923 Öncesi	1923- 1980 Arası	1980 Sonrası		
Mekansal Değişim Süreçleri	Fiziksel Değişim	Vaziyet planı				
		+2.00 kotu				
		+5.00 kotu				
	+8.00 Kotu					
	+11.00 Kotu					
	Kesit					
		Cephe				
			Konut	Konut + Ticaret	Ticaret	
	Fonksiyonel Değişim Eklenen Mekanlar	Özgün Kullanım			ODA	1
		Özgün Kullanım		YAKAÇAK EVİ	KAHVE	a

Lejant

Özgün Duvar

Eklemeler

Bozulmalar

Kaldırmalar

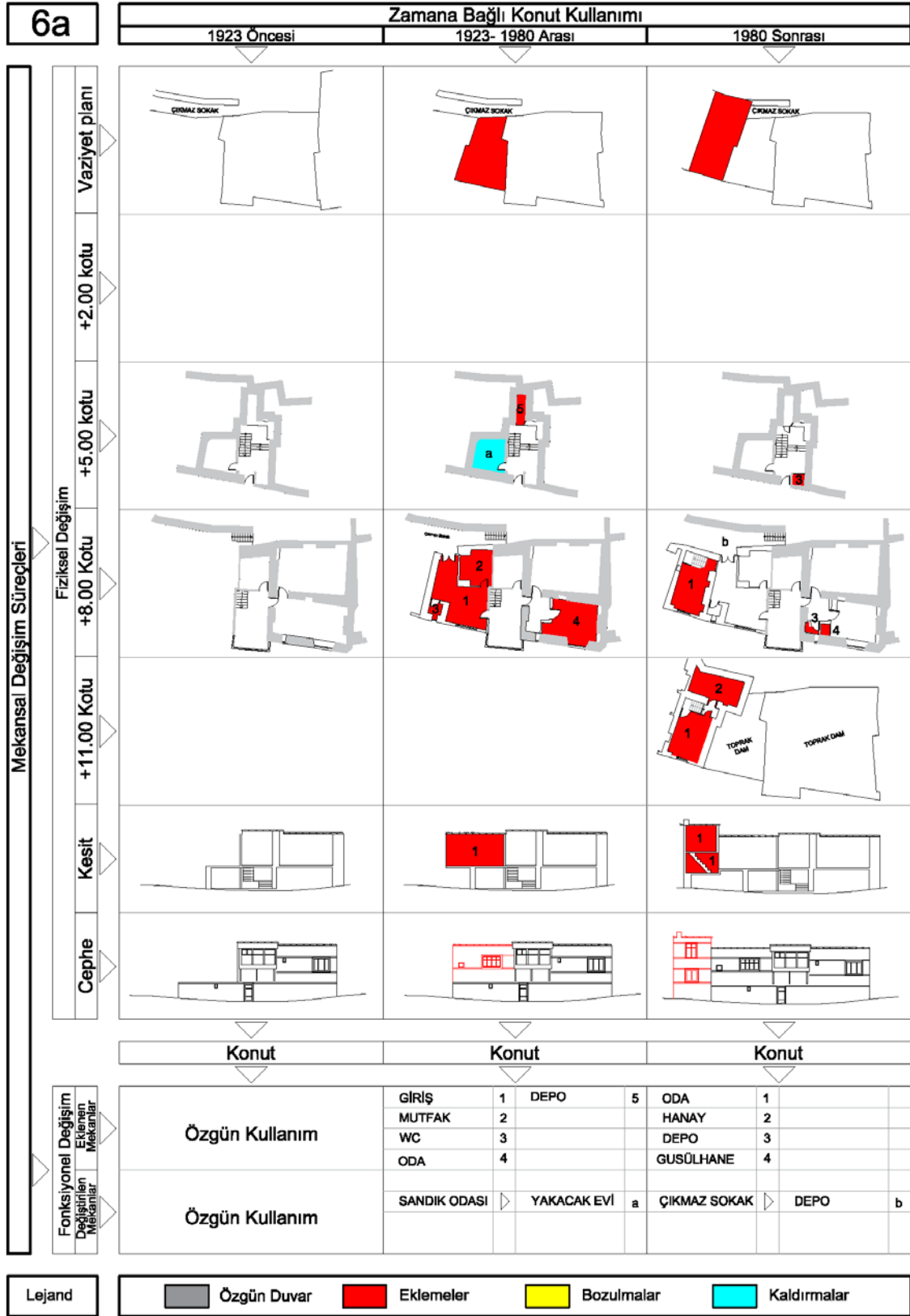
Tablo 16. 4 Nolu konutun mekansal değişim süreçleri analizi

4a		Zamana Bağlı Konut Kullanımı		
		1923 Öncesi	1923- 1980 Arası	1980 Sonrası
Mekansal Değişim Süreçleri	Vaziyet planı			
	+2.00 kotu			
	+5.00 kotu			
	+8.00 Kotu			
	+11.00 Kotu			
	Kesit			
	Cephe			
			Konut + Ticaret	Konut + Ticaret
Fonksiyonel Değişim Eklenen Mekânlar	Kullanım Yok		Özgün Kullanım	DEPO 1
	Kullanım Yok		Özgün Kullanım	WC 2
				BANYO 3
Lejand	Özgün Duvar	Eklmeler	Bozulmalar	Kaldırmalar

Tablo 17. 5 Nolu konutun mekansal değişim süreçleri analizi

5a		Zamana Bağlı Konut Kullanımı						
		1923 Öncesi	1923- 1980 Arası	1980 Sonrası				
Mekansal Değişim Süreçleri	Vaziyet planı							
	+2.00 kotu							
	+5.00 kotu							
	+8.00 Kotu							
	+11.00 Kotu							
	Kesit							
	Cephe							
	Konut	Konut	Konut					
Fonksiyonel Değişim Eklenen Mekanlar	Özgün Kullanım	ODA 1						
	Özgün Kullanım	WC 2						
		GUSÜLHANE 3						
		HANAY 4						
		ÇIKMAZ SOKAK	DEPO a	AHIR		YAKACAK EVİ b		
Lejand		Özgün Duvar		Eklemler		Bozulmalar		Kaldırmalar

Tablo 18. 6 Nolu konutun mekansal değişim süreçleri analizi

Tablo 19. 7 Nolu konutun mekansal değişim süreçleri analizi

7a		Zamana Bağlı Konut Kullanımı					
		1923 Öncesi	1923- 1980 Arası	1980 Sonrası			
Mekansal Değişim Süreçleri	Vaziyet planı						
	+2.00 kotu						
	+5.00 kotu						
	+8.00 Kotu						
	+11.00 Kotu						
	Kesit						
	Cephe						
		Konut	Konut	Konut			
Fonksiyonel Değişim Eklenen Mekanlar	Özgün Kullanım	WC 1					
	Özgün Kullanım	ODA 2					
		GUSÜLHANE 3					
		SANDIK ODASI	AHIR	a	AHIR	DEPO	b
					ODA	KALDIRILMIŞ	c
Lejand		Özgün Duvar	Eklmeler	Bozulmalar	Kaldırmalar		

Tablo 20. 8 Nolu konutun mekansal değişim süreçleri analizi

8a		Zamana Bağlı Konut Kullanımı						
		1923 Öncesi	1923- 1980 Arası	1980 Sonrası				
Mekansal Değişim Süreçleri	Vaziyet planı							
	+2.00 kotu							
	+5.00 kotu							
	+8.00 Kotu							
	+11.00 Kotu							
	Kesit							
	Cephe							
		Konut	Konut	Konut				
Fonksiyonel Değişim Eklenen Mekânlar	Özgün Kullanım	BANYO	1					
		WC	2					
Fonksiyonel Değişim Kaybedilen Mekânlar	Özgün Kullanım	SANDIK EVİ	▷ DEPO	a	AHIR	▷ DEPO	d	
		ODA	▷ KALDIRILMIŞ	b				
		BALKON	▷ BOZULMA	c				
Lejand		Özgün Duvar		Eklemler		Bozulmalar		Kaldırmalar

Tablo 21. 9 Nolu konutun mekansal değişim süreçleri analizi

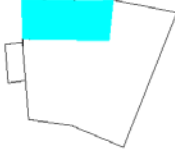

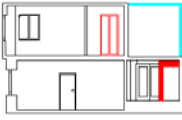

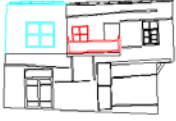

9a		Zamana Bağlı Konut Kullanımı							
		1923 Öncesi	1923- 1980 Arası	1980 Sonrası					
Mekansal Değişim Süreçleri	Vaziyet planı								
	+2.00 kotu								
	+5.00 kotu								
	+8.00 Kotu								
	+11.00 Kotu								
	Kesit								
	Cephe								
		Konut	Konut	Konut					
Fonksiyonel Değişim Eklenen Mekanlar	Özgün Kullanım	WC	1			HANAY	1		
		BANYO	2			GİRİŞ	2		
		DEPO	3			MUTFAK	3		
Fonksiyonel Değişim Kaybedilen Mekanlar	Özgün Kullanım	ODA		MUTFAK	a				
Lejand		Özgün Duvar		Eklemler		Bozulmalar		Kaldırmalar	

Tablo 22. 10 Nolu konutun mekansal değişim süreçleri analizi

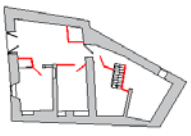

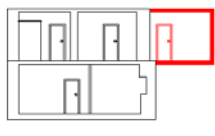

10a		Zamana Bağlı Konut Kullanımı						
		1923 Öncesi	1923- 1980 Arası	1980 Sonrası				
Mekansal Değişim Süreçleri	Vaziyet planı							
	+2.00 kotu							
	+5.00 kotu							
	+8.00 Kotu							
	+11.00 Kotu							
	Kesit							
	Cephe							
		Konut	Konut	Konut				
Fonksiyonel Değişim Eklenen Mekânlar	Özgün Kullanım	WC	1	ODA	1			
	Özgün Kullanım	ÇIKMA	BALKON	a	MUTFAK	2		
					DEPO	3		
Lejand		Özgün Duvar		Eklmeler		Bozulmalar		Kaldırmalar

2. Strüktürel Değişim Süreçleri Analizi

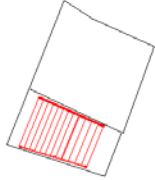

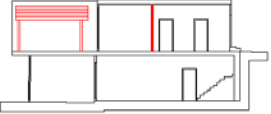

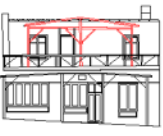

Tablo 23. 1 Nolu konutun strüktürel değişim süreçleri analizi

1b		1980 Sonrası Kullanım Durumu						
		Plan Şeması	Acıklamalar					
Strüktürel Değişim Süreçleri	Fiziksel Değişim	Vaziyet planı		Çatı				
		+2.00 kotu		Duvar				
		+5.00 Kotu		Duvar	Pencere			
				Kapı	Balkon			
		Duvar	Döşeme					
		Pencere	Kapı					
Döşeme								
Kesit		Duvar	Tavan					
		Döşeme						
Çatı								
Duvar								
Cephe		Pencere						
		Balkon						
Çatı								
Pencere								
Fonksiyonel Değişim Değiştirilen Yapı Elemanları	Eklenen Yapı Elemanları	Kapı	☒	Duvar	☒	Çatı	☒	
		Pencere	☒	Tavan	☒	Balkon	☒	
		Merdiven	☒	Döşeme	☒		☒	
		Kapı	☒	Duvar	☒	Çatı	☒	
		Pencere	☒	Tavan	☒	Balkon	☒	
		Merdiven	☒	Döşeme	☒		☒	
Lejand		Özgün Duvar		Eklemeler		Bozulmalar		Kaldırmalar

Tablo 24. 2 Nolu konutun strüktürel değişim süreçleri analizi

2b		1980 Sonrası Kullanım Durumu						
		Plan Şeması	Açıklamalar					
Strüktürel Değişim Süreçleri	Fiziksel Değişim	Vaziyet planı		Çatı				
		+2.00 kotu		Duvar Kapı				
		+5.00 Kotu		Duvar Kapı Pencere Balkon				
		Kesit		Duvar Kapı Döşeme Tavan				
		Cephe		Pencere Balkon Çatı				
		Fonksiyonel Değişim	Değiştirilen Yapı Elemanları	Eklenen Yapı Elemanları				
	Kapı	X	Duvar	X	Çatı	X		
	Pencere		Tavan	X	Balkon	X		
	Merdiven		Döşeme	X				
	Kapı		Duvar		Çatı			
	Pencere		Tavan		Balkon			
	Merdiven		Döşeme					
Lejand		Özgün Duvar		Eklmeler		Bozulmalar		Kaldırmalar

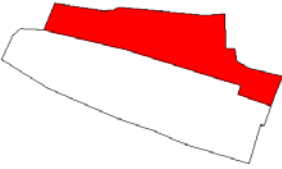

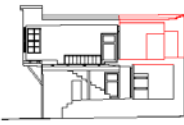
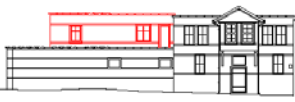

Tablo 25. 3 Nolu konutun strüktürel değişim süreçleri analizi

3b		1980 Sonrası Kullanım Durumu				
		Plan Şeması	Açıklamalar			
Strüktürel Değişim Süreçleri	Fiziksel Değişim	Vaziyet planı		Çatı		
		+2.00 kotu				
		+5.00 Kotu		Duvar Kapı Çatı Pencere		
		Kesit		Duvar Çatı		
		Cephe		Çatı		
		Fonksiyonel Değişim Değişen Yapı Yeni Elemanlar	Kapı	☒	Duvar	☒
	Pencere	☒	Tavan	☒	Balkon	☒
	Merdiven	☒	Döşeme	☒		☒
	Kapı	☒	Duvar	☒	Çatı	☒
	Pencere	☒	Tavan	☒	Balkon	☒
	Merdiven	☒	Döşeme	☒		☒
Lejand	Özgün Duvar	Eklmeler	Bozulmalar	Kaldırmalar		

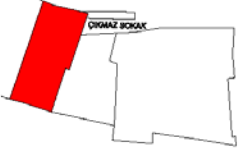

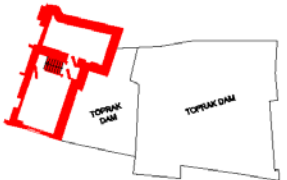

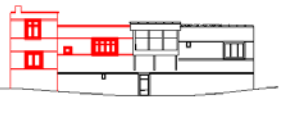

Tablo 26. 4 Nolu konutun strüktürel değişim süreçleri analizi

4b		1980 Sonrası Kullanım Durumu						
		Plan Şeması	Açıklamalar					
Strüktürel Değişim Süreçleri	Vaziyet planı							
	+2.00 kotu							
	+5.00 Kotu		■ Duvar ■ Kapı					
	+8.00 Kotu		■ Duvar ■ Kapı					
	Kesit		■ Kapı					
	Cephe							
Fonksiyonel Değişim Değişen Yapı Yapı Elemanları	Kapı	×	Duvar	×	Çatı			
	Pencere		Tavan		Balkon			
	Merdiven		Döşeme					
Fonksiyonel Değişim Değişen Yapı Yapı Elemanları	Kapı		Duvar		Çatı			
	Pencere		Tavan		Balkon			
	Merdiven		Döşeme					
Lejand		Özgün Duvar		Eklmeler		Bozulmalar		Kaldırmalar

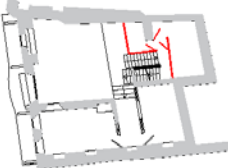

Tablo 27. 5 Nolu konutun strüktürel değişim süreçleri analizi

5b		1980 Sonrası Kullanım Durumu			
		Plan Şeması	Açıklamalar		
Strüktürel Değişim Süreçleri	Fiziksel Değişim	Vaziyet planı		Çatı	
		+5.00 Kotu		Duvar Kapı	Pencere
		+8.00 kotu		Duvar Kapı	Pencere
		Kesit		Duvar Kapı	Döşeme Tavan
		Cephe		Çatı Pencere	
		Fonksiyonel Değişim			
Değişen Yapı Elemanları	Kapı	Duvar	Çatı		
	Pencere	Tavan	Balkon		
	Merdiven	Döşeme			
Yeni Elemanları	Kapı	Duvar	Çatı		
	Pencere	Tavan	Balkon		
	Merdiven	Döşeme			
Lejand	Özgün Duvar	Eklmeler	Bozulmalar	Kaldırmalar	

Tablo 28. 6 Nolu konutun strüktürel değişim süreçleri analizi

6b		1980 Sonrası Kullanım Durumu			
		Plan Şeması	Açıklamalar		
Strüktürel Değişim Süreçleri	Fiziksel Değişim	Vaziyet planı		Çatı	
		+5.00 kotu		Duvar Kapı Merdiven	
		+8.00 Kotu		Duvar Kapı Merdiven	Pencere
		+11.00 Kotu		Duvar Kapı	Pencere
		Kesit		Duvar Merdiven Merdiven	Döşeme Tavan
		Cephe		Çatı Pencere	
Fonksiyonel Değişim Değişen Yapı Yeni Elemanları	Eski Elemanları	Kapı	Duvar	Çatı	
		Pencere	Tavan	Balkon	
Fonksiyonel Değişim Değişen Yapı Yeni Elemanları	Eski Elemanları	Kapı	Duvar	Çatı	
		Pencere	Tavan	Balkon	
Fonksiyonel Değişim Değişen Yapı Yeni Elemanları	Eski Elemanları	Merdiven	Döşeme		
		Merdiven	Döşeme		
Lejand	Özgün Duvar	Eklmeler	Bozulmalar	Kaldırmalar	

Tablo 29. 7 Nolu konutun strüktürel değişim süreçleri analizi

7b		1980 Sonrası Kullanım Durumu			
		Plan Şeması	Açıklamalar		
Strüktürel Değişim Süreçleri	Fiziksel Değişim	Vaziyet planı		Çatı	
		+2.00 kotu		Duvar Kapı	
		+5.00 Kotu		Duvar Kapı	Pencere
		Kesit		Duvar Kapı	Pencere
		Cephe		Duvar Kapı	Döşeme Tavan
				Duvar Pencere	Döşeme Tavan
Fonksiyonel Değişim Süreçleri	Fonksiyonel Değişim	Eski Yapı Elemanları	Kapı	Duvar	Çatı
			Pencere	Tavan	Balkon
Fonksiyonel Değişim Süreçleri	Fonksiyonel Değişim	Yeni Yapı Elemanları	Kapı	Duvar	Çatı
			Pencere	Tavan	Balkon
Fonksiyonel Değişim Süreçleri	Fonksiyonel Değişim	Yeni Yapı Elemanları	Merdiven	Döşeme	
			Merdiven	Döşeme	

Lejand

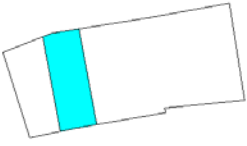

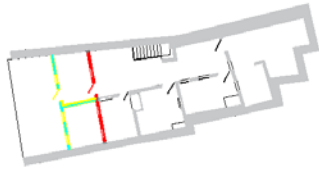
Özgün Duvar

Eklemeler

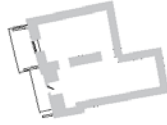

Bozulmalar

Kaldırmalar

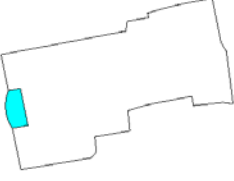

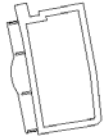

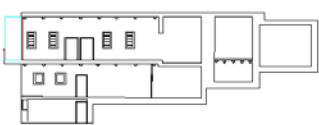

Tablo 30. 8 Nolu konutun strüktürel değişim süreçleri analizi

8b		1980 Sonrası Kullanım Durumu					
		Plan Şeması	Açıklamalar				
Strüktürel Değişim Süreçleri	Fiziksel Değişim	Vaziyet planı		Çatı			
		+2.00 kotu					
		+5.00 Kotu		Duvar Kapı			
				Duvar Kapı	Duvar Kapı	Duvar Kapı	Pencere Pencere Pencere
		Kesit		Duvar Kapı	Duvar Kapı	Duvar Kapı	Döşeme Tavan Döşeme Tavan
		Cephe		Çatı Kapı	Çatı Kapı		Pencere Pencere
Fonksiyonel Değişim Değişen Yapı Yeni Elemanları		Kapı	Duvar	Çatı			
		Pencere	Tavan	Balkon			
		Merdiven	Döşeme				
		Kapı	Duvar	Çatı			
		Pencere	Tavan	Balkon			
		Merdiven	Döşeme				
Lejand	Özgün Duvar	Eklmeler	Bozulmalar	Kaldırmalar			

Tablo 31. 9 Nolu konutun strüktürel değişim süreçleri analizi

9b		1980 Sonrası Kullanım Durumu						
		Plan Şeması	Açıklamalar					
Strüktürel Değişim Süreçleri	Fiziksel Değişim	Vaziyet planı						
		+2.00 kotu						
		+5.00 Kotu			Duvar Kapı	Pencere		
					Duvar Kapı	Pencere		
		Kesit			Duvar Kapı			
		Cephe						
Fonksiyonel Değişim Değişen Yapı Elemenleri	Kapı	☒	Duvar	☒	Çatı			
	Pencere	☐	Tavan	☐	Balkon			
Fonksiyonel Değişim Yeni Elemanları	Merdiven	☐	Döşeme	☐				
	Kapı	☐	Duvar	☐	Çatı			
	Pencere	☐	Tavan	☐	Balkon			
	Merdiven	☐	Döşeme	☐				
Lejand		Özgün Duvar		Eklèmeler		Bozulmalar		Kaldırmalar

Tablo 32. 10 Nolu konutun strüktürel değişim süreçleri analizi

10b		1980 Sonrası Kullanım Durumu					
		Plan Şeması	Açıklamalar				
Strüktürel Değişim Süreçleri	Fiziksel Değişim	Vaziyet planı		Çatı			
		+2.00 kotu					
		+5.00 Kotu		Duvar Kapı	Pencere		
				Duvar Kapı	Pencere		
				Duvar Kapı	Balkon		
				Duvar Çatı	Döşeme Tavan		
	Cephe		Balkon				
Fonksiyonel Değişim Değişen Yapı Yeni Elemanlar		Kapı	☒	Duvar	☒	Çatı	
		Pencere		Tavan		Balkon	☒
		Merdiven		Döşeme			
		Kapı	☒	Duvar	☒	Çatı	
		Pencere		Tavan		Balkon	
		Merdiven		Döşeme			
Lejand		Özgün Duvar	Eklmeler	Bozulmalar	Kaldırmalar		

3. BULGULAR VE İRDELEMELER

Bu çalışmada önemli bir ağırlığı oluşturan analiz aşaması literatür tarama, çözümleme, analiz ve değerlendirme adımlarından oluşmaktadır. Araştırma aşamasında kültür kavramı, kültürel değişim/sürekliliğin konut biçimlenmesinde etkisi ve seçilen yerleşim alanı ile ilgili genel bilgiler literatür taraması ile ortaya konulmuştur.

Çözümleme aşamasında, seçilen konutlar ile ilgili kimlik bilgileri, yerleşim özellikleri ve mimari özellikleri ile ilgili saptamalar yapılmıştır. Analiz aşamasında, elde edilen bilgiler zamana bağlı konut kullanım durumu tablolara yerleştirilerek belirlenen başlıklar altında analizler yapılarak ve değerlendirilmiştir. Zamana bağlı olarak değişim süreçleri analizlerde mekansal ve strüktürel değişim süreçleri olmak üzere 2 ana başlık esas alınmış, bu başlıklar ayrıntılandırılarak irdelenmiştir. Bunun sonucunda elde edilen bulgular aşağıdaki gibidir.

1. Mekansal Değişim Süreçlerine ilişkin analiz bulguları:

Yerleşim alanında meydana gelen kültür değişimine bağlı olarak belirlenen üç döneme göre 10 konuttaki fiziksel ve fonksiyonel değişimler iki başlık altında incelenmiştir. Fiziksel değişimde; konutlardaki ekleme, kaldırma ve bozulmalar ile üç dönem içerisinde meydana gelen kütleli değişimler incelenmiş ve saptamalar yapılmıştır. Fonksiyonel değişimde; konutların ana işlevinde ve iç mekanında meydana gelen işlev değişiklikleri incelenmiş ve eklenen, bozulan ve kaldırılan işlevler başlığı altında saptamalar yapılmıştır. Buna göre;

- 1 nolu konutta; zemin ve birinci katta yapılan eklentiler, kaldırımlar ve zaman içerisinde meydana gelen bozulmalar ile plan şeması değiştirilmiştir. Özgün kullanımda balkon bulunmazken daha sonraki dönemde balkon eklenmiştir. Birinci katta bulunan oda zaman içerisinde bitişikteki konut ile etkileşime girerek o yapıya dahil olmuştur ve böylelikle planda eksiltilemiş ve yapı formu değişmiştir. Fonksiyonel olarak, özgün durumunda konut olarak kullanılan yapıya, daha sonraki dönemde zemin kata eklenen duvar ile bakkal olarak kullanılan ticaret işlevi eklenmiştir. Birinci katta duvara yapılan müdahaleler ile depo işlevi yüklenmiştir. 1980 sonrası dönemde zemin kata tuvalet eklenmiştir. 1923-1980 yılları arasındaki dönemde özgün kullanımdaki yakacak evi depo olarak kullanılmaya başlanmıştır. Birinci katta bulunan gusülhane 1980 sonrası dönemde bozulmaya uğramıştır.

- 2 nolu konutta; 1923-1980 arası dönemde gerçekleşen değişimlerden yapıyı en çok etki eden bitişikteki konut ile etkileşimi sonucu binaya eklenen oda ile formu değişmiştir. Yapılan eklentiler yapının plan şemasında değişikliklere yol açmıştır. Fonksiyonel olarak, üç dönem boyunca konut olarak kullanılan yapıda çoğunlukla 1923-1980 arası dönemde gerçekleşen değişimlerden yapıyı en çok etki eden yan bina ile birleşimdeki odanın eklenmesidir. Aynı zamanda bu dönemde mutfak, depo, gusülhane ve tuvalet eklenmiştir. Eklenen odanın penceresinden dışarıya çıkıntı yaparak balkon eklentisi yapılmıştır. Alt katta bulunan sandık evi işlevi kaldırılarak zaman içerisinde yakacak evine dönüştürülmüştür.

- 3 nolu konutta; binanın formunda herhangi bir eklenti görülmemiştir. İç mekanda yapılan eklentiler ile plan şeması değişmiştir. Yakın dönemde birinci katta bulunan sofa duvar ile bölünerek oda eklentisi yapılmıştır. Fonksiyonel olarak, 1923 yılı öncesinde sadece konut olarak kullanılan yapının alt katına 1923-1980 yılları arasında “kahvehane” işlevi yüklenerek ticarete açılmıştır. 1980 sonrası dönemde ise, konut kısmı pansiyon olarak kullanılmaya başlanmış ve yapı tamamen ticarete yönelik hale getirilmiştir.

- 4 nolu konutta; binanın formunda herhangi bir eklenti görülmemiştir. İç mekanda yapılan eklentiler ile plan şeması değişmiştir. Fonksiyonel olarak, 1923-1980 yılı arasında yapılan konutta çok fazla değişiklik gözlenmemiştir. Tavan arası olarak kullanılan alan içerisine banyo ve tuvalet işlevleri eklenmiştir.

- 5 nolu konutta; 1923 öncesi dönemde çıkmaz sokak işlevindeki alan, sonraki dönemde üzeri kapatılarak binaya ilave edilmiştir. Eklenti yapılarak yapının plan şeması değişmiştir. 1980 sonrası dönemde ise herhangi bir fiziksel değişim görülmemektedir. Fonksiyonel olarak, her üç dönemde de konut olarak kullanılan yapıya arka taraftaki çıkmaz sokak eklenmesi ile yapı genişletilmiştir. Üstü kapatılan çıkmaz sokak, binanın birinci katında, yeni odalar, tuvalet ve banyo gibi işlevlerin eklenmesi sağlamıştır, ayrıca günümüzde depo işlevinde kullanılmaktadır. Zemin katta özgün halinde ahır olarak kullanılan mekanlar sokağın kapatılmasından sonra kaldırılarak konuta dahil edilmiş ve yakacak evi olarak kullanılmaya başlanmıştır.

- 6 nolu konutta; yapıya 1923-1980 arası ve 1980 sonrası dönemde iki farklı ek yapılarak formunda değişiklik yapıldığı gözlenmiştir. İç mekanda yapılan eklentiler ile plan şeması değişmiştir. Fonksiyonel olarak, üç dönemde de konut olarak kullanılan yapının yan tarafına 1923-1980 yılları arasında yapılan eklemeler ile çıkmaz sokaktan yapıya ikinci bir giriş, mutfak ve tuvalet eklenmiştir. 1980 sonrası dönemde çıkmaz sokağın üstü kapatılarak;

odaların eklenmesiyle plan şeması büyümüştür. Son dönem içerisinde zemin katta bulunan sandık odası kaldırılarak burası yakacak evi olarak kullanılmaya başlanmıştır.

- 7 nolu konutta; 1980 sonrası dönemde güneyde çıkma yapan mekanın kuzeye doğru daraltılarak kaldırıldığı, böylece balkonun öne doğru çıkmış olduğu gözlenmiştir. İç mekanda yapılan eklentiler ile plan şeması değişmiştir. Fonksiyonel olarak, her üç dönemde de konut olarak kullanılan yapıya 1923-1980 yılları arasında yapılan müdahalelerle tuvalet, oda ve banyo eklenmiştir. Günümüzde depo olarak kullanılan mekan 1923 yılında sandık odası olarak, daha sonraki dönemde ahır olarak kullanılmıştır.

- 8 nolu konutta; üst katta meydana gelen bozulmalar yapı formunda değişikliğe neden olmuştur. Yapıya bitişik olarak bulunan mekan kaldırıldığı gözlenmiştir. İç mekanda yapılan eklentiler ile plan şeması değişmiştir. Fonksiyonel olarak, özgün durumunda daha küçük olan balkon, dış duvarın 1923-1980 yılları arasında meydana gelen tahribatlar sonucunda bozulması nedeniyle yeniden yapılmış ve geriye doğru çekilerek büyütülmüş burada bulunan odanın bir kısmı balkona ilave edilmiştir. Özgün durumunda mutfak ile bitişik olan şarap yapmak için kullanılan sandık evi kaldırılarak daha sonraki dönemde depo işlevinde kullanılmıştır. 1923- 1980 yılları arasında merdiven sahanlığındaki alan kullanılarak banyo işlevi eklenmiştir. Geçmişte ahır olarak kullanılan bodrum kat günümüzde depo olarak kurgulanmıştır.

- 9 nolu konutta; binanın formunda herhangi bir eklenti görülmemiştir. İç mekanda yapılan eklentiler ile plan şemasının değiştiği gözlemlenmiştir. Fonksiyonel olarak, konut işlevi değiştirilmeyen yapıya merdivenlerin oluşturduğu sahanlıktan girilmektedir. Günümüzde bu bölüm kapı ile kapatılarak birinci katına bağımsız bir giriş sağlanmış ve evlenen çocukları için ayrı bir ev olarak kullanılmaya başlanmıştır. Zemin kata hanay, tuvalet ve depo alanları eklenmiştir. Özgün durumda kullanılan oda mutfağa çevrilerek günümüz kullanımına uygun hale getirilmiştir.

- 10 nolu konutta; binanın formunda herhangi bir eklenti görülmemiştir. İç mekanda yapılan eklentiler ile plan şeması değişmiştir. Fonksiyonel olarak, 1923-1980 yılları arasında tuvalet eklemesi yapılmış ve özgün halinde birinci katta sofanın güneyinde çıkma bu dönemde kaldırılarak yerine balkon işlevi verilmiştir. 1980 sonrası dönemde sofanın güney ucu ahşap bir malzeme ile kapatılarak oda olarak kullanılmaya başlanmıştır. Aynı zamanda bu dönemde yapının birinci katına mutfak ve arka alanına depo eklemeleri yapılmıştır.

2. Strüktürel Değişim Süreçleri Analiz Bulguları

Meydana gelen bütün değişimler görmek amacı ile 1980 sonrası dönemdeki yani günümüzdeki kullanımı üzerinden fiziksel ve fonksiyonel değişim analizleri yapılmış, genel olarak, yapı elemanlarının eklenmesi ve bozulma ya da kaldırma nedeniyle değiştirilmesi incelenmiştir.

- 1 nolu konutta; birinci katta bulunan kalın duvar üzerinde yapılan kaldırımlar ile formunda değişiklikler yapılmıştır. Üst katta yer alan bazı duvar ve döşemelerin zaman içerisinde bozulması plan şemasına etki etmiştir. Yan bina ile etkileşimi sonucunda duvar, döşeme, tavan, çatı ve kapı kaldırılmıştır. Yapılan duvar, kapı, pencere ve balkon eklentileri ile plan şeması değiştirilmiştir.

- 2 nolu konutta; binaya eklenen yeni kütle sonucunda yapıya duvar, döşeme, tavan, çatı, pencere ve kapı eklentisi yapılmıştır. Aynı zamanda iç mekanda zaman içerisinde duvar, kapı, pencere ve balkon eklentisi yapılarak plan şemasında değişiklik yapılmıştır.

- 3 nolu konutta; zaman içerisinde yapıya duvar ve kapı eklentisi yapılmıştır. Yan tarafına yapılan bina yüzünden doğu cephesindeki pencereler kapatılarak dolaba çevrilmiştir.

- 4 nolu konutta; yapıya sadece duvar, kapı ve pencere eklentisi yapılmıştır.

- 5 nolu konutta; yapıya dahil edilen çıkmaz sokağın üstüne yapılan yeni ek yapı duvar, döşeme, tavan, çatı, kapı ve pencerelerin eklenmesi sonucunda oluşmuştur.

- 6 nolu konutta; zaman içerisinde eklenen yeni yapı kütleleri ile duvar, döşeme, tavan, çatı, pencere, kapı ve merdiven eklentileri görülmektedir. Özgün merdivende zaman içerisinde bozulma görülmüş ve yeni malzeme ile tekrar yapılmıştır.

- 7 nolu konutta; 1980 sonrası dönemde cephedeki duvarlar, döşeme, tavan ve çatı kaldırıldığı, geriye doğru yeni duvar eklendiği görülmektedir. 1923-1980 yılları arasında kapı, pencere ve duvar eklemeleri yapılarak plan şeması değiştirilmiştir.

- 8 nolu konutta; yapının üst katında balkon tarafındaki dış duvar bozulması sonucunda kaldırıldığı ve geriye doğru yeni duvar yapıldığı görülmektedir. Bunun sonucunda tavan ve çatı da kaldırılmıştır. Merdiven boşluğuna duvar ve kapı eklenerek mekan olarak kullanılmaya başlanmıştır.

- 9 nolu konutta; eklenen duvar, kapı ve pencere ile plan şemasında değişiklikler gözlenmiştir.

- 10 nolu konutta; üst katta bulunan çıkmanın duvarı kaldırılması ile balkon eklentisi yapılmıştır. İç mekanda eklenen duvar ve kapı ile plan şeması değiştirilmiştir.

Tablo 34. Strüktürel değişim süreçlerinin genel değerlendirilmesi

		Konutlar										
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Eklmeler	Duvar	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	10
	Döşeme		X			X	X		X			4
	Tavan		X			X	X					3
	Çatı		X	X		X	X					4
	Kapı	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	10
	Pencere	X	X			X	X	X	X	X		7
	Balkon	X	X									2
	Merdiven						X					1
Kaldırmalar	Duvar	X						X	X		X	4
	Döşeme	X						X				2
	Tavan	X						X	X			3
	Çatı	X						X	X			3
	Kapı	X									X	2
	Pencere			X				X				2
	Balkon											0
	Merdiven											0
Bozulmalar	Duvar	X							X			2
	Döşeme	X										1
	Tavan											0
	Çatı											0
	Kapı								X			1
	Pencere								X			1
	Balkon											0
	Merdiven						X					1

4. SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Kültür, bir topluma ait olan maddi manevi değerlerin bütünüdür. Doğrudan insanlarla iletişim halinde olan kültür, insanların yaşamlarını şekillendiren, onları bir arada tutan bir olgudur. Kültürü oluşturan dil, din, gelenek, görenek, davranış, yaşam biçimi, birçok etmen vardır. Bu etmenler zaman içerisinde nesilden nesile süreklilik gösterir ve bu süreklilik halinde insanların davranış ve yaşam biçimlerine uyum sağlayarak değişim göstermektedir.

İnsanların yaşayış biçimini, aile yapısını, dini inançları ile oluşan kültür kavramı, yaşam standartlarını belirlemede etkili olduğundan, mimari şekillenirken de önemli bir rol oynamaktadır. Günlük hayatın yoğun olarak geçtiği konutlar, mimaride var olan kültürel kimliğin özelliklerini açık bir şekilde yansıtmaktadır. Böylelikle, kültürel değişimin en etkin olarak görüldüğü yer konutlar olmaktadır. Tarih boyunca değişen doğal şartlar nedeniyle kültürler değiştikçe konut mekanları; sosyal, toplumsal, ekonomik ve teknolojik gelişmelerle birlikte biçim ve işlevlerinde değişim yaşarken süreklilik gösterirler.

Günümüzün büyük bir bölümünü geçirdiğimiz konut alanları, geçmişten günümüze kadar gelen kültürel bilgi ve bugün ortaya çıkan ihtiyaçlar üzerine kurgulanmıştır. Bu nedenle her dönem konutlarda farklı yaklaşımlar, değişen yapı tarzları ve mekansal kurgular görmek mümkün olmaktadır. Böylece, kültürel değişim zaman içerisinde hızla devam ederken, konutlar üzerinde bıraktığı etkiler ise, içinde bulunduğu bölgede yaşamış kültürler hakkında bilgi sahibi olmamızı sağlamaktadır.

Bu bağlamda, bu çalışma kapsamında, farklı dönemler içerisinde meydana gelmiş kültürel değişimin konut amaçlı yapılan yapılara olan etkisinin araştırılması amacıyla değişen kültür ile birlikte değişen kullanım durumunun bu yapılara nasıl etki ettiği konusu irdelenmiştir.

Farklı kültürlerin bir arada yaşamış olduğu tarih içerisinde önemli bir merkez olan Sille, çalışma alanı olarak seçilmiş, önemli arterlerinden biri olan, tescilli yapıların yer aldığı ve geçmişte Müslüman ve Gayri Müslim halkın bir arada yaşamış olduğu Hacı Ali Ağa Sokağı'nda bulunan 10 adet sıralı konut amaçlı yapılan yapıları ele alınmıştır. Bu konutların Sille için önemli olan 1923 yılı öncesi, 1923-1980 yılları arası ve 1980 yılı sonrası dönemler içerisinde gösterdikleri değişimlerin belirlenmesi için analizler yapılmıştır.

Çalışma kapsamı içerisinde konutlarda meydana gelen kültürel değişimin mekansal analizleri giriş kısmında oluşturulan çalışmanın genel strüktürüne göre dört aşamada gerçekleştirilmiştir.

Birinci aşamada; kültür kavramı, kültürü etkileyen faktörler, kültürel değişim/süreklilik ve kültür-konut ilişkisi irdelenerek kültürel değişim/sürekliliğin konut biçimlenmesinde etkisi incelenmiştir. Daha sonra çalışma alanı olarak seçilen Sille'nin genel özellikleri, tarihçesi, sosyo-kültürel ve ekonomik yapısı ve konut yapısı hakkında bilgi edinilerek Hacı Ali Ağa Sokağında seçilmiş olan konutlar hakkında veriler elde edilmiştir.

İkinci aşama, mekansal analiz yönteminin oluşturulduğu aşamadır. Yapılan araştırmalar sonucunda analiz ölçütleri belirlenmiş ve analiz tablolarının genel strüktürü oluşturulmuştur.

Çalışma kapsamında oluşturulan analiz tablolarında yer alan ölçütler genel olarak iki başlıkta ele alınmıştır.

1. Mekansal değişim süreçleri ile ilgili analizler
2. Strüktürel değişim süreçleri ile ilgili analizler

Belirlenen bu ölçütler; araştırma aşamasında tespit edilen, zaman içerisinde kültürel değişimin konut üzerindeki etkisini ortaya koyan fiziksel ve fonksiyonel değişim olarak iki şekilde incelenmesi ve detaylandırılması ile analiz tablolarının strüktürü oluşturulmuştur. Analizde soyutlama ve grafik anlatım tekniklerine başvurulmuştur. Böylece analiz içinde verilerin net biçimde algılanması sağlanmaktadır.

Üçüncü aşamada, geliştirilen yöntem ve seçilen tekniklerle belirlenen konutların analizleri yapılmıştır.

Son aşamada ise yapılan analiz tablolarından elde edilen bulguların değerlendirilmesi yapılmıştır. Analiz tablolarından elde edilen sonuçlar şu şekildedir:

- Mekansal değişim süreçlerinin genel değerlendirmesi eklemeler, kaldırmalar ve bozulmalar olarak üç kısma ayrılarak yapıldığında;
 - Eklemeler; incelenen konutlar içerisinde 8 konut ile en fazla banyo ve tuvalet eklentisi yapıldığı görülmüştür. Sandık evi, çıkmaz sokak ve çıkma eklentisi ise tespit edilmemiştir. 6 konut içerisinde oda ve depo, 3 konutta mutfak, balkon ve yakacak evi eklentisi gözlemlenmiştir. 2 konut içerisinde dükkan, giriş ve hanay eklemesi yapıldığı tespit edilmiştir. Sadece 7 nolu konut içerisine ahır eklendiği görülmüştür.
 - Kaldırmalar; 10 konut içerisinde en fazla oda ve sandık evinin 4 konutta kaldırıldığı gözlemlenmiştir. Ahır 3 konuttan kaldırılırken, 2 konuttan çıkmaz sokağın kaldırıldığı

gözlenmiştir. Yakacak evinin sadece 7 nolu konuttan ve çıkmanın 10 nolu konuttan kaldırıldığı tespit edilmiştir. Dükkan, giriş, mutfak, hanay,, banyo, tuvalet, depo ve balkonun hiçbir konuttan kaldırıldığı gözlenmemiştir.

- Bozulmalar; incelenen konutlarda az sayıda ileri derecede bozulma gözlenmiştir. Sadece 1 nolu konutta banyo ve 8 nolu konutta balkonda bozulma tespit edilmiştir.

- Strüktürel değişim süreçlerinin genel değerlendirmesi eklemeler, kaldırmalar ve bozulmalar olarak üç kısma ayrılarak yapıldığında;

- Eklemeler; incelenen bütün konutlarda duvar ve kapı eklentisi görülmektedir. 7 konutta pencere eklentisi gözlemlenirken 4 konutta döşemeve çatı eklemesi tespit edilmiştir. 3 konutta tavan eklentisi yapıldığı, 2 konutta ise balkon eklentisi yapıldığı gözlenmiştir. Sadece 6 nolu konutta merdiven eklentisi yapıldığı görülmüştür.

- Kaldırmalar; 10 konut içerisinde 4 konutta duvarın kaldırıldığı gözlenmiştir. 3 konutta çatı ve tavan kaldırması görülürken, 2 konutta ise döşeme, kapı ve pencerenin kaldırıldığı tespit edilmiştir. Hiçbir konutta balkon ve merdivenin kaldırıldığı görülmemiştir.

- Bozulmalar; incelenen konutlar içerisinde en çok ileri derecede bozulmalar 1 ve 8 nolu konutlarda görülmektedir. 1 nolu konutta duvar ve döşemede bozulma gözlemlenirken, 8 nolu konutta duvar, kapı ve pencere de bozulma tespit edilmiştir. 5 nolu konutta ise sadece merdivenin bozulmaya uğradığı görülmüştür.

Bu aşamalar sonunda seçilen konutlar açısından aşağıdaki genel sonuçlar çıkarılabilir.

- İncelenen konutların özgün plan şemaları ile günümüz mekan kurguları karşılaştırıldığında mekanlarda ve yapı elemanlarında eklemeler, kaldırmalar ve bozulmalar olduğu tespit edilmiştir.

- Ana caddeye bakan konutlarda zaman içerisinde ticarete yönelik işlev eklentisi yapılmıştır.

- Kültür değişimi, aile yapısındaki değişim, aile fert sayısının zaman içerisinde artması gibi süreç içerisinde meydana gelen sosyal değişimler seçilen yapıların konut amaçlı kullanım durumlarını da etkilemiştir. Gerek fiziksel gerekse fonksiyonel değişimler yapı formunu da etkilemiş, yapıya eklemeler yapıldığı gibi kaldırmalar da görülmüştür. Buna; çıkmaz sokağın yapıya dahil edilmesi, evlenen insanlar için hanay odalarının yapıya eklenmesi gibi örnekler verilebilir.

- Genel olarak bütün konutlarda zaman içerisinde duvar, kapı eklemeleri ile plan şemaları değiştirilerek konutların günümüz kullanım şartlarına uygun hale getirildiği söylenebilir.

- Çoğunlukla konutlara banyo, tuvalet, oda ve depo eklenmiştir. Değişen yaşam koşulları ile aile bireylerinin sayısının artmasının bu eklentilere neden olduğu düşünülebilir.

- Yapılarda Müslüman ve Gayri Müslim halkın özelliklerini yansıtan mekanlar bulunmaktadır. Bu mekanlar, insanlar farklılaştıkça değişime uğramışlardır. Gayri Müslim halkın Sille'den ayrılması ile bazı mekanların kullanım amacı değişmiştir. Örneğin, Gayri Müslim halkın şarap yapmak için kullandıkları sandık evi kaldırılmıştır. Bu mekanlar, pekmez yapımında kullanılan odalara, hayvanlar için ahırlara ya da depolama işlevinde odalara dönüştüğü tespit edilmiştir.

Bu çalışma sonucunda şu öneriler yapılabilir.

- Kültürel değişim sonucunda yaşanan adaptasyon süreci sonunda konutlarda yapılan değişiklikler ile mekansal süreklilik sağlanabilir.

- Konutların özgün görünümünün bozulmaması için yapılan değişiklikler özgün malzemeler kullanılarak yapılabilir.

- Konutlar özgün kullanımları bozulmadan günümüz şartlarına uygun olarak yeniden düzenlenebilir.

- Konutlar, kullanıcı profili ve kültür yapısı dikkate alınarak tasarlanması sonucunda kültürel devamlılık sağlanabilir.

- İçinde barındırdığı farklı kültür izleri ile tarihi bir müze özelliği taşıyan yapıların kültürel değerleri düşünülmeden hem cephe hem de iç mekan bağlamında değişiklikler yapılmaması için yetkililerce önlemler alınabilir.

- Kültürel değişimine uğramış yerleşim yerlerinin sosyo-ekonomik yapısını geliştirmek amacı ile konutlarda sürdürülebilir kültür turizmine yönelik restorasyon çalışmaları yapılabilir.

Örnek olarak seçilen çalışma alanının analizlerine dayanan bu çalışmada kullanılan analiz tablolarının mekansal analizlerde kullanılabileceğinin gösterilmesi gelecek araştırmalara katkı sağlayacağına inanılmaktadır.

5. KAYNAKLAR

- Akgül, O., 2004. Turizm: İlkeler ve Yönetim, Yüksel, A. ve Hancer, M. (Editörler), Kültür Turizmi, Turhan Kitabevi, Ankara, 209-226.
- Aklanoğlu, F., 2009. Geleneksel Yerleşmelerin Sürdürülebilirliği ve Ekolojik Tasarım: Konya-Sille Örneği, Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Akoğlan Kozak, M. ve Bahçe, Sadık A., 2009. Özel İlgi Turizmi, Detay Yayıncılık, Ankara.
- Aköz, A. ve Ürekli, B., 1997. Tarihi Seyir İçerisinde Sille'de (Konya) Müslim-Gayr-i Müslim Yerleşimi, Ata Dergisi, 7, 193-213.
- Alpar, G., 2010. Ankara'da Yaşayan Bingöllülerde Sosyal ve Kültürel Değişim, Doktora Tezi, Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Altınok, H. Z., 2007. Belirsizlikten Doğan Esneklik Kavramının Konut İç Mekan ve Donatı Elemanları Tasarımına Etkileri, Yüksek Lisans Tezi, Mimar Sinan Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Altman, I. ve Chemers, M., 1980. Culture And Environment, Brooks/Cole Pub. Co., Monterey, California.
- Anıl, H. A., 2011. Kültürel Değişme Açısından Kuşaklar Arası Çatışma, Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.
- Asasoğlu A., 2013. Konut ve Konut Alanları Örneğinde Mimarlık Serüveni, International Journal Of Architecture and Planning, 1, 1, 57-65.
- Aslan, S., 2000. Günümüz Konut Tasarımı İçin Kullanıcı-Tasarımcı Etkileşiminde Kültür Etkeninin İzmit Örneğinde İrdelenmesi ve Bir Model Önerisi, Doktora Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Aslan H., 2007. Kültür Kavramının Tarihsel Gelişimi, Folklor Edebiyat, 52, 1.
- Atay, S., 1996. Sille (Konya) Halk Edebiyatı Ürünleri Üzerine Bir İnceleme, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Baştaç, N. F., 1938. Sille, Konya Halkevi Aylık Kültür Dergisi, 16-17, 947-970.
- Bottomore, T. B., 1972. Toplumbilim: Sorunlarına ve Yazınına İlişkin Bir Kılavuz, çev. Oskay, Ü., Der Yayınları, İstanbul.
- Bozkurt G. ve Altınçekiç H., 2013. "Anadolu' da Geleneksel Konut ve Avlularının Özellikleri İle Tarihsel Gelişiminin Safranbolu Örneğinde İrdelenmesi", İ.Ü. Orman Fakültesi Dergisi, 63, 1-10.

- Bulut, C., 2006. Grafik Tasarımda Çokkültürlülük, Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, İzmir.
- Çahantimur, I. A., 1997. Kültür ve Mekan Etkileşimi Kapsamında Konut ve Yalın Çevresi İlişkilerine Diyalektik Bir Yaklaşım, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Çahantimur, A., 2007. Sürdürülebilir Kentsel Gelişmeye Sosyo-Kültürel Bir Yaklaşım: Bursa Örneği, Doktora Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Çakmak, B. Y., 2011. Kırsaldan Kente Göç ile Kent Çeperlerinde Oluşan Konutların Mekansal Dizim Yöntemiyle Analizi, Konya Örneği, Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Çavuşoğlu, E., 1998. Konya'da Bir Rum Köyü Sille, Mimarlık, İmarlar Odası, 281, 28-33.
- Çaycı, A., 1996. Türk-İslam Mimarisinde Sile Çarşı Hamamı, Selçuk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 6, 309-319.
- Çınar, K., 1999. Sille Evleri, 5000 Yıllık Kültür Vadisi Sille, Mimarlar Odası Konya Şubesi, 27-30, Konya.
- Dalkılıç, N., 2004. Midyat İlçesindeki Kültürel Zenginliğin Oluşturduğu Geleneksel Mekansal Dizgenin Korunması İçin Bir Yöntem Araştırması, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Dener, A., 1994. Sosyal ve Mekansal Değişimin Etkileşimi, Doktora Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Dönmez, Z., 2006. Türkiyedeki Kültürel Kimliğin Mimariye Etkisi, Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Easton, D., 1965. A Systems Analysis Of Political Life, First Edition, Wiley, New York.
- Emekli, G., 2006. Coğrafya, Kültür ve Turizm: Kültürel Turizm, Ege Coğrafya Dergisi, 15, 51-59.
- Erdem R., Yıldırım H., Çiftçi Ç., Dülgerler O. N., Çıbıkdiken A. O., Levend S., ve Erdoğan A., 2010. Sille, Bir Koruma Geliştirme Planı ve Sonrası, S.Ü. Müh.-Mim. Fakültesi Dergisi, 25, 2.
- Erdinç, Y.,S. 2009. Konut Oluşumunda Kültür Etkisinin Toplumsal Yaşam Dinamikleri Bağlamında İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Erişen, T., 2010. Kentler İçin Kültürel Markalaşma Süreci ne Şanlıurfa Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- Erkal, M. E., 1990. İktisadi Kalkınmanın Kültür Temelleri, Der Yayınları, Ankara.
- Ertaş, Ş., 2014. Sürdürülebilir Kültür Turizm Bağlamında; Sille Yerleşkesi, Erdoğan,E. (editör) , Sille Düşleri İmgeler-Semboller-İzler, 37-47, Konya.
- Erten, H., 2001, Konya’da Dinsel Topluluklar ve Cemaatler, Gez Dünyayı Gör Konya’yı, Yapı Kredi Yayınları: 1560, 366-381, İstanbul.
- Gözütok, H., 2008. Kültür Turizmi: Hattuşa’da Purulli Şenlikleri, Uzmanlık Tezi, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Personel Dairesi Başkanlığı, Ankara.
- Gülcan, B., 2010. Türkiye’de Kültür Turizminin Ürün Yapısı ve Somut Kültür Varlıklarına Dayalı Ürün Farklılaştırma İhtiyacı, İşletme Araştırmaları Dergisi, 2, 1, 99-120.
- Gür, Ö. S., 2000. Doğu Karadeniz Örneğinde Konut Kültürü, Yapı Endüstri Merkezi Yayınları, İstanbul.
- Güvenç, B., 2011. İnsan ve Kültür, Boyut Yayın Grubu, İstanbul.
- Güvenç, B., 1985. Kültür Konusu ve Sorunlarımız, İkinci Baskı, Remzi Kitabevi İstanbul.
- Güzer, A., 2004. Konutta Tasarımın Sınırları: Bir Çatışma Alanı Olarak Gelenek ve Gelecek, Yeni Barınma Semineri, Nisan, Ankara, Bildiriler Kitabı: 75-87,.
- Hesapçıoğlu, B., 2010. Toplu Konutlarda Kullanıcı İhtiyaçlarına Bağlı Planlama ve Tasarımı Etkileyen Faktörler, Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Edirne.
- İzbul, Y., 2004. Hacettepe Üniversitesi Kültür Antropolojisi Ders Notları.
- Kahraman, H., 1997. Bolaman-Ordu Geleneksel Konut Mimarisi Üzerine Bir İnceleme, Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Karaca, C., 2008. İstanbul 2010 Avrupa Kültür Başkenti, Uzmanlık Tezi, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Ankara.
- Karpuz, Haşim, 2000. Bir Osmanlı Yerleşmesi; Konya Sille’de Mimarlık, Türk Yurdu Dergisi, 148-149, 267-276.
- Karpuz, H. ve Aygör, E., 2013. Sille Evleri, I. Ulusal Sille Sempozyumu, Eylül, Konya, Bildiriler Kitabı: 111-156.
- Kasap, S., 2008. Turizmde Kültürel Değerler ve Mekan İmajı: İzmir Örneği, Uzmanlık Tezi, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü, Ankara.
- Kılınçaslan, M., 2008. Sille’de Bağcılık, 5000 Yıllık Kültür Vadisi Sille, Sille’yi Kalkındırma ve Tanıştırma Derneği Yayını, 1, 8-9, Konya.
- Kocadaş, B., 2004. Kültür ve Medya, Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi, 1, 1, 1-8.

- Koman, M.M.,1937. Konya Şehrinde Selçukilerden Evvelki Devirlere Ait Eserler Üzerine Bazı Notlar, Konya Halkevi Aylık Kültür Dergisi, 5, 309, Konya.
- Kongar, E., 1995. Toplumsal Değişme Kuramları ve Türkiye Gerçeği, Remzi Kitabevi, İstanbul.
- Koyuncu, A., 2013. Sille’deki Değişimin Sosyolojik Analizi, I. Ulusal Sille Sempozyumu, Eylül, Konya, Bildiriler Kitabı: 243-254.
- Köz E. N., 2014. Sürdürülebilir Kültür Turizmi Algısının Nesillere Göre Tekrar Gelme Niyetine Etkisi, Yüksek Lisans Tezi, Osmangazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Kuban, D., 1976. Sanat Tarihimizin Sorunları. İstanbul: Çağdaş Yayınları.
- Kurak Açıcı, F., 2014. Mimarlık Tarihi ve Dokusu İçinde Sille, Erdoğan,E. (editör) , Sille Düşleri İmgeler-Semboller-İzler, 47-62, Konya.
- Kuşçu, A. C., 2006. Sürdürülebilir Mimarlık Bağlamında Geleneksel Konya Evi Üzerine Bir İnceleme ,Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Küçük, M., 2001. Mevlânâ Sille’ye Uğradı, Popüler Tarih, Eylül, 82-85.
- Küçükaslan, N., 2007. Özel İlgi Turizmi, Ekin Yayınevi, Ankara.
- Küçükdağ Y., 2004. 1251 H/1835 M Tarihli Mevlânâ Türbesi ve Çelebi Efendi Konağı Tamir ve İnşası Defteri (Kısaltma: Mevlânâ Türbesi), Konya Şehri’nin Fizikî ve Sosyo-Ekonomik Yapısı Makaleler –I , Konya, 225.
- Küçükdağ, Y., 2005. Konya Mevlana Dergâhı ve Türbe Hamamı’na Dair İki Mevlevî Vakfıyesi, Türk Tasavvuf Araştırmaları, Çizgi Kitabevi, Konya,73-116.
- Lawrance, R.J., 1987. Housing,, Dwellings and Homes: Design Theory, Research and Practice, John Wiley And Sons, Chichester.
- Sevim, A. ve Merçil E., 1995. Selçuklu Devletleri Tarihi Siyaset, Teşkilât ve Kültür, TTK, Ankara.
- Moore, W.E., 1963. Social Change, Prentice- Hall, Inc, New Jersey.
- Mumcu,S., 2009. Dün’den Bugün’e Değişen Konut Alanlarına Kültürel Çesitliliğin Etkileri, Ortaköy Meydan ve Çevre Yerleşim Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Trakya Ünivesitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Edirne.
- Murdock G. P.,1949. Social Structure, New York, MacMillan.
- Nas, E., 2013. Sille Toprak İşçiliği, I. Ulusal Sille Sempozyumu, Eylül, Konya, Bildiriler Kitabı: 167-176.

- Niksalıoğlu, A., 2007. Kültür Eksenli Kentsel Dönüşüm: 2010 Avrupa Kültür Başkenti Olarak İstanbul, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Odabaı A. S., 2003. Osmanlı Döneminde Konya Mutfağı ve zellikleri, Osmanlı Döneminde Konya, Konya, 228.
- Öter Z. ve zdoğan N., 2005. Kültür amaçlı seyahat eden turistlerde destinasyon imajı: Selçuk-Efes rneği, Anatolia Turizm Araştırma Dergisi, 16(2), Gz, 127-138.
- zdemir, C., 2014. Kültürlerarası Turist Davranışı: Turistlerin Tur Esnasındaki Davranışlarının Belirlenmesi zerine Bir Araştırma, Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- zdemir, . A., 2011. Kültür Bağlamında Kent ve Meknsal rgtlenme, Yalova Sosyal Bilimler Dergisi, 2,62-76.
- Özönder, H., 1998. Sille (Tarih- Kültür- Sanat), Konya.
- Öztok Akay A., 2012. Girit Kökenli Mübadil Kadınlar zerine Sosyal Antropolojik Bir Araştırma” (Bursa/Tirilye rneği),Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Öztürk, M., 2007. Kentsel Sit alanlarında Geçiş Dönemi Yapılaşma Koşulları Sorunsalı: Gdl ve Sille rneklelerinde İrdelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Parekh, B., 2003. okkltrllğ Yeniden Dnmek, ev. Bilge Tanrıseven, Phoenix Yayınevi, Ankara.
- Rapoport, A., 2004. Kültür Mimarlık Tasarım, Yapı Endüstri Merkezi Yayınları, İstanbul.
- Reisinger, Y. ve Turner, L. W., 2002. Cultural Differences Between Asian Tourist Markets and Australian Hosts, Part 1, Journal Of Travel Research, 40,3, 295-315.
- Sarıköse, B., 2008. Osmanlı Döneminde Sille, Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Schfer, W., 2001. Global Civilization And Local Cultures, International Sociology, 16,3, 301-319.
- Sille Evleri Rölöve Raporları, 2011. Ceray Mimarlık ve Restorasyon, Konya.
- Sönmez, E., 2014. Sille Geleneksel Evleri ve Yapı Malzemelerinin İncelenmesi; Hacı Ali Ağa Sokağı rneği, Erdoğan, E. (editör) , Sille Dleri İmgeler-Semboller-İzler, 75-88, Konya.
- ahin, ., 2010. Ordu Geleneksel Evleri zerine Bir Araştırma, Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.

- Şengün B., 2007. Urla Tarihi Kent Merkezindeki Konut Mimarisinin İncelenmesi ve Cumhuriyet Döneminde Meydana Gelen Değişimlerin Koruma Bağlamında İrdelenmesi: Zafer Caddesi Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Tapur, T., 2013. Sille'nin Coğrafi Özellikleri, I. Ulusal Sille Sempozyumu, Eylül, Konya, Bildiriler Kitabı: 177-196.
- Tekin, O., 2007. Eski Anadolu ve Trakya, İstanbul, İletişim Yayınları.
- Torun, G. S., 2012. Örgüt Kültürünün Çalışan Bağlılığı Üzerindeki Etkisi: Turizm Sektöründe Bir Araştırma, T.C. Sanayi, Bilim ve Teknoloji Bakanlığı Verimlilik Genel Müdürlüğü, Korza Yayıncılık, Yayın No:724, Ankara
- Toydemir, N., 1989. Süreklilik-Süreksizlik Diyalektiği ve Sistem Açılım Seviyesi İlişkileri Üzerine, Yapı Dergisi, 91, İstanbul.
- Turgut, H., 1990. Kültür Davranış Mekan Etkileşiminin Saptanmasında Kullanılabilecek Bir Yöntem, Doktora Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Turgut, H. ve Ünügür, S.M., 1992. Gelecekte Geleceğe Evimiz Yarışması Kitabı, Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Turgut, H., 2003. Kentleşme Süreci İçerisinde Sosyo-Kültürel ve Mekansal Değişimler; Gecekondu-Konut Örüntüsü, Mimar.İst., 1, 57-64.
- Turgut Yıldız, H., 2007. IAPS-CSBE Network, Kültür ve Mekan Tasarım Atölyeleri 2: Trilye, Devamlılık, Değişim ve Dönüşüm, Kültür ve Mekan: Geleneksel Türk Evi; Bursa, Trilye, Türkiye: İTÜ, Uludağ Üniversitesi ve Bahçeşehir Üniversitesi.
- Turhan M., 1972. Kültür Değişimleri, Başbakanlık Kültür Müsteşarlığı Kültür Yayınları, İstanbul.
- Türk Dil Kurumu (Çevrimiçi), <http://tdk.gov.tr/> , 4 Şubat 2015.
- Türkdoğan, O., 2003. Türk Tarihinin Sosyolojisi, IQ Kültür Sanat Yayıncılık.
- Türkoğlu, O., 1996. Değişme-Kültür ve Sosyal Çözülme, İstanbul, Birleşik Yayıncılık.
- Tylor E. B., 1871. Primitive Culture, Vol I, Google Books, Çvr. Murray J.&Street A.,23,24
- URL-1, www.timeturk.com/tr/2012/05/08/kultur-ve-kulturel-degisim.html, 24.02.2015.
- URL-2, <https://maps.google.com/> , 14.03.2015.
- URL-3, <http://wanderingdanny.com/turkey/p/4876-sille.jpg> , 18.03.2015.
- URL-4, <http://www.selcuklu.bel.tr/Selcuklu/sayfa/91/ilcemiz>, 20.03.2015.

URL-5, <http://meramderem.blogspot.com.tr/2009/12/komsu-koy-sille.html>, 21.03.2015

Üçer, N., 2011. Tarihi Dokuların Sürdürülebilirliğinde Turizm Kaynaklı Değişimlerin Etkileri: Kuşadası Dağ ve Camii-Kebir Mahalleleri Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Yeler, G. M., 2005. Konut Mimarlığında Ekolojik ve Sosyo-Kültürel Etkenlerin Analizi, Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Edirne.

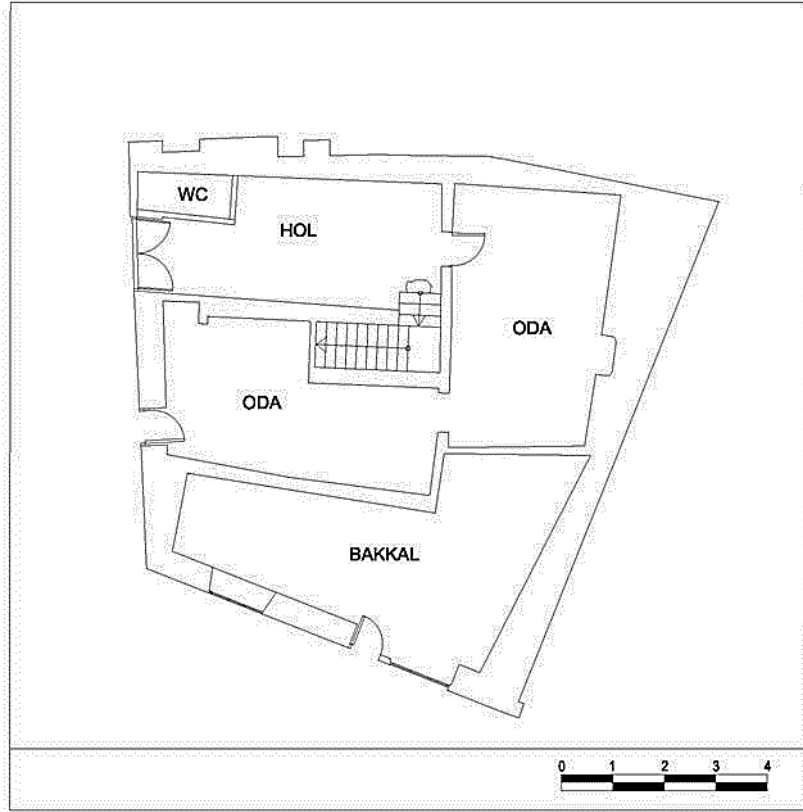
Yıldırım, 2003. Uygarlık, Kültür ve İnsanlık. http://www.Historicalsense.com/Archive/Fener64_1.htm, 5 Mart 2015.

Zeybekoğlu, D., 2005. Edirne Geleneksel Konut Mimarlığını Etkileyen Sosyo- Kültürel Faktörlerin İncelenmesi , Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Edirne.

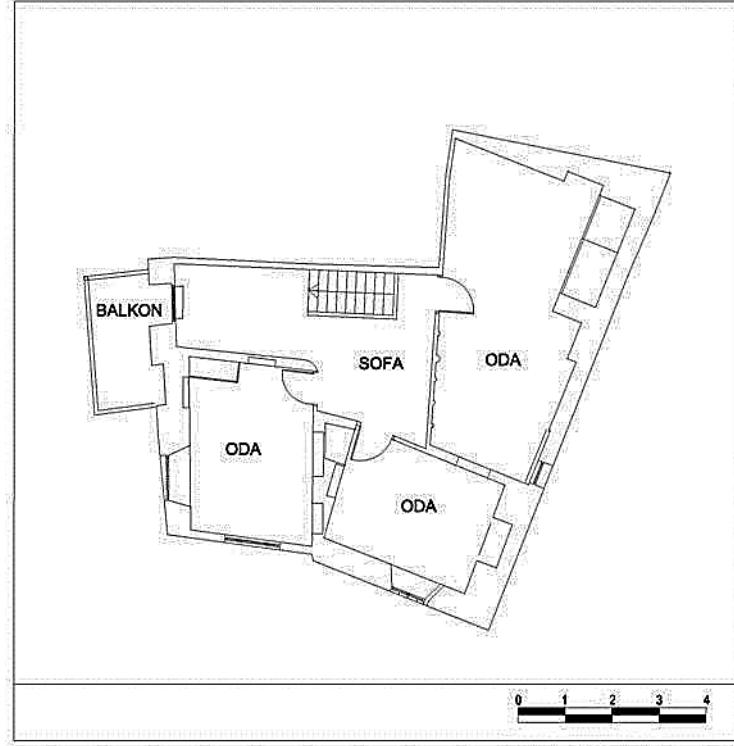
Zukin, S., 1999. The Cultures of Cities, Blackwell Publishers, Oxford.

6. EKLER

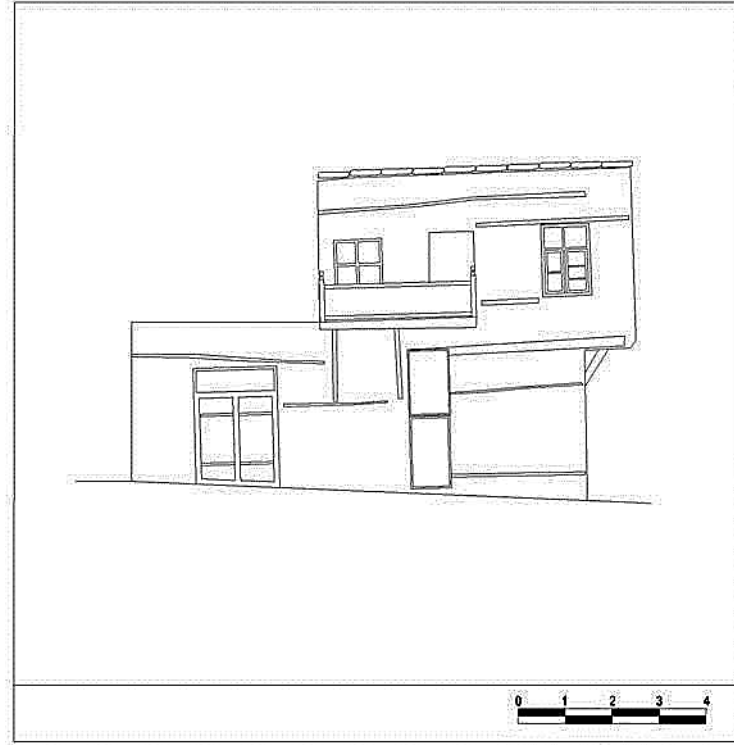
Ek 1. Çalışma kapsamında ele alınan konutların röleve çizimleri

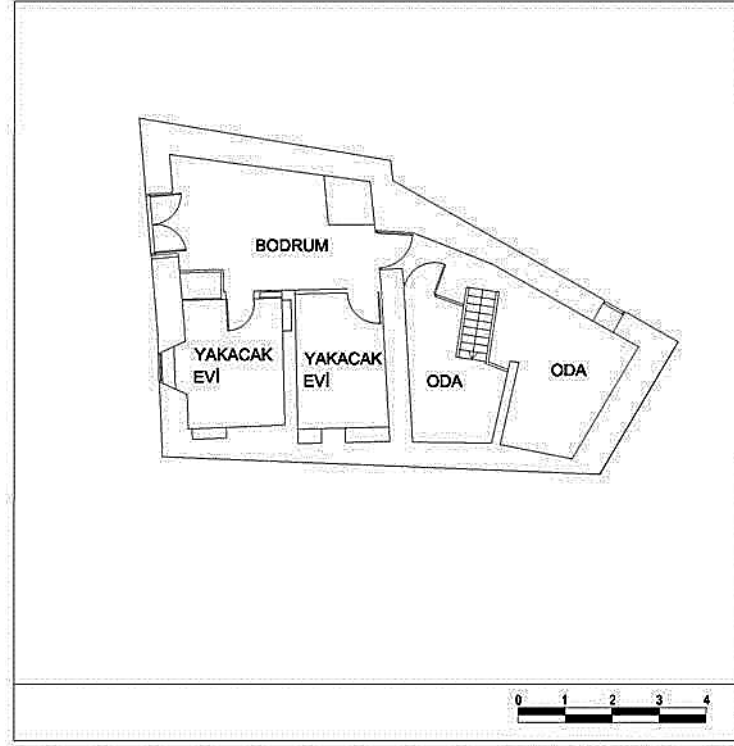
Ek Şekil 1. 1 nolu konutun + 2.00 kot planı

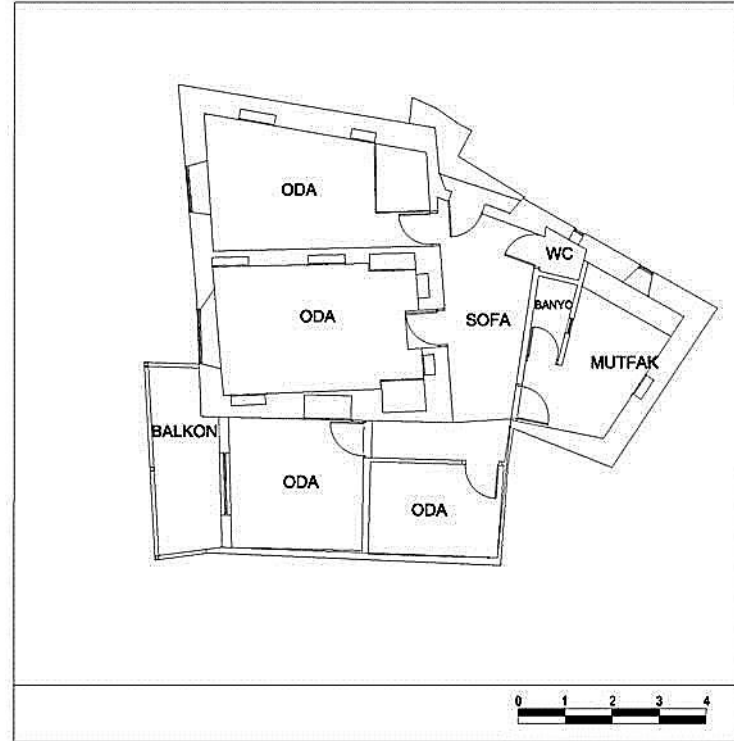
Ek Şekil 2. 1 nolu konutun + 5.00 kot planı

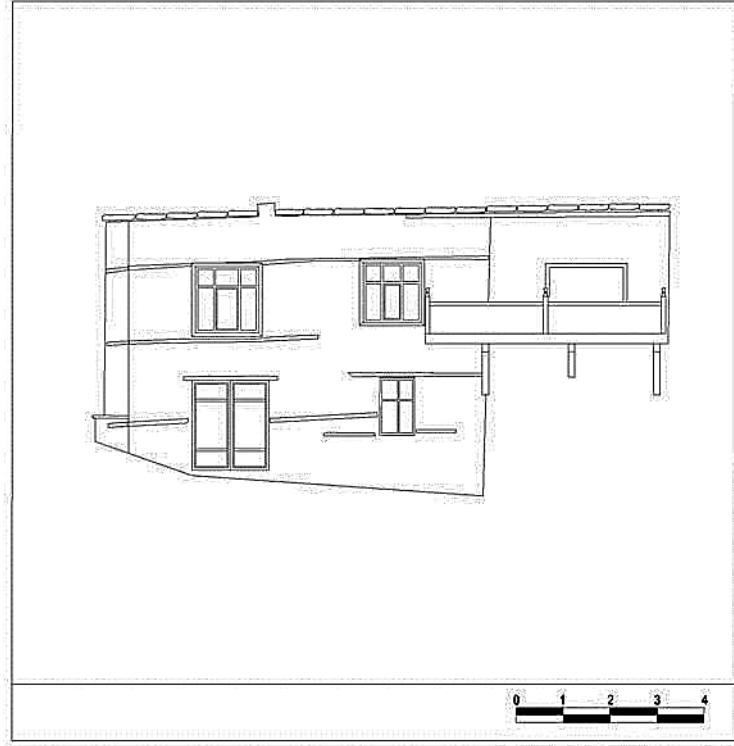
Ek Şekil 3. 1 nolu konutun cephe görünüşü

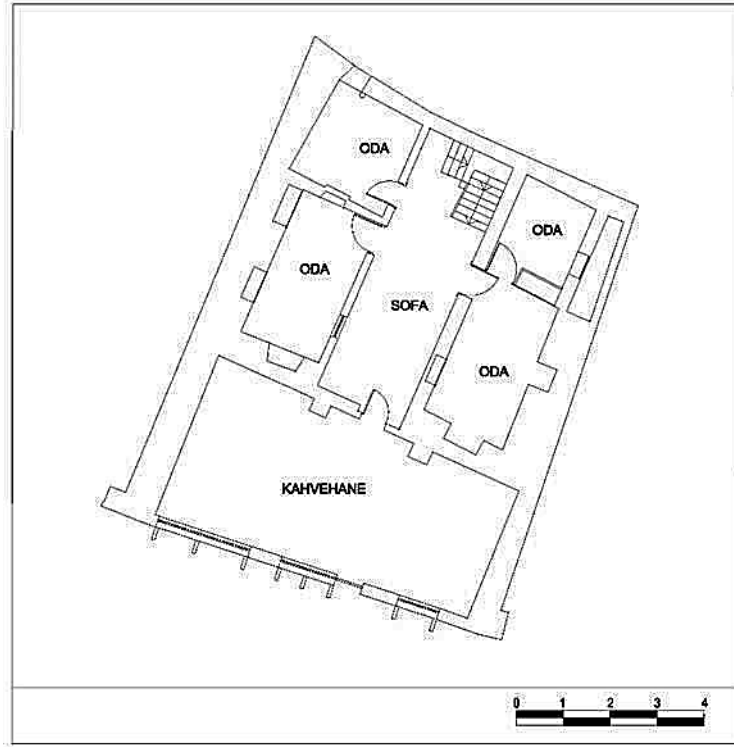
Ek Şekil 4. 2 nolu konutun + 2.00 kot planı

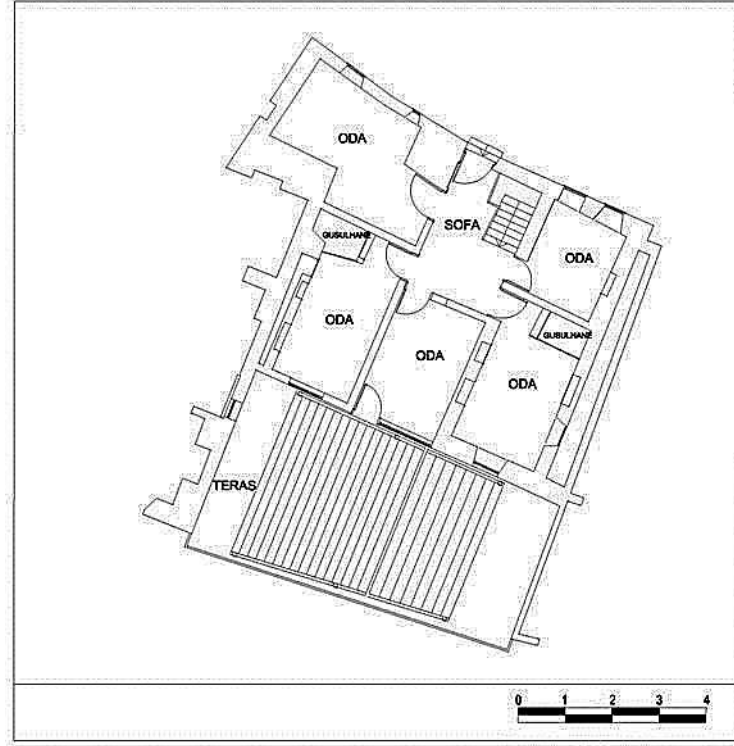
Ek Şekil 5. 2 nolu konutun + 5.00 kot planı

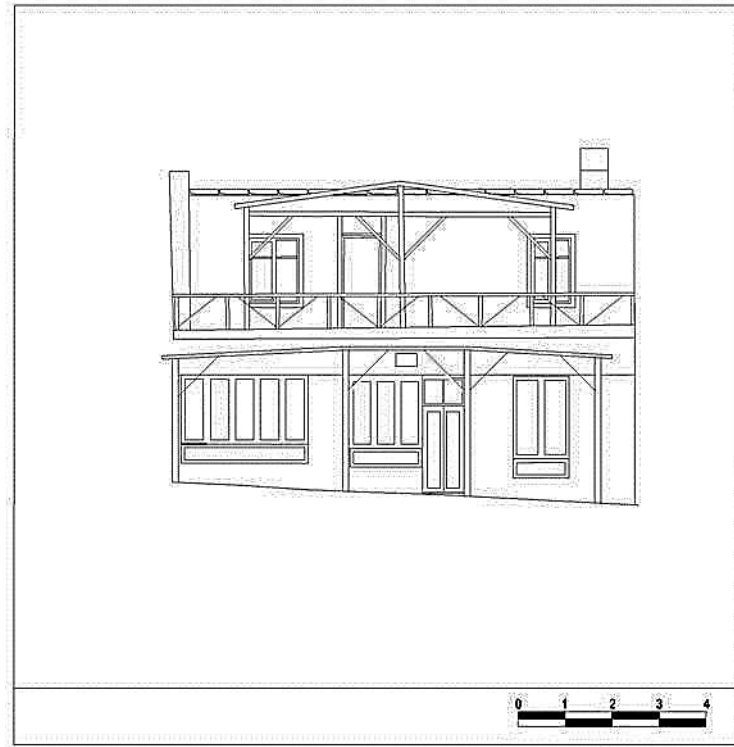
Ek Şekil 6. 2 nolu konutun cephe görünüşü

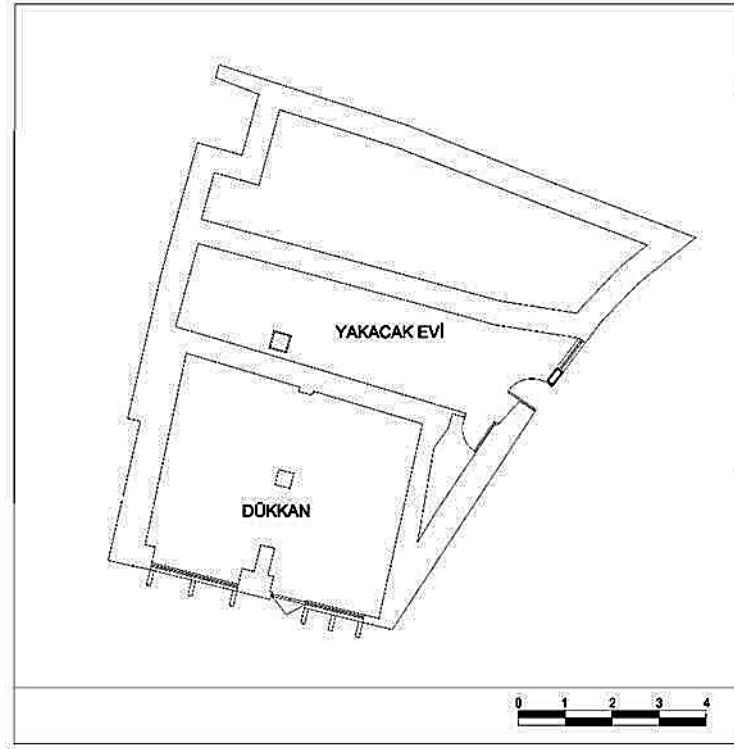
Ek Şekil 7. 3 nolu konutun + 2.00 kot planı

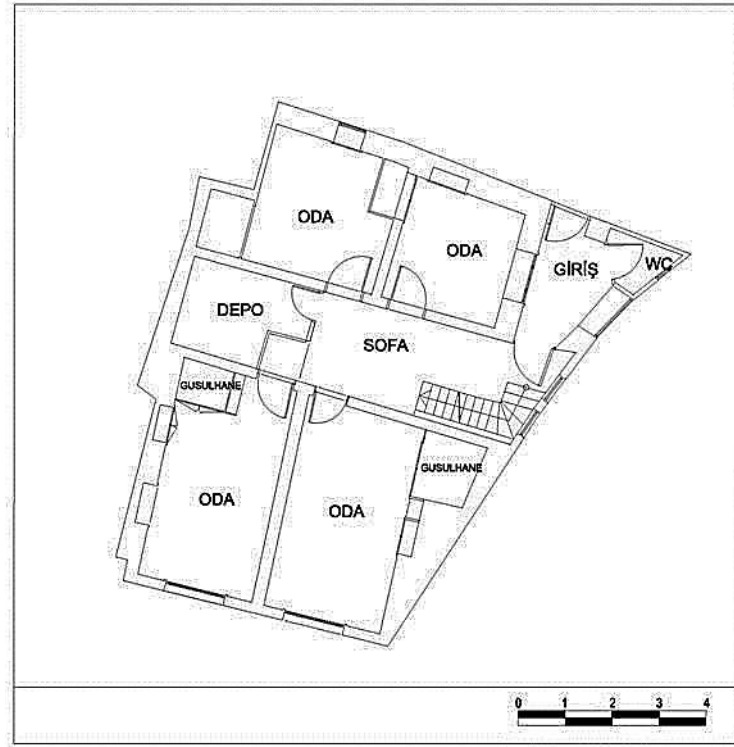
Ek Şekil 8. 3 nolu konutun + 5.00 kot planı

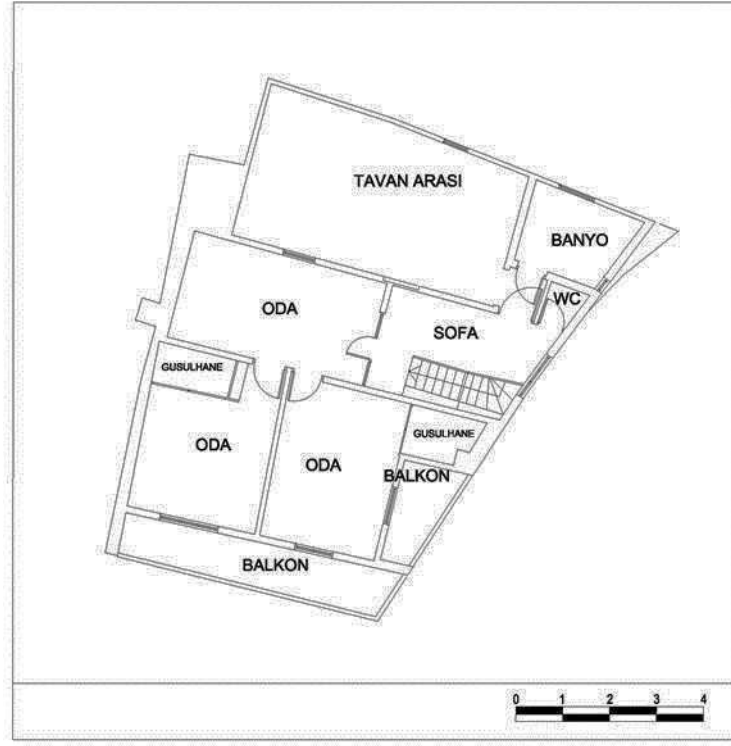
Ek Şekil 9. 3 nolu konutun cephe görünüşü

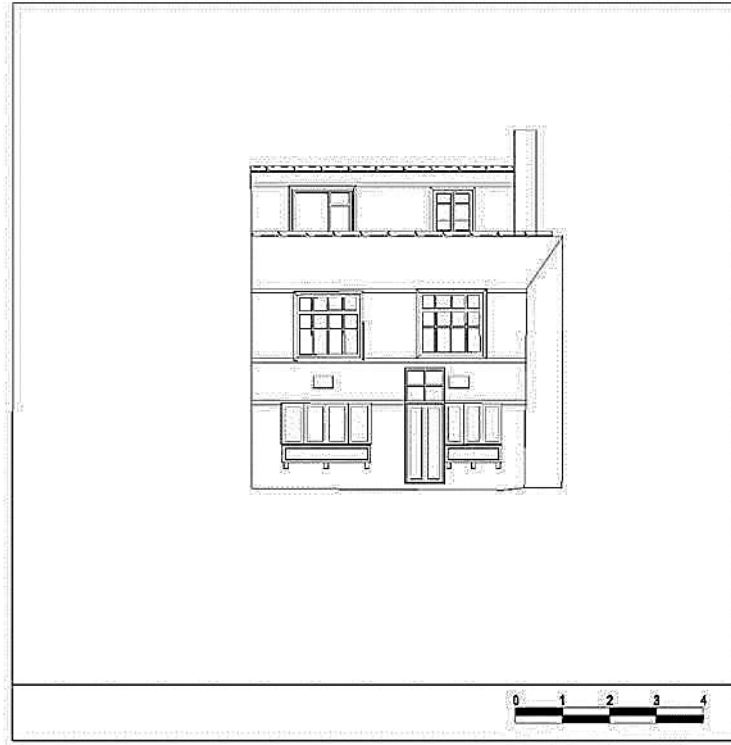
Ek Şekil 10. 4 nolu konutun + 2.00 kot planı

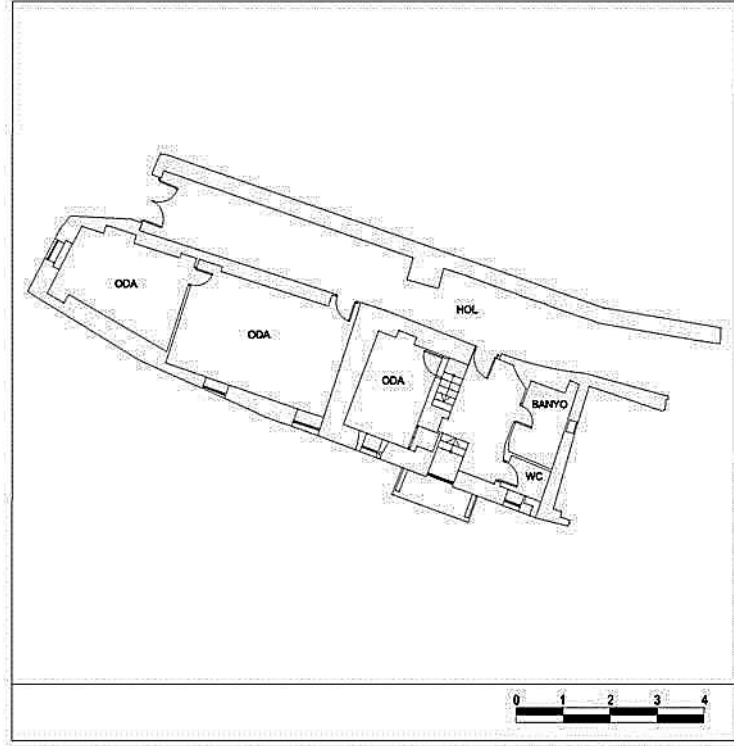
Ek Şekil 11. 4 nolu konutun + 5.00 kot planı

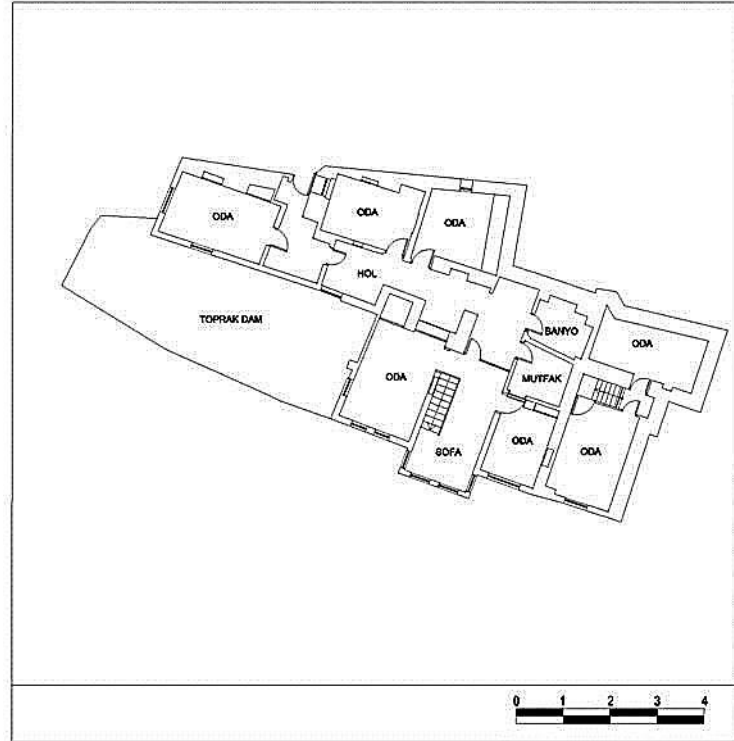
Ek Şekil 12. 4 nolu konutun + 8.00 kot planı

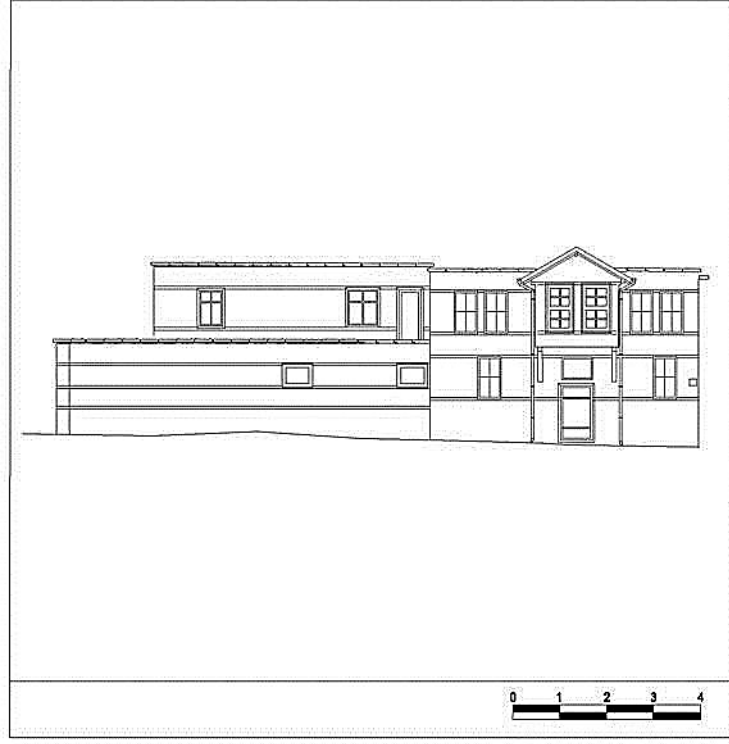
Ek Şekil 13. 4 nolu konutun cephe görünüşü

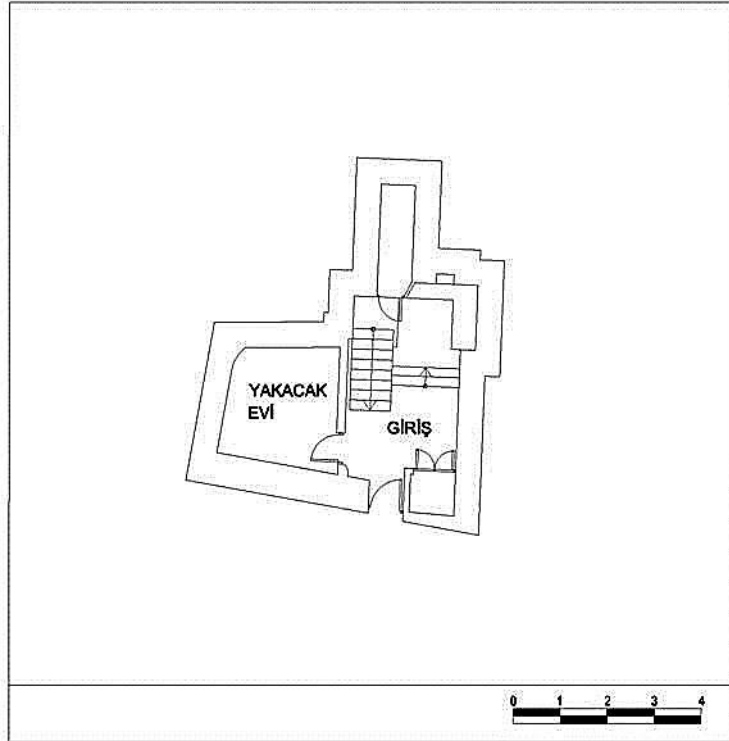
Ek Şekil 14. 5 nolu konutun + 8.00 kot planı

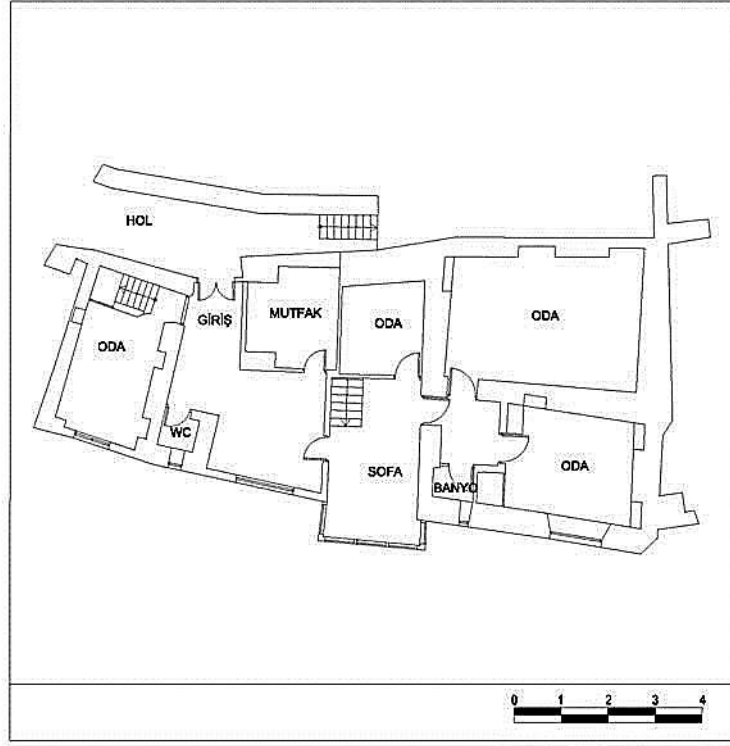
Ek Şekil 15. 5 nolu konutun + 11.00 kot planı

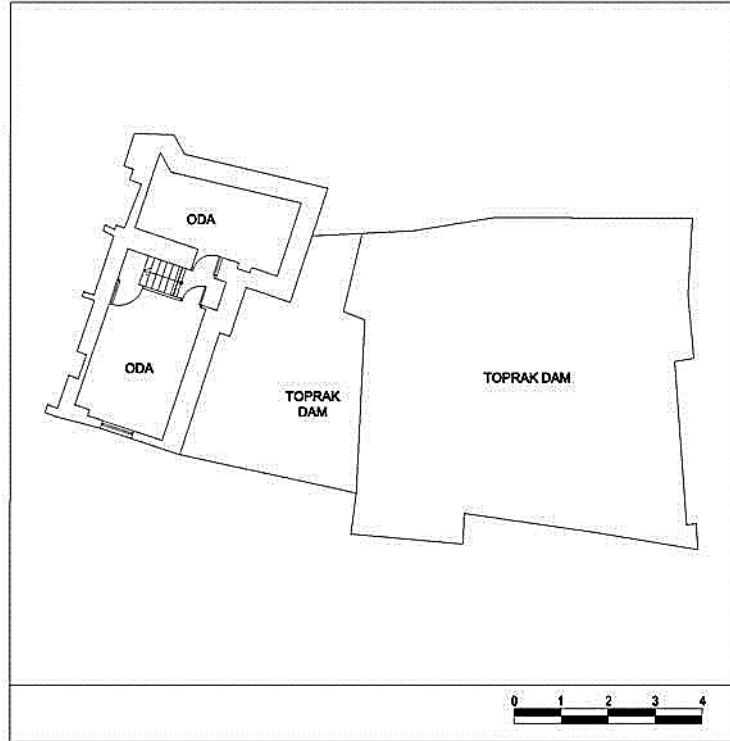
Ek Şekil 16. 5 nolu konutun cephe görünüşü

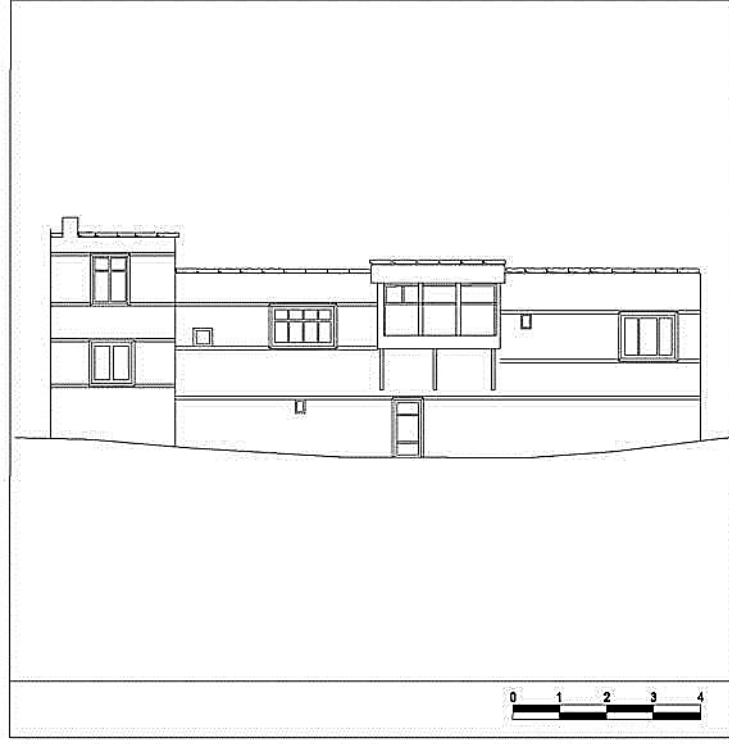
Ek Şekil 17. 6 nolu konutun +5.00 planı

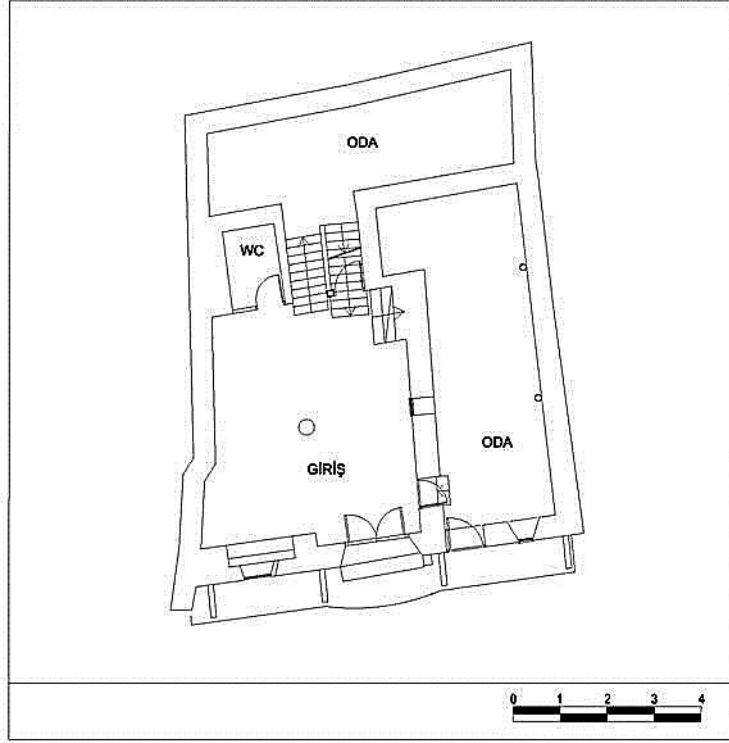
Ek Şekil 18. 6 nolu konutun + 8.00 kot planı

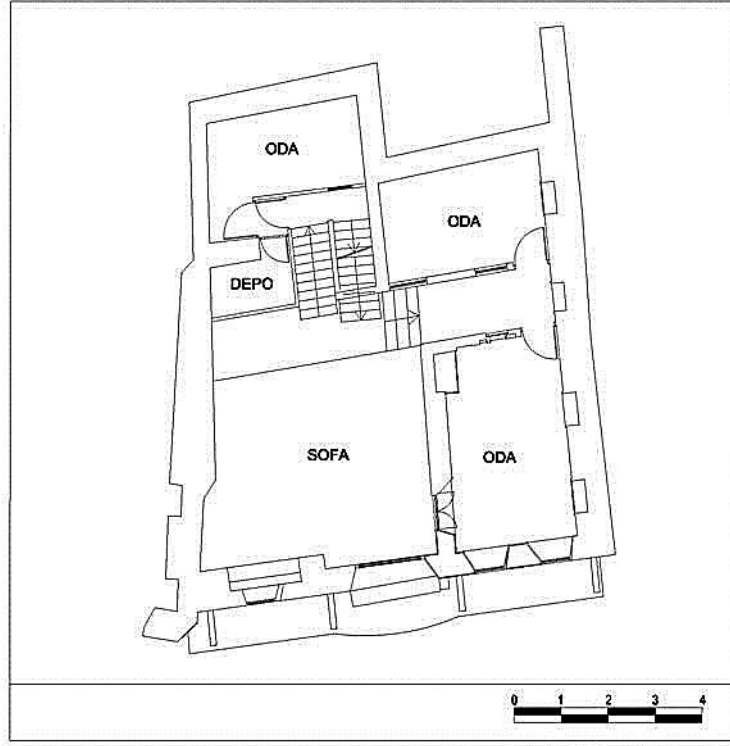
Ek Şekil 19. 6 nolu konutun + 11.00 kot planları

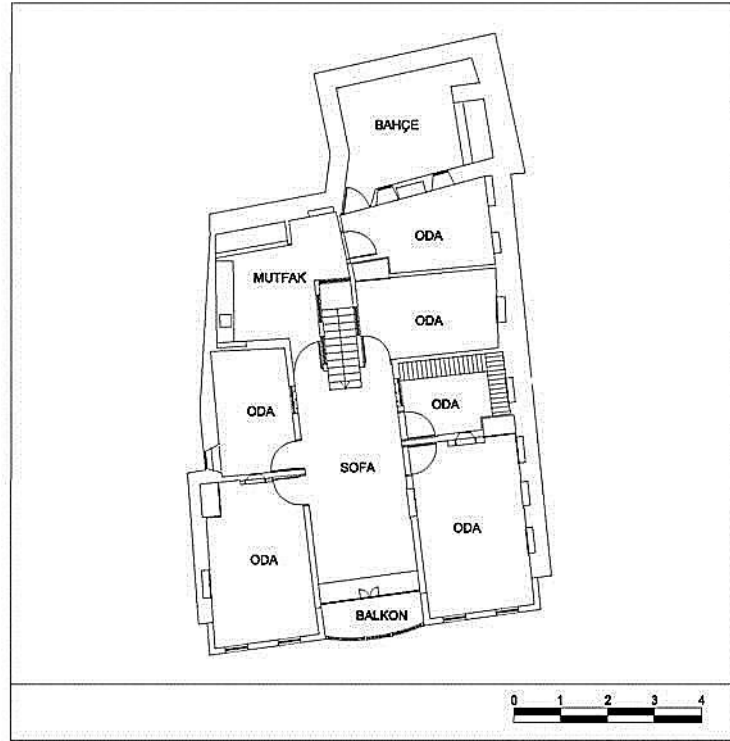
Ek Şekil 20. 6 nolu konutun cephe görünüşü

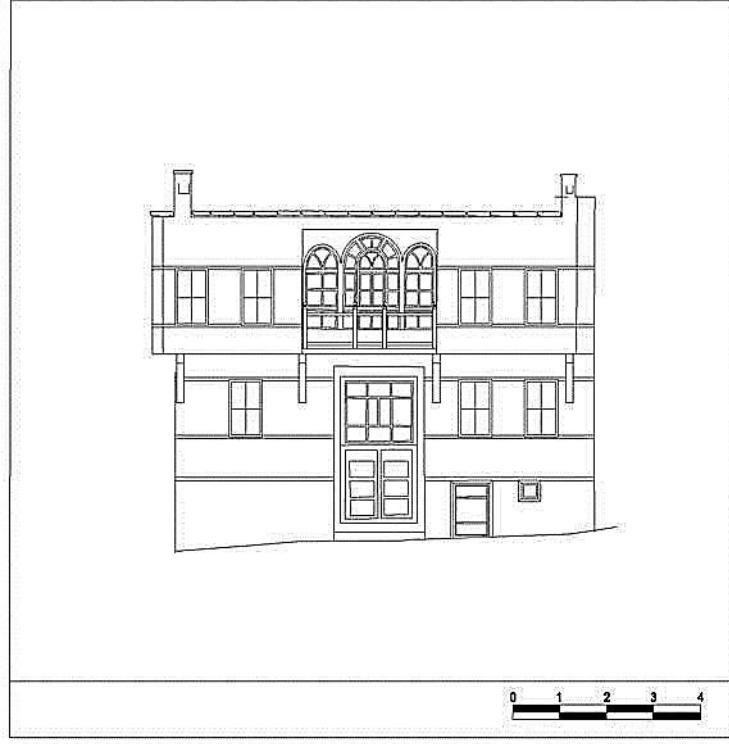
Ek Şekil 21. 7 nolu konutun + 5.00 kot planı

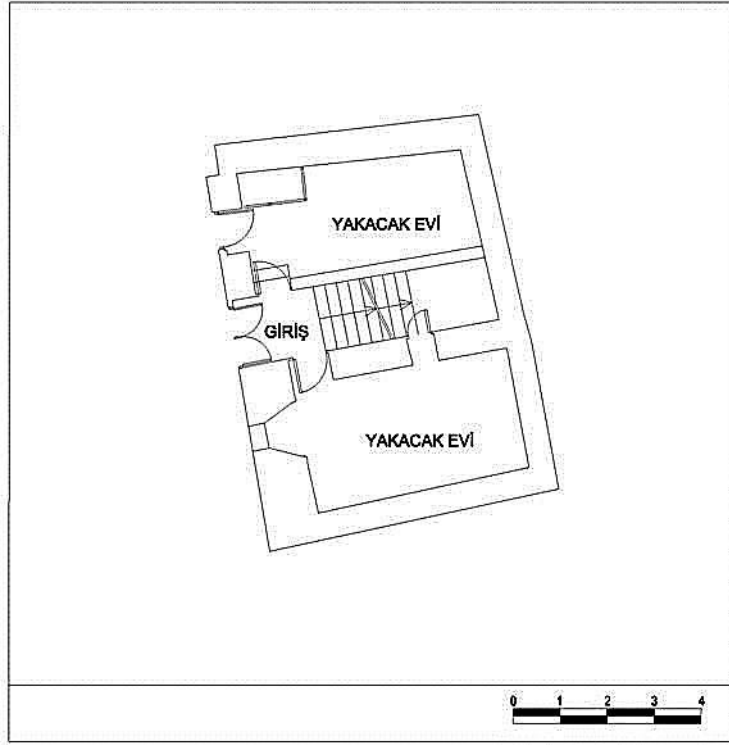
Ek Şekil 22. 7 nolu konutun + 8.00 kot planı

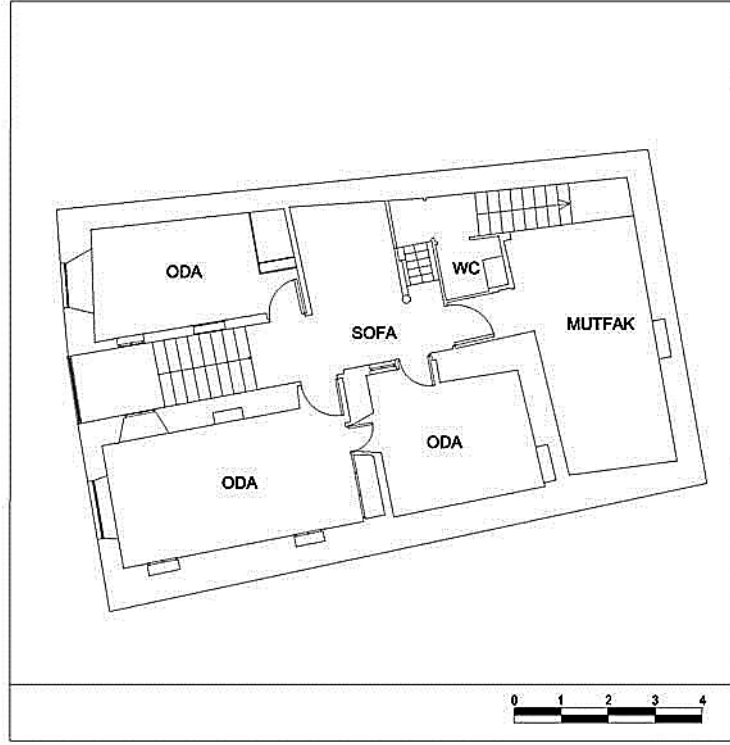
Ek Şekil 23. 7 nolu konutun + 11.00 kot planı

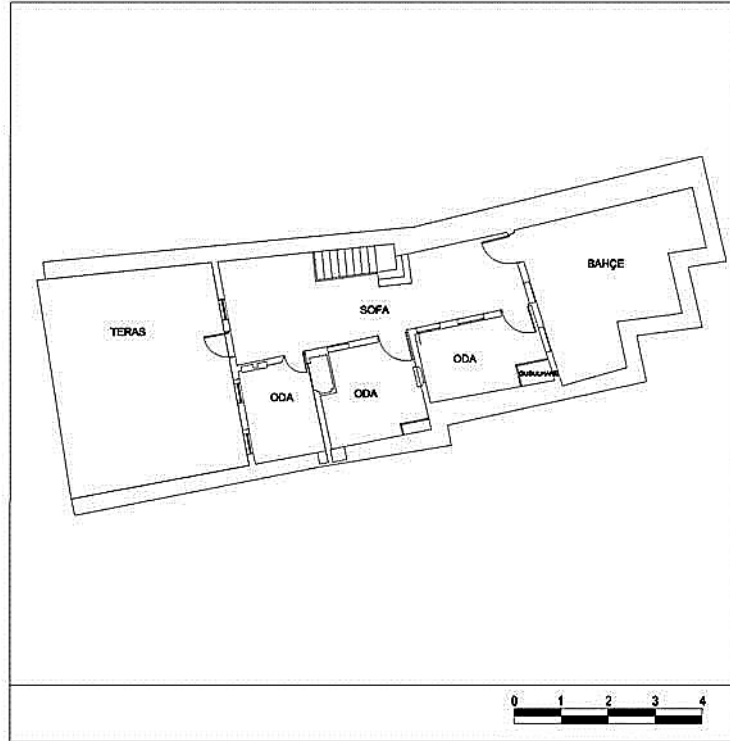
Ek Şekil 24. 7 nolu konutun cephe görünüşü

Ek Şekil 25. 8 nolu konutun + 5.00 kot planı

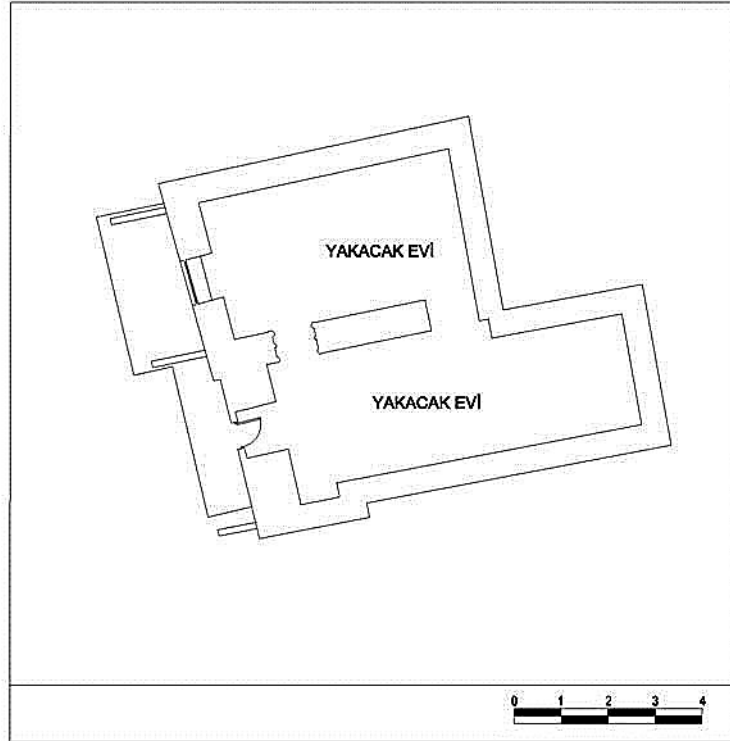
Ek Şekil 26. 8 nolu konutun + 8.00 kot planı

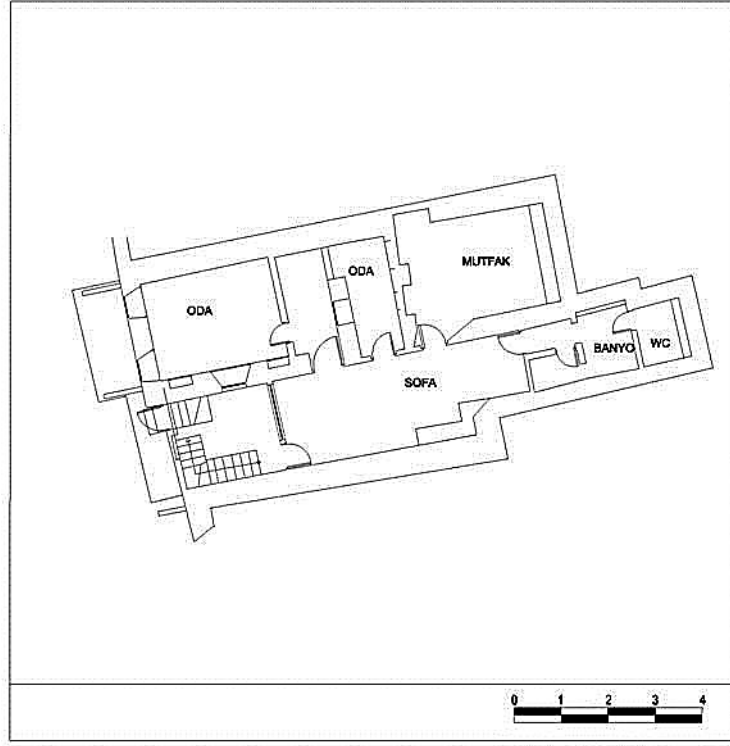
Ek Şekil 27. 8 nolu konutun + 11.00 kot planı

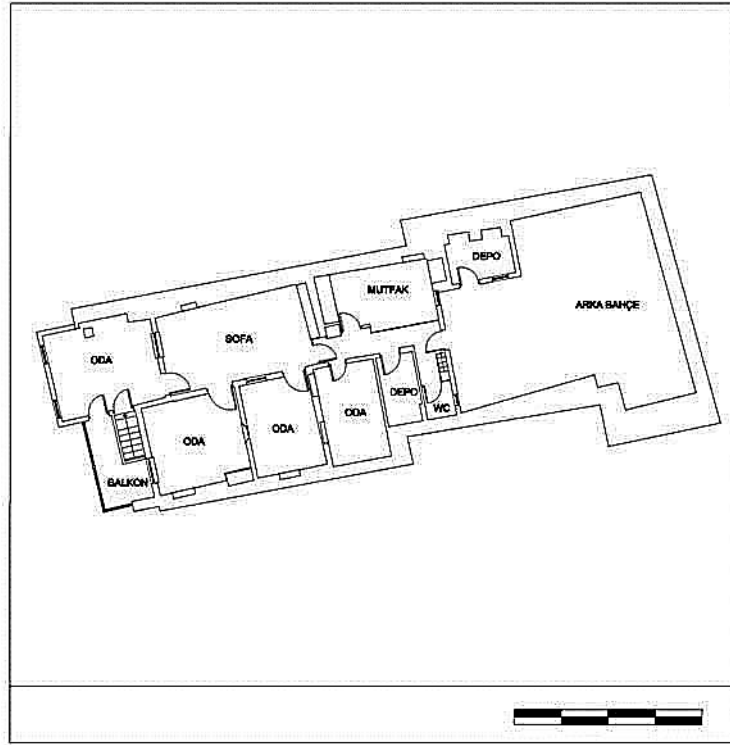
Ek Şekil 28. 8 nolu konutun cephe görünüşü

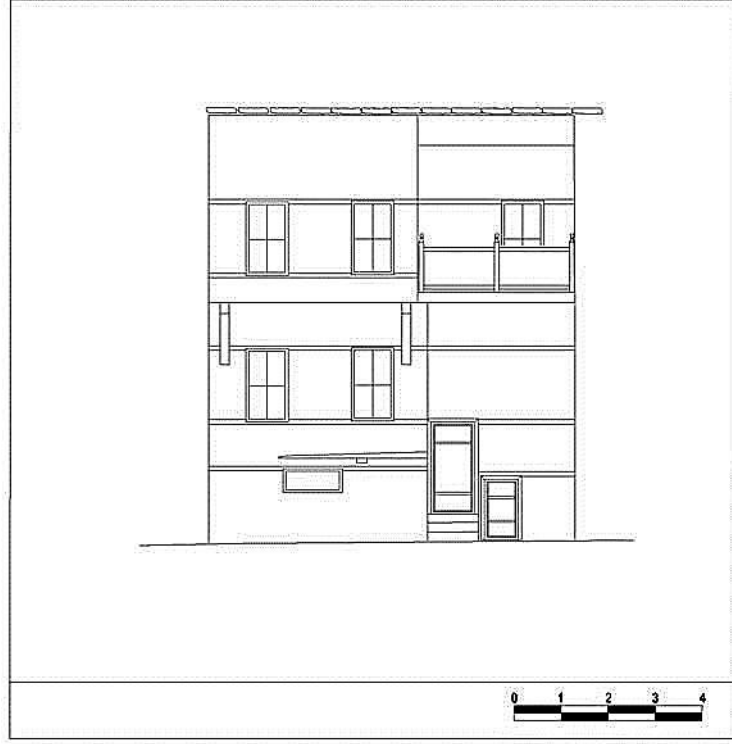
Ek Şekil 29. 9 nolu konutun +5.00 kot planı

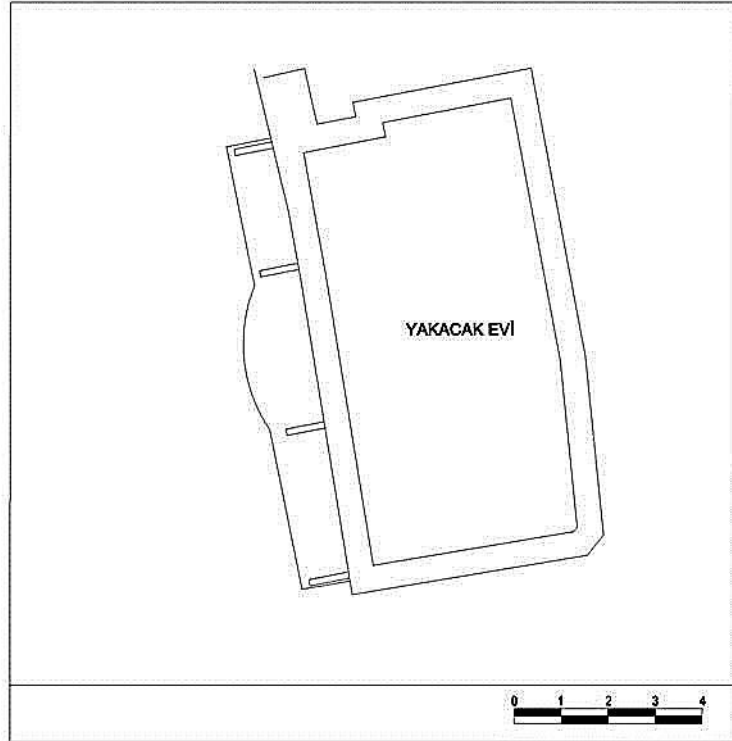
Ek Şekil 30. 9 nolu konutun + 8.00 kot planı

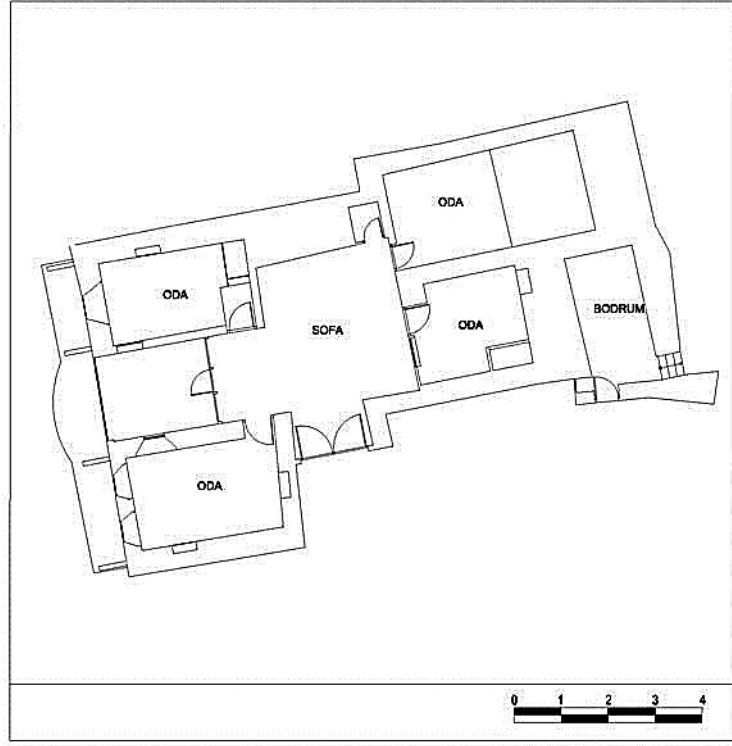
Ek Şekil 31. 9 nolu konutun + 11.00 kot planı

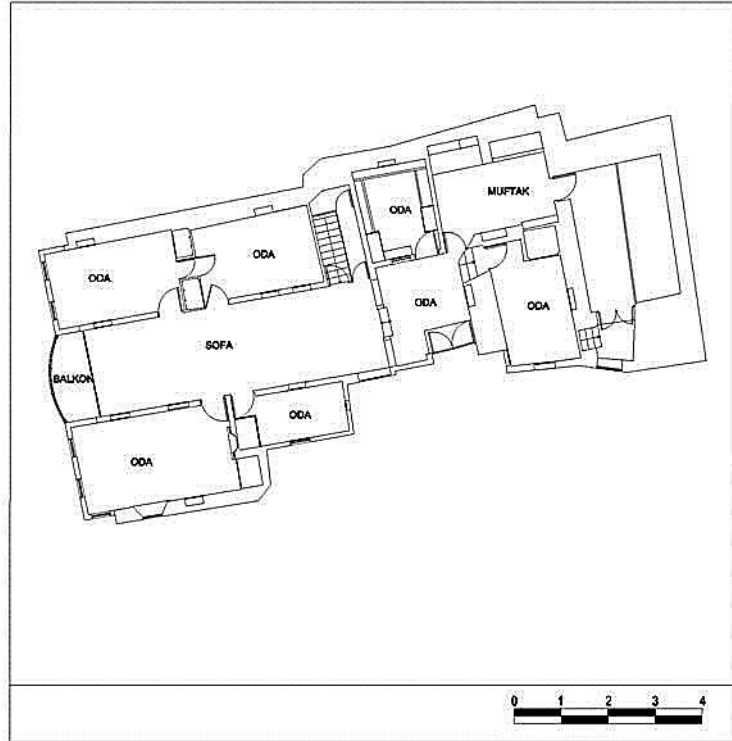
Ek Şekil 32. 9 nolu konutun cephe görünüşü

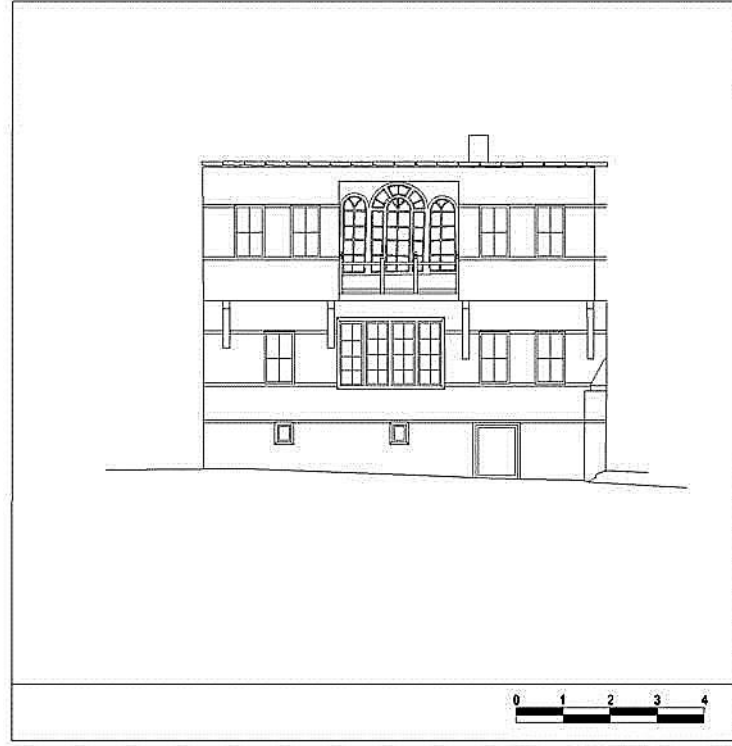
Ek Şekil 33. 10 nolu konutun + 5.00 kot planı

Ek Şekil 34. 10 nolu konutun + 8.00 kot planı

Ek Şekil 35. 10 nolu konutun + 11.00 kot planı

Ek Şekil 36. 10 nolu konutun cephe görünüşü

ÖZGEÇMİŞ

1990 yılında Eskişehir’de doğdu. İlk ve orta öğrenimini Afyon’da tamamladı. 2008 yılında Afyon Çay İMKB Anadolu Lisesi’nden mezun oldu. 2008 yılında Karadeniz Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi İç Mimarlık Bölümü’nde başladığı öğrenimini 2012 yılında tamamladı. Aynı yıl içerisinde Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İç Mimarlık Anabilim Dalında yüksek lisans eğitimine başladı.2013 yılında Erzurum Teknik Üniversitesi İç Mimarlık Bölümüne ÖYP programı ile araştırma görevlisi olarak atandı. Halen araştırma görevlisi olarak akademik çalışmalarına devam etmekte, iyi derecede İngilizce bilmektedir.